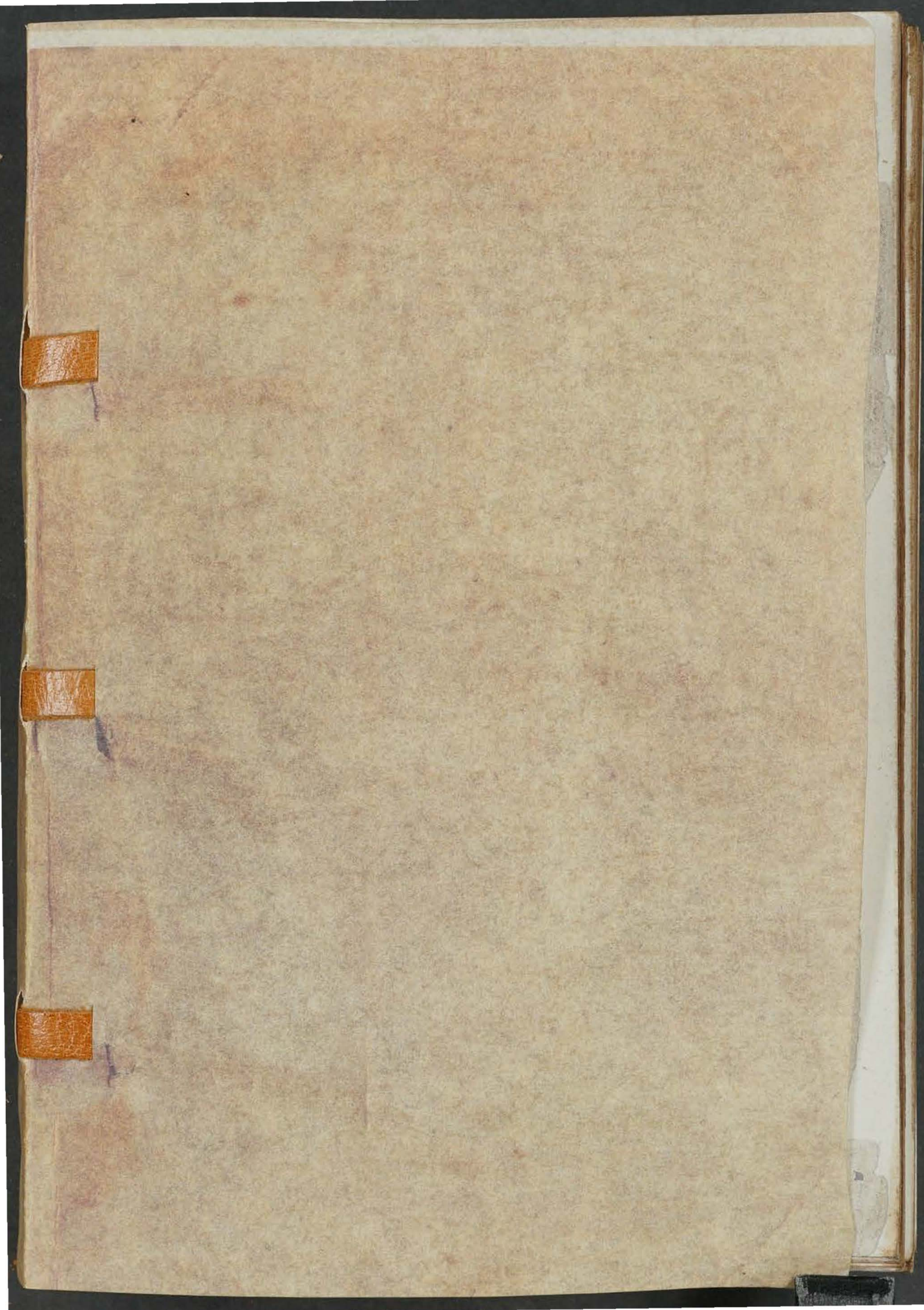

1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

~~pau & multum possamus et boni tristari. Boni
fuit apostolicus. At sic tristari ut no accipiat
suavitate iugia sed eo uetante dormiret
oio malum erat. Est tristitia que ducit
ad uitam utiqz ea qua tristabimur apud
si quis utatur bene iugula porando qd
Et est tristitia que ducit ad mortem no
solum tristitia seculi de quo dicit² tristitia
seculi morte operatur sed ea qz que
natura sua peribat est magis p^r cunctis
magis dⁱgnis t^ristitia t^ristitia t^ristitia
~~miseria sic fit ab obsecratu ab uscatu~~
ut uideat nuntie dⁱne recurrent ad
deum et precibus consolari petunt ab ipso
sed animi desecti ac desperantes, uanissimi
uelut refrigentes & tristitie sue p^rag.
solaptes occupantur a somno quo
tamquam ne assequunt sed peritura & p^rin
qua iugulares a dⁱo precebz mouetur potuimus
animi auxilij molesto pondus in ipso etia
omni re nimis bariter qz in fluctuatione~~

est alia oratione quam in prioribus
 prioribus rursus quod alia quia ista
 oratio fuit intermissione
 Exaudi deus oratione mea cum deprecor at
 nec audimus deum inquit nos
 ipse non audit
 Dat sunt mente formam
 actus ha virtute habitus ut in peregrinatione
 tribulatio ipse voce habet et uirtute orationem
 Lazarus quot habuit ulcera tot habuit
 linguas. ~~Ute carnis misero ferre uoluit atque~~

tristitia tedio paucorum ante descriptione eius
 De oratione ~~ante~~ ~~super~~ ~~formam~~ christi
 mat. 10. 14. 15. 22. 18.
 Ihesus qui dixit et scripsit hunc hymno
 dicto exierunt in monte oliueti
 tot sancta uerba quot habuerat
 christus super cenam cum apostolis
 hymno tamen qui digrederetur
 absoluit quod heu quod difficles christo
 sumus qui christi nomen gerimus
 et non mania tantum et ociosa
 (de quibus ^{et tamen} ipse reddenda ratione
 christus admonuit) sed et preciosa
 multa confabulamur in mensa
 et abo tande potu quod discenti nullis
 actis gratis communione nostrorum
 largitori deo inmemores et ingrati
 distendimus

Burgensis uir eruditus et pius
et sacrarū rerū indagator egregius
idoneis coniecturis antinquit
hymnū quē tu christus dixit
cū aptus fuisse sex illos psalmos
quos sit iunctos hebrei noīat
magnum alleluia. nepe psalmū
illū CXX cū quinque demceps
sequentibus. Hā et illos sex psalmos
sub noīe magni alleluia solet et hebre
ex antiquissima consuetudine
pro gratiis agendis in pascat
et alijs quibusda pccipuis festis
orare et eundē hymnū in ysdē

2
^{festis}
etia nū percensent.
At nos quū dicere soliti sumus
in agendis gratiis et benedicta
mensa diuersis temporibus
hymnos diuersos eosq tempore
quemq suo accommodos nūc
uniuersos ferme perimus
exolestere / et tribus ^{uerbis} qualibuscūq
contenti ysdē ^q perfectoriq
missitatis et optanter abimus
exierūt in monte olincti nō
in lectū. propheta ait media
nocte surgebā ad confitendū
tibi / at christus nec ^{se reclinauit in} ~~uit~~ in
lectū. sed nos utinā uel illud

vere possemus dicere. Memori
fui tui super Abratū meū
(Nec erat etas iā quā christus
a cena transiret in montē:
erat em̄ nō ita multo post Equi,
noctū uermū et frigida fuisse
noctē uel ex eo liquet q̄ ministri
se calefaciebāt ad prunas in
atrio pontificis.

Sed q̄ nō istud tū prīmū fecit
aperte testatur euangelista quid
dicit secundū consuetudinē
In montē ascendit ut oraret significat
sublenandos aīos a tumultu rerū

humanarū in cōtēplationē ~~vera~~
celestiū quā nos ad orādū
cōponimus.

Sed nec misterio caret oliveti mons
consuetus uidelicet olivis. erat em̄
in usu publico ramus oliuē symbolū
pacis, quā christus uenerat inter
hoīem deū q̄ diu iā dissidentes,
^{Aspirans} cōponere ^{quā et} oleū olivē fructus
spiritus inuentionē designat, quā
christus uenit ut ad patrē reuersus
mitteret in discipulos, ut quē nōdū
portare poterāt si audiret paulo
post unctio doceret.

trans torrentē cedron in illa
^{que cui nomen Gethsemani}
torrens cedron Hierusale urbe
et montē olivarū interiacet.
significat qz Cedri vocabulū hebrēica
lingua tristitia. Gethsemani nomen
hebreis sonat uallē pruinissimā seu
uallē oliueti. Non est igitur qd quod
putemus temere factū ut horū
locorū ista nōia tā diligēter
^{ap̄l. euangeliste}
comemorari. Alioquin em̄ qm̄ cū
narraret in montē oliueti progressū
habūdo satis dixisse se putasset nisi
mysteria ^{quēdā} ~~quēdā~~ sub istis locorū nōibz
obuclasset deus que commemoratiōne
nominū. Audiosis hōibz occasiō

4
prestaret^{th2} auxilio spiritus ernēdi.
Item qm̄ nulla syllaba credi possit
ociosa in ea scriptura quā scribent
apostolis sacer dictavit spiritus
neqz passer cadat super terrā.
sine deo ego. nec ^{euangelistas} ~~hebreos~~ f
ea nōia comemorasse fortuito
nec hebreos locis illis indicasse
(quicquid ipsi qm̄ sic appellabāt
sequebantur) absqz archano ^{licet} ~~atqz~~
ipsis. incognito) spiritus sancti
consilio. qui sub nōibz illis recondidit
ernendū aliquando sacrorū mysteriorū
depositū.

Nā qm̄ Cedron tristitia designet
ac preterea ingredim̄ sit q̄ idē
vocabulū / nomen nō torrentis
solū (quod cōmemorat euangelistę)
~~se~~ sed etiā quod satis constat
uallis quā torrens perlabitur
et quę ab Hierusatē urbē
ac gethsemani uallē interiacet
hec nōia nobis (nisi sompudentia
prepediat) reuocat in memoriā
q̄ dñ (ut ait apt̄s) peregrinamur
A dño / plane pertransendus est
nobis / priusq̄ perueniamus in

montē oliueti fructiferū / et
in amenā uillā Gethsemani /
uillā nō aspectu triste et squalida
sed oī incunditate pinguisima,
pertransendus est iniqua nobis
prius / uallis ac torrens Cedron
uallis lachrymarū et torrens
tristitię / quę sua inudatione possunt
peccatorū nostrorū ingredim̄
et sordes ~~abluere~~ ^{officere} abluere
Q̄ si doloris et tristitię pertesi /
hanc ^{laboris} doloris et penitentię locū
terrā / preposuere nobis conueniat

in quiete leticiā celūq̄ cōvertē
perpetuo a vera felicitate nos
secludentes, in penitentiā serā
et inutile ~~namq̄~~ nec nō
intolerādas et interminādas
erūnas immergimus.

Et huius quidē rei perq̄ salutaris
hæc tā apposita locorū ^{historia} nōa nos
admonet. sed ut sūt sacrorū verba
voluminū, nō ad unū alligata sensu
sed ~~multis~~ pluribus secunda
mysteriis, eadē locorū vocabula
tā continue quadant ad prefetē

6
et christi passionis hystoriā tāq̄
in id unū eterna dei providentia
curavit ea loca ~~atq̄~~ quondā
^{no. busque aliquot postea seculis}
talibus insignienda que cū
christi facto collata, preordinatos
se passionis eius testes indicaret.
Nā quā Cedron significet denigriti
An an nō illud prophetia
referre videtur, quod de christo
in gloria suā per ignominia
tendentē supplicium timore cruce
spiritus illius deformato p̄dictū
nō est species neq̄ decor in multo
leuius?

porro q̄ nō ociose torres
quē p̄ transiunt significat
triste ipse testatus quā
diceret Tristis est aīa mea
usq; ad mortē.

Sequūti sūt autē en et discipuli
cūs. Viderē uidelicet qui
remanerāt sequebantur. nā
duodecimū quē diabolus post
bucellā ingressus / euexit foras /
qui magistrū nō sequebantur ut
discipulus / perseguebatur ut tradituri.

^{nimium}
et uere locū fecit illi uerbo
christi / q̄ qui nō est mecum
contra me est. Erat em̄ uere
contra christū / q̄ cui tū maxī
mohebatur insidiās / quā reliqui
cū discipuli sequerentur ad
cōprecandū. Sequamur nos
christū et patrē precemur
ne ^{ne} uideamur. Iudā ut
cū illo. Nō dignediamur a christo
passi beneficijs eius et lauti
cenati cū eo / ne in nos cōpetat
illud propheticū s̄ Si uidebas
furē ^{currebas} cū eo.

Sciebat et Judas qui tradebat
eū locū quia frequenter conueniunt
Jesus illuc cū discipulis
ferū nobis ex occasione traditoris
mentat euangeliste et ^{inueniendū} ~~et~~
comendat illā christi sanctā
consuetudinē cū discipulis suis
in illū locū precandi causa
comigrandi. Nā si dūtaxat interdū
ac nō frequenter noctu conuenisset
illuc / nō habuisset proditor pro
ta certo et explorato dominū ibi
se inuenturū / ut eo ~~et~~ ministros

8
pontificis et romanorū cohorte
^{uelut} ~~ut~~ ad re paratā perduceret
quā si imparatā reperisset
ludibrio se habitos & ab eo
credidisset / nec abire pateretur
impune Vbi nūc sūt isti
qui sibi uidentur uiri / et
at quasi magnū aliquid
fecerūt gloriātur secū / si
quando in precipiis aut
uigijs / aut noctu paulo proximis
peruigilet in precando / aut mane
surgat adorandū tepestinū.

seruator noster christus habuit
in consuetudine / noctes totas
insomnes in oratione tradere
(Vbi sunt qui en ^{publicanorum} ~~q~~ ^{pal}
et peccatorum ^{et hominum} ~~communia~~ ^{derecta} ~~no~~
derectabat / nec peccatorum
aspernabatur officia / uoracē
uocabat et bibacē uini / et
(pre ut erat rigidū phariseorum
institutū) uix vulgaris illi
uirtutis hominē ^{ducebant} ~~putabat~~.
Qui At ille dū ypocritę tristis

ut uiderentur ab hoibus / in
platearū precabantur angulo
ille placidus et benignus /
peccatores ad uite frugē
conuertebat in prandio.
Idē rursus in precibus
solebat pernoctare sub
dio / dū phariseus ypocrita
molli perterebat in lecto.
Ut inā quos ^{et sic} ~~pericia~~ ^{tenet}
constrictos / ut imitati
tā preclarū seruatores

exemplū nō suat ^{et salte} uelimus,
quā nos in strato uertimus,
in alterū latus iā iā dormituri,
has christi peruigilias in
anīmū reuocare / et uel breuiter
donec redeat sompnus ei grās
agere / et nostrā sanare ~~per~~
sequiciē / et augmentū gratie
precari. Certe si uel tantillū
facere / ~~semel~~ uelimus ~~ut~~
insuescere / facile mihi p̄spondeo
magnum bonae frugis incrementū
breui ~~datū~~ daturū deī

10
Et dixit sedete hic donec uadā
illuc et orō et coassupto petro et
duobus filiis zebedei cepit constringat
et tristis esse et pauere et
tedere Tūc aut illis Tristis est
aīa mea usq; ad mortē. Sustinete
hic et uigilate mecum

^{et subsistere}
Reliquos octo in bes ^{Inferius} longius aliquāto
petrū iōannē fratrem q̄ eius iacobū
secū praeuexit longius. ut quos
quos precipuo quodā familiaritas ^{et}
prauilegio / ceteris semper apostolis
anteculerat / quod etiā si nulla

alia ratione fecisset q̄ q̄ ita
uoluit/ cui nullus oculis neq̄
debebat esse/ q̄ ipse bonus erat.

Sed merat tamen et cause/
quas uideri potest respexisse
Nā petrus fidei zelo/ iohes
uigilantia precebat/ iacobus
uero frater eius ^{pro} christi
triumphus erat ^{pro} christi
noie martyrū subiturus.
Quin et hos tres ^{ia} ~~ante~~ ^{pride}
~~ad~~ ^{ante} glorificati corporis
sui constios et spectatores
admiserat. par erat igitur

11
ut quos ad tā insigni spectaculo
adstinerat/ et eternę caritatis
temporanea luce recreauerat
eos potissimū quos robustiores
esse conueniebat/ proximos
sibi assecclas sibi ad premiū
passionis agonē collocaret.

^{et aliquantū spacii progressus}
Ceterū ~~illos~~ ^{ipsos} tribus
quos tristitiā/ mesticiā/ panore
ac tedim ^{ne uestigio} tā acriter ac tā
acerbe in se ^{sensit} irruere/
^{vobis}

ut protemus apud eos anxiam
illam noctem oppressi pectoris indicem
ediderit. Tristis est anima
mea usque ad mortem. Illos

itaque ipsos tres sistere iubens
ibidem sustinere ^q ac vigilare
secum ipse quo ^{nos} ~~se~~ ^{moneret}
in arduis periculis oibus oio
mortalibus nos subducere et
solitarios ad solum deum fugere
simul ^q ut ^{se} significaret

12
~~ad eorum cruce~~ ~~territar~~
~~solum sine comite calcaturum~~
~~quantum lapidis iactus esset semet~~
~~apulsit ab eis~~

Etenim moles immensa molestiarum
teneram ^{servatoris} ~~omni~~ ^q sanctissimum
corpus insedit. Imminere iam iam
sensit et tantum non adesse sensit.
Discipulorum infidam ^{Calumnias} ~~trahitorem~~
inensos hostes, vincula, blasphemias,
verbera, spinas, clavos, crucem
et ^{dura} ~~per~~ per horas multas continuata
supplicia. Super hec ~~q~~ ^q angebat en

perditio
discipulorum terror, ~~perditionem~~
Iudeorum, quin ipsius q^o perfidi
proditoris interitus, indicibilis
deniq^{ue} dilecte genetricis dolor.

Heu ^{malorum} dolorum omnium ~~scutimus~~ ^{tempestas} ~~in~~ ^{cor} eius
pientissimum ~~malorum~~
uelut raptis aggeribus
oceanus inuolabat
Miretur aliquis, ^{fortasse} ~~potuerit~~ ^{igneat}
ut seruator noster christus quoniam
uere deus esset, equalis ^{te} ~~o~~ ^{ip} ~~o~~ ^{pon} ~~ti~~
patri, triftari, dolere et mestus
esse potuerit. Non potuisset profecto

13
sicut quemadmodum deus erat, ita
dixit deus ^{fuiisset} ac non et pariter
homo. Nunc uero quoniam ^{non minus} uerus
homo fuerit, et fuit uerus deus,
ego nihilo magis mirandum
puto, quod uulgatos humani generis
affectus (qui quidem culpa careat)
habuerit, quia erat homo, quod
quod quia deus erat, edidit inmensa
miracula. Nam si miremur christum
pauore concipere, tamen et
mestitudinem, uidelicet quoniam

et timide mortē pro fide patiente
eo sue pcedie blandiretur q̄ se putaret auctorē
paterentur postea ~~ea q̄ pacto plurimum~~
~~auctorē christi sequi~~ quod tamen quid faceret et
~~christi~~ de causē gloriā detraheret et aliorū

Adverseretur
aīos sui timoris et tristitie conspectu
~~quod p̄ventu~~
~~decederet~~ que res ne p̄veniens beatus
~~raptus~~
petrus summos martyres p̄q̄ diligenter
admonuit ne quis ob christi causam
proderet in mortē tristis

Hec atq̄ huiusmodi alia qm̄ obiciunt
neq̄ satis in omnes cause sumus sumus
intendūt oculos / neq̄ christi
confitū quo suos actum mortē memere
satis adaduerunt. Etenim hāud illud
voluit ut nullo prorsus pacto

et minora hīs faceret ~~monstraret nē~~
~~no fuit p̄ventu~~ ~~hōm~~
confutuit. fugere de una civitate in alia
colloceretur in alia et videt pati ista timoris pena ut se

15
prorsus haberet nec / sed ne fide
sic horneret et fugeret temporanea
ut abnegando fide / curreret in
eternā. fortes etenim et prudentes
suos volebat milites esse / nō stupidos
et amentes. fortis est pati quod
molestū est / stupidi nō sentire
quod ferit. amentis est nō timere
vulnera / prudentis vero / nullo
p̄ penarū metu ab instituto
sancto deduci. et detestando
immensitate
mitiores / in multo semet acerbiores

ignē in facie manere
illud se sanare et affluentes ~~inextinguibile~~
perfert / quia p̄ ad singulas p̄m̄ posset desistere posset
q̄ dū se offert quid posset fugere qm̄ pariter et
nō impeditur in timore nā ipse se obtulit quis formidet
nō vi eat dextera p̄c̄ p̄c̄ urcat lux infera p̄c̄
confutuit diversa p̄c̄ pro suo crimine capim̄ dū capim̄ capim̄

Medicus quā peccandus est locus
qui laborat, aut muredus cauterio
hortatur egrotū ut ferat. ^{is} ~~no~~ ut
ut sectionē aut ^{is} ~~ustionē~~ ^{pena} ~~ammi~~
nullo animi horrore presentiat,
fateatur esse dolorē sed salutis
~~noluptate pensanda~~
~~more pectore~~ noluptate
et atrociorū dolorū imitatione
pensanda. Quā servator noster
christus, et si (quā vitari nō potest)
mortē potius imbet tolerari
q̄ ut eius metu ^{desistamus} ~~desistamus~~ ab
~~et~~ ab ipso (desistimus autē si
corā mūdo fidē eius abnegamus)

^{tantu} ¹⁶
tamen ~~eff~~ ^{do} ~~de~~ ^{est} ^{ut} ^{ea} ^{vim}
nos nature facere ne morte
quicq̄ metuamus, ut etiā (ubi
citra dispendiū causa datur
facultas) indulgeat ~~mentis~~
fugiendā supplicij libertate. Si
persecuti vos inquit fuerit in
una civitate fugite in alia.
Hac indulgentia et tanto prudentis
magistri consilio, nullus apostolorū
fere, nullus fere tot postea seculis
illustrissimorū martyrum nō aliquando
servavit se vitā, et in tēpus quod

oculta dei providentia magis
promittit idoneum / cum sua et aliorum
numerosa fruge produxit.

Contra tamen interdum fortes
athlete fecerunt / ut ultro se
^{quoniam nemo quereretur.}
christianos proderet ultro
se offerret ad mortem / quoniam
nemo posteret. sic deo placuit,
et in gloria sua fidei sue divitias
nunc occultando / ^{callidos} insidiatore
fallere / nunc ostentando
nunc ostentando / crudeliter
persecutores incendere idem sua
^{sepe frustratos cerneret} et in morte
autem ad offerendum sese ultro

17
martyres indignabatur multa
se remora ~~minuere~~ posse superare.
^{fortitudinis tamen arduum}
At quid et actum ^{fistigium}
fistigium / misericors deus ~~non~~ nos non
iubet standere ^{sejocum} nec ^{temere} tutum / cum eis eo
~~eo temere~~ prorumpere / unde se refrenare
pudetentiam non potest / sed si penetrare
non sufficit in cacumen / in
periculo sit / ne preceps rotetur
in baratrum. Quos in id vocat deus
intendat prospere procedat et regnabit.
Ille tempora momenta causas omnium
rerum habet abstrusas / et ^{quando} ~~quoniam~~ ubi
quoniam convenit ex archano sapientie

sue cuncta deponit armario
que penetrat oia fortiter et
disponit oia suauiter. ^{Amphico}
Quisquis igitur in ea conditione
deductus est / ut ait. sustinendu
ei suppliciu sit / aut denegandus
deus / hic se no dubitet in has
angustias deo uolente deductu.
Habet ergo magna bene sperandi
materia. Na aut inde rursus
eu eximet / aut aderit pugnatu
et faciet uincere / ut uictore coronet.
^{inquit apto}
~~se~~ fidelis est em deus qui vos

~~qui de te~~ no patitur tentari supra
id quod potest ferre sed dat etia
ea tentatione prouentu ut possitis
sustinere ^{ubi sic ad} Ergo ~~ad~~ manus inuentu est
~~ubi communis~~ ^{ut} cu principe huius
mundi diabolo / et diuis eius ^{1 sit}
satellitibus / communis certandu ^{est}
abiciendu nec absq cause dedecore
^{locus} p detractionem ^{est} fit relictus ^{locus}
^{tunc} abiciendu ego metu censea ^{1 censea}
horum qz ^{1 dubia} totu in spe et
fiducia totu conuiescere.
na qui diffidit inquit scriptura
in die tribulationis fortitudo

eius minorabitur Ceterū
ante congressū nō est improbandus
~~metus~~ timor / modo timori
~~modo timori~~ nō desinat
reluctari ratio / ea pugna
nō crumenū est aut culpa
sed ingens mercedi materia.

Nā tu sanctissimos illos
~~et~~ martyres qz sanguine
pro fide fuderūt / ~~hic~~ ^{apertas} iungit
ne morte et supplicia
timuisse ~~recuset~~ Nō timorabor
huic parti / recensendo & catalogū.
Vnus mihi paulus instar millium fuerit

petrus & paulus

Immo si dauid pro decē millibus
erat aduersus philiscos / et paulus
hanc dubie pro decē millibus
haberi potest / ^{insequas} eo ni pugna pro
fide contra persecutores
Hic igitur fortissimus athletarū
athletarū paulus quē eo usqz spes
et amor christi prouexerat / ut
de celesti premio nō dubitaret /
qui dixit Bonū certamen certavi /
cursū consummavi / et nūc superest
mihi corona iusticie / qz cuius
desiderio sic flagrant / ut diceret
Nā mihi uiuere christus est et
Imori Lucrū

Et cupio dissolui et esse cū christo
hic tamen idē paulus / et arte
procuravit ut per tribunū creperetur
ab insidijs iudeorū et de carcere
se exivit ^{romani cū se}
^{quideorū creperetur}
profitendo liberavit / et ^{ad mores}
iterū semet cesare appellando subduxit.
et regis Arethe manus sacrilegas
in spōta per ^{multo} ^{missus} ^{ausus}
^{enī} ^{fidei} ^{sola} ^{opera}
si si quis ^{intendat} ^{aliquid} ^{dicere}
^{potest}
semundā frugē spectasse / et
nullo inter ista mortis metu ^{perterritus}
perterritus ego certe ut alterū
libēs fateor / ita ^{ita} ^{alterū} ^{mentem}

no ausum dicere.
~~pernegandi causa~~ ²⁰ Nā fortissimū
illud apostoli pectus admisisse
timorē manifestat ipse ~~probat~~
quū ita scribit corinthensibus Ha
et quū venissemus Macedonia
nullā requiē habuit caro nostra
sed omni tribulationē passus sumus
pugnas / intus timores . et ubi
stripsit eisde Ego in infirmitate
et timore et tremore multo fui
apud vos . Et adhuc rursus
^{enī}
Non volumus ignorare vos fratres
de tribulatione nostra quē factū
est in Asia - quoniam supra narravi

granati sumus supra virtutē ita
ut tederet nos etiā vincere. Anno
audis hic ex ipsius ore pauli timore

suū / tremore et supra mortē ^{ipsum}
sic ut istius agnitione in christo nichil effige
A quādam / importabile tedium / nunc et nega
singulorum / ac rōne / sententia
evident / sanctos christi martyres ad terram
mortis expansisse. Sed / de tamen

ipse paulus / nulla terroris mole
potuit ab instituto promouende
fidei detineri / nec ullo consilio

discipulorū consilio permotus est
quo minus Hierosolimā (quo se resu-
amino vocari spiritu) pergeret /

~~Agabus proph. ei vincula illi mēta~~
quē cū
et illic et vincula et certa manere

pericula / Agabus propheta pollicetur.

Nec metus igitur moris et
tormentorū / neq. culpe quicquid

habet sed pene quā christus
ut ferret venit / nō ut fugeret.

1. statim censendum est
nec ignominia / vel timere atq.

horrere tormenta / sed nec ubi
fas ē prudenter vitare pericula.

sed metu cruciatus at mortis
fugere cū & res postat

congradi / aut abiecta spe victorie
semet hosti proo tradere / ea res

profus ex militari disciplina /
capitale flacium est Alioquin

uero quantumvis pectus agitet et
concutiat timor, si nihilominus
quā iubet dux^{similis} prodiit. procedit
pugnat et prostermit hostē, nō
est q̄ metuat ne metus ille premat
quicq̄ ei minuat de ^{premio} merito
Imo adeo plus etiā laudis obtinet
debet qui sit et hostē et ^{sim} superauit
metū. qui sepe difficilius q̄ hostis
ipse vincitur. Etenim seruator
noster christus q̄ nō abstinuit
eū tristitia timor et tēdū,
quo minus pareret imperio

12
patris / et oīa perferret
fortiter quē salubriter et
sapienter ^{attinuerat} ~~timuit~~ paulo post
res indicauit. Interim uero nō
una causa fuit cur timere
tristari tēdū pati et mestus
esse, ^{uoluerit} ~~uoluerit~~ ^{Voluerit} inq̄ nō coactus sit
quis em̄ deū potuisset cogere?
quā ipsius potius admirabili
dispensatione contigit / quod eius
deitas tantisper ^{in humanitate} ~~influxu~~ sic temperat
sic temperauit ~~influxu~~ ^{in humanitate} eius ut hos humane
fragilitatis affectus admittere

ta atrociter et subire posset.

Sed istud ut ~~disce~~ cepi dicere
christi miranda bonitas multis
de causis voluit.

primum ut hoc faceret propter
quod venit in mundum venit enim
ut testimonium perhiberet ueritati.
Etenim quoniam et ueris homo esset
et uere deus / ~~non solum~~ ^{et uere} tamen
qui humane ^{in eo nature} spectantes ueritate
spectantes / famem sitim sompnum
lassitudinem atque id genus alia deum non
^{non} esse falso sibi persuaserat. ^{ex} illis

qui ^{in uniuersis populis} tunc iudeis et gentibus sed et ex ^{ipfis} hys
longe postea ^{et uocem} qui in eius et fide
professi sunt / nepe Arrius et eius
secta sequentes heretici qui consubstantiali
patri christum negantes ad annos multos
magnas in ecclesia turbas mouerant
Sed aduersus huiusmodi pestes
antidotum fortissimum immensa miraculorum
mole opposuit. Ceterum ex altera parte
rursus exorta ^{et} uelut ereptis e syna
par a caribdi periculum. non enim deerant
qui usque adeo in signorum et uirtutum eius
splendo gloria intenderunt oculos ut
inuenso illo splendore ^{perfricti} atque allummati
uere illum hominem esse

of the amount of the ~~proportion~~ ^{proportion} of the

~~de presentibus nomen de presentibus liberis
et uxoribus futurae uxoris et orate tras
patris filius et pater pater;
et alio ut miterit in tentatione qm~~

tentemur nō potest fieri sed ne intremus

hoc ex experimentis & Diabolus

~~Handwritten text, possibly a signature or name, crossed out with a large X.~~

~~... dei predio intare~~

...dormit ad

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

~~Funktioniert~~ ~~funkt~~ ar / funktionen artifiziere
effizienz ab

~~echoat~~ ~~the~~ ~~ideas~~ ~~in~~ ~~the~~ ~~poetry~~ ~~implying~~

~~omni~~ ~~na~~ ~~semita~~ ~~per~~ ~~tenebras~~

acidat. Examples: Verifying decorations

ando por a morte e a morte que Paris

~~e tristitia no corporali torpor sed tristitia~~

~~Cher dieu glorieux m'rends bon à te louer~~

~~ja hic accidit multa res ex causa consuetudinis
ex imperia.~~

vere illū hōiem esse perperā
pernegarēt. Sed et hī quoq; ab
authore pectā facientes, eclesie
& catholice sanctā unitatē nō cessabāt
factiose et flagitiose distindere.
Quorū nō insana persuasio nec
minus pernicioſa, q̄ falsa, totū
(quoad in ipsis ē) euernare
atq; euertere molitur redēptionis
humane mysteriū. ut que mortē
et passionē peruatoris (unde uelut
a fonte salutis nostre flumen
emanauit) ~~extinguere~~ abſcindere prorsus
et exſiccare conetur.

Ut hinc igitur morbo tā mortifero
mederetur / voluit optimus et
pientissimus medicus / verū hōiem
se se / veris mesticia paūore, tedio
et timore / cruciatū / verissimis
humane infirmitatis indicijs / ostendere

Ad hec quomā in mūdū venit ut
suo ^{dolore} pena nobis promeret et gaudū,
sicuti gaudū illud nostrū / suū fūit
fuit ita et ⁱⁿ aīa sū corpore, consumatū
ita, nō ⁱⁿ corpore sū tantū ^{supplicij} cruciatū
sed in aīa q̄ tristitie timoris et
tedij sensū acerbissimū / voluit
experiri. sit ut nos tanto sibi magis
deū denūciaret / quanto pro nobis

25
amplius pateretur / sit ^{ut} nos admoneret
q̄ non ^{esset fac} ~~deceret~~ aut ipsius causa
nos recusare dolore / qui tā numerū
et tā imp̄m̄m̄sū ultro tulit pro nobis
aut aut ^{peccatis debitū} pro nostris merita debita
iniquo ^{tolerare} aīo ~~tolerare~~ pena, quā
illū videamus, sanctū servatōre
nostrū nullo suo delicto meriti
tū corpore tū aīo videamus
tā multa tā amara tormentorū
genera / nullo suo delicto comerita
sed nostra tantū abolenda poetera
sua mīmū sponte
pertulisse.

Postremo quando nihil eterna eius
presentia latuit / varias in ecclesia

^{in suo mystico} corpore ~~in suo~~ ^{in magis} uarias membrorum
suorum fore condiciones preiudicet
^{ut inquit aplos} Et quod ad tolerandum martyrium
natura nihil potest absque gratia
^{ut inquit aplos} quoniam nemo dicere possit dominus Iesus
^{nisi in} absque spiritu ^{ita} tamen hominibus
gratia impartitur deus, ut naturae
^{inter} functiones, et officia non auferat, sed
vel subseruire sine sint ingrediendi
^{bonum opus} gratiae, quo maiore cum facilitate
promeratur, vel si sic ad
affecta sit ut
aduersetur obmotetur, victa tamen
et subingata per gratiam, ex
difficultate faciendi, facti comedit
meritum.

26. ^{in futuris talis}
Quem ergo preiudicaret multos, fore tales
qui teneriore corpustulo, vehementius
abhorrituri forent ab ad omne tormenti
periculum exhorrituri, ne ⁱⁿ meticulosa
mente sua cum fortissimorum martyrum
conferentes audacia, non conciderent
aio, et timentes ne & in deficerent
vincerentur, sua se sponte dederent,
sui doloris suae tristitiae sui tegi.
et incomparandi paucis exemplo
^{Christus} aios eorum uoluit sublenare et
ei qui futurus esset eiusmodi,
tamquam facti sui iuuacissima uoce
dicere, ^{confortare} Consolare pusillanimes et uoli

desperare. Times tristis afflicti
tedio et pauore concenteris
crudeliter intentati supplicij.

Confide. Ego uici mundū qui plus
supra modū ^{ne timui} plus tristatus fū
plus affectus tedio ^{ad} plus
appropinqua ad pro appetentis
tū ^{dine} acerbe passionis inhorrent
habeat fortis quos imitari se
gandeat magnanimos & martyres
mille. Tu timidula et imbecillis
onculus uno me ^{a pastore} contenta me
dūte sequere me de te diffidēs

^{a me} in spera. En ego te in ^{a uia} ²⁷ ^a femta sta
tū formidolosa ~~pe~~ precedo. meq
uestis fimbriā apprehende. inde
uirtutē exire fess senties. qui hūc
animi tui in metus uanos effluentē
sanguinē ^{a sicut salubriter et animi} ~~fit et~~ reddet alacriore.
quippe quā recordaberis q̄ meis
inheres ^{a gis} ~~uestigij~~ qui fidelis fū
et te tantari nō patiar ultra q̄
potes ferre. sed dabo etiā cū

tentatione prouentū ut possis ^{a tunc}
sit quod lenitas et ^a ~~monte~~ momentanea tribulationis
^a ~~in te~~ ^a ~~glorie~~ sustinere. Talia tēu cogitans
pondus ^a ~~operabitur~~ confortare ac formidinis istius
neq̄ em̄ sūti condigne passionēs huius temporis
ad futurā gloriā quē in te reuelabitur

solum sine comite calcaturum / illos
ipsum tres apostolos / quos secum
ab reliquis octo ad montis
pene pedem produxerat / subsistere
iubes ibidem sustinere qz ac
vigilare secum ipse quantum
lapis iactus est semet amulsit
ab eis.

- > Et progressus pusillum procedit
- > in faciem suam super terram et
- > orabat ut si fieri posset transiret
- > ab eo hora Et dixit Abba pater oia
- > possibilia sunt tibi Transfere hunc
- > calicem a me. sed non quod ego

- 29
FM
- > uolo sed quod tu mi pater
 - > si possibile est transeat a me calix
 - > iste Verumpt Verutamen non sicut
 - > ego uolo sed sicut tu

(Primum omnium ab humilitate
(que virtutum omnium quasi quedam
basis est unde tuto ad altiora
ascenditur) militem suum docet
christus imperator incipere. qui
quam equalis et idem deo patri
deus sit / quia tamen pariter
et homo est / ad dei patris coram
patre deo per hominem se simpliciter
prostravit in terra.
Hoc in lecto lector punctum sistamus

prostravit se / oravit ut ne pateretur
et idem deus pater est oia possibilia et si possibile
est sed semper adiecit non quod ego

gradū.

et imperatorem nostrum iacetē
in terra supplex, ^{sedulo} pia mente
^{sedulo} contempleremur. Hā si id fecerimus,
et ab illa luce quę omne hominem
venientē in hunc mundum illuminat,
animos nostros radius illustrabit,
et ut videamus agnoscamus
doleamus et corrigamus, nostrā
^{hanc} no dico negligentia sed pigritiam
torpore, sed secordia nefaria
et stupore ^{quomodo} stupidiore
stupore, quo deū omnipotentē
aditum adentes, ^{ta} no ^{ta} precamur
plerique venerenter, q̄ segmiter

et ~~est~~ sompnolentia copellamur.
eo q̄ valde vereor ne nō tā
placemus et reddamus propitii,
q̄ irritemus et acriter instigamus
ad irā.

Utina id nobis aliquando studium esset
ut proximis a peractis precibus
quod ~~orato~~ precando transigimus,
totā eius temporis serie ^{videbimus} memora
repetamus. Quas ibi ^{interdum} fastidias, quas
^{videbimus} ineptias, ~~ut nō ita munda feda~~

et nō dictu tantū sed et ~~coptatu~~ q̄
turpia conspiciamur. Mirabimur
profecto fieri potuisset, ^{non magis} ut animos
nobis in tantillo tempore, per tot tā
procul inter se dissita loca peregr.

sonn^{capit} mens interim peregre
profecta cōplectitur / ut ea si
quis vidisset. in sompno nō
sustineret haud dubie quantum
impudēs tā insana^{quod apud pueros} sompna
recensere.

Et ^{procul dubio} certe ~~certū~~ est vetus illud
se nēru q. per q. nēru est
et mentis ymaginē multū esse.
Nā animi ^{certū} tā insana^{spectus} habitus
tā ^{per oculos} ~~per oculos~~ per tota
genas / palpebras / et si supercilia
per manus pedes et tota
deniq. totius corporis facie
pelliret. Siquidē ^{aqua} mensi neglētia

32
prodinus ad precandū eadē q. corporis
incuria et supinitate progredimur.
Hā et si dei cultū ^{solus} ^{sumus} preterimus
quod diebus festis ^{solus} ^{sumus} cultiores nos
ostentamus. mūdo neglectus ille
tamen (quo pleriq. interpretandū
utimur) ^{no} aff. satis celatū illū ac
dissimulatū ^{satis} mūdani fastus affectū indicat.
Ita neglectū nūc obambulamus
nūc in ~~fratē~~ ^{fratē} residemus in fest
sella: q. si in genu demittimur
aut in alterū nitimur altero in
pedē sublato: aut puluim. genibus
subferimur / altero interdū nō si

delicatiores sumus) puluino
fulcimus et cubitos. et
velut ^{ruina minante} ~~ruina~~ in domum
libidine sustinemus. ~~Ecquid~~
~~non pudet nos postremo~~ ^{Deinde} quid
non facimus quod perueniente
foris amicum prodamus? scabimus
caput ^{cuticello} ~~purgamus~~ ^{purgamus} ungues. digitos
purgamus. nasum. interea aliud
pro alio dicimus. iam quid diximus
aut quid non diximus oblitum? dimittamus
temere quid dicendum superest.
Ecquid non pudet nos cum hoc
non tam demente mentis et

33
corporis habitu, in tanto nostro
distrimine sic supplicare deo?
sic tot inanimi criminum precari
veniam? sic eterna supplicia
deprecari? ut si si nihil peccasse
peccassemus prius, tamen
tam contemptum adipsam
maiestatem dei decies eterna
tormenta ^{mercatum} ~~meruisse~~
finge age te contra mortalem. Atoni
principum quæpiam in cuius manu
vita tua sit. lese maiestatis tuæ crimine
~~admissæ~~ ^{tam} admisisse. sed illum tamen
et misericordem esse, ut penitenti

et eius indignatione deprecanti,
paratus sit capitale supplicium
in pecunie multa vertendi,
in magno pudoris et doloris
aut ex efficacibus penitentie tue
maioris
figuris prorsus in totum remittere.

Age iam si productus igitur
in conspectu principis, age iam
nelectum ^{Nullum} securus et supinus
~~alloguere~~ ~~affare~~ ^{alloguere}. et dum
~~fact~~ ille consistit atque anstultat,
tu tua oratione percensens har
atque illas interim obambula. Sem
ubi satis inambulatum est, collocare te

in cathedra, aut ³⁴ ⁱⁿ ^{civilis causa} ^{videbitur}
si gemma dimittenda,
~~inde prius~~ ^{et} accersi quicquam nibe
prius / qui gemibus subternat puluim.
quin et stamm afferat cum puluino
ostita, pandulire, stermita desino nelectum, et
crapula, quia in quod incubat cubiti. tu, et
tue fumos. eructa. Ita te demum
~~te in~~ multu voce gestu et toto corporis
habitu gere / ut te plane videat
dum se affaris, alias res atque ^{agere} ~~generare~~
Dic ergo iam quod prosperum futurum speras
talis, orationis exitum?
Insaniamus certe ^{nobis} ^{namur} ~~ibi~~ ~~videretur~~ si ipsis
si capitale causa ^{ad hunc} ~~ita~~ tractaremus modum
apud mortalem principem ^{Et tamen} ^{is qui} ~~qui occidisset~~

tā reuerenter sumus adituri.

Veni enim uero mentis ista uagantur
quoties cā cogito / animi mordei ^{1tio}

Necq̃ tamen affirmē / cogitationē

quālibet / etiā etiā si turpē et p̃p̃
quālibet ~~et~~ precāribus nobis uel malis
obijci / horribilē protinus esse mortiferā.

Si modo remittimur et repellimur / ceterū

alioqui uel admissa libenter / uel dū

permissa negligenter crescere / nō

subitē profecto ^{quā} pondus eius / ad

aīq̃ perniciē et mortē ingrauescere.

Et ^{Immo} quā diuine maiestatis

immensā gloriā cogito / protinus

profecto subiōr atq̃ impellor credere:

etiā breues istas abductiones animi)

36
quod nō sūt capitalia crimina / id adeo
magis ex dei ^{impreuēte benignitate} ^{diuina} ^{procedere} per
quā ~~ad~~ ad mortē nō imputare / q̃

q̃ suę ipsarū nature malicia / mortē

nō mereatur. quā nō uideā unde
cogitationibus eiusmodi
possit ~~aditus~~ aditus in mente precantibus

hābuis hoc est cū deo loquentibus

aditus in mente dari / nisi prorsus

ex imbecillitate fidei. Alioqui quā
longe facessat ^{animi} ^{quā} ^{distractio} ^{animi} ⁱⁿ ^{opra} ^{distractio}

dū in causa peria mortale affamur

principe / immo uel eius ministrū

quēpiā qui quidē apud herū suū

in aliquo loco sit / fieri profecto nō

posset ut dū precamur / deū / animus

abduci uel tantillū ^{quēat} ^{posset} si forti et

efficace fide crederemur / pręsente

et
nō verba nostra duntaxat audultatē,
et vultus q. et corporis habitū
foris contēplante, ut inde mentis
interne signa et argumenta colligat
sed in ~~ipsis~~ ipsos penitus cordis archam
simus ~~per~~ oculis plus q. lyuceis
penetrante, immensa maiestatis luce
cūcta collustratē. Deū. deū inq. deū,
in cuius gloriosa presentia ~~est~~ omnes
orbis terre principes in ~~ab~~ ^{gloria sua} omni ~~gloria~~
~~terredines esse se fecerunt~~
~~terredines esse se et huius repentes~~
terredines esse ~~se~~ ^{si nō insaniunt} et huius rē
vermiculos confitentur.

Christus ergo seruator noster quī nō
videret nihil oratione conuincibilis,

37
rursus q. cerneret hominū nequitiā
et malicia demōi / rē tā salutare
tā passim fructū pendere / plerūq.
vero et in perniciē uertis uolūt
obiter dū transiret ad mortē / suis
uerbis et exemplo suo / rei tā
necessarie uelut reliquae doctrinae
sue colophonē tradere.

Itaq. quo stiremus et nō aīa tantū
sed etiā corpore / utriusq. creatori
^{deo} seruiendū sit ut doceremur corpus
ad reuerentiā dpositū / et ~~si~~ ^{quasi} ab aīa
formā illā habitū q. suscipit / in aīam
tamen rursus reuerentiā ~~et~~ ^{per} dēū pietatis
augmentū refundere / humilitate

subiectionis formā edidit eo tū
relictū suū
corporis gestū patre veneratus
est, quē nemo terrenorū principū,
preter ebrū viro luxu q̄ macedonē,
et alios, fortune flatu tumētes
qui se pro dñs haberi voluerūt
barbaros, aut aut exigere est ausus
aut oblatū sponte suscipere.

ingeminans rogavit Int quandoquidē
illi oīa possibilia sūt si fieri posset hoc est
si nō immutabili decreto morte illa
calice passionis ei statuisset precibus
eius oratus auferret. ceterū
ne precantis tamen uoluntati obsecundare,
si optime prorsus ipsius uoluntati
melius uideretur aliud. (Nō est qd filiū
patris uoluntati ignauis se)
Quod patris uocabulū bis commemorat
et nos admonere uoluit omne ab eo
patermitatē procedere et in celo et
in terra. et bis et ipsi patrē esse
quippe creatione que patermitas
quedā est ut per qd qua

est ~~ergo~~ (nā plus uerius ^{a deo} ab eo
sumus qui ^{nos} creauit ^{de} ex nichilo
^{hōie. uēpe} q̄ ab illo qui nos genuit ^{ip̄sa} ~~de~~
^{creante} prius uide ~~q̄~~ genitorē et omne
illā ex qua genuit sumus creante
prius et subferente materia
¶ Sed sic agnouit patrē dē christu
ut homo. ceterū ut deus natura
naturale illū sibi nouit et coeternū
patrē
~~¶~~ At nec istud absite ueri est
ideo bis appellasse patrē q̄ ut nō solum
enī sibi naturale patrē fateretur
in celo sed etia nullū habuisse
patrē aliu ^{significaret in terra} ~~super terra~~ quantoquidē

39
ex uirgine matre secundū carnē
conceptus ^{est} absq̄ uirili ~~sae~~ ^{concurrente}
matrē superueniente in matrē
santo spiritu spiritu inq̄ et patris et
suo. quorū opera eadē et sit sit nulla
penitus cōsideratione distincta.

¶ Quid quod ex efficaci ~~per~~ paterni uois
q̄ ingeminatione / que magnū declarat
obtinendi uoti desiderū / saluberrimē
docemur et illud iure quū ~~si~~ ^{quid}
quippiā precamur quod nō impetramus
~~¶~~ aīo concidamus ut rex Saul
Porolegeus qui q̄ statim nō accepit

~~et~~ oraculū a deo / dūcitur
ad phitonisā et a ~~phitonisā~~
et ab ipso pridē cohibita arte

exercuit. ~~neq. murmuramus~~

et. Nos docet christus
quicquid ~~facimus~~ ~~persecutando~~ ~~confiteamur~~

~~persecut~~ ut
perseueremus petere neq. tamē

si nūq. assequamur quicquid ~~mur~~

murmuremus. quippe qui

uideamus filiū dei seruatore

nostrū nō impetrasse depulsiōē

mortis. quā ^{tanta cū instantia} a patrē ~~instante~~

patrē precratus est. nisi q. ~~et~~

perpetuo

continues

quā rē uel maxime

nos imitari debemus uoluntate

suā patris uoluntati subiecit

Et uenit ad discipulos suos et inuenit

ros dormientes

Et amor amor quid prestat. En

amor ille quo christus amabat

suos / quanto intervallo ^{amorem} illū precessit

illū / quo redamabatur a suis.

etiā ab hys qui diligebāt maxime.

Nā illū tristitia metus pavor et

tediū / quibus ingrūte supplicio

crudelissimo f. tā acutē anxie

afflictus est saluare tamen

cū nō potuerūt quo minus
illos mīseret. At illi q̄
quantūcūq; diligebat eū quē
diligebat praeul dubio vehementer
tamen in tā immenso tā
vicino tā amantis magistri
periculo ~~in~~ sompnum potuerūt
admittere.

- 1 Et dixit petro sic Simon dormis?
 - 2 nō potuisti una hora uigilare
 - 3 mecum uigilate et orate ne intretis
 - 4 in tentationē Spiritus quidē prōptus
 - 5 est caro autē infirma
- Hic sermo christi ^{Atā brevis} quanta habet

41
energia? tā multibus uerbis
q̄ acutō pungit aculeo?
Nā q̄ dū simonē nō cōpellat
illo et illo uoce sampsolentia exprimit
tacite subsignificat cū nō iā
petri uocabulo (quod ob firmitate
ante et christus ^{et pr. de} indiderat) hanc
infirmitatē ^{et} et soporē
^{aculeo} ~~no oio cogruere.~~ ^{et hunc aculeum}
~~aculeo~~ ^{quodammodo} uidetur
~~multa~~ ^{uidetur} mibi premū
et sil alios quosdā tacite inuolūti
ipsis uerbis mibi uidetur insigere
nimirū tamq̄ ita sic alloqueretur
~~Habet et aculeū habet petri~~
~~non suppressio~~ ^{et} ~~aculeū habet~~
^{alterū ipsa} ~~Simonis expressio.~~ ^{Significat enim}
~~in sua~~ ^{in sua} hebraica lingua (Nā ea lingua

christus ei loquebatur / Simon significans
audiens. significat et obediens. At qui
da christo contra ^{momento} ~~confutante~~
dormiebat in nec audiens nec
obediens ^{erat} ~~erat~~

At nec hos tamen solos sed
et alios aculeos quosdam servatos
noster in petra mansuetus ipis
verbis tacite mihi videtur
infigere. ^{tamq[ue]m} ~~ta[m]q[ue]m~~ ^{en}
seuerius increparet sic.
Simon no[n] tu ^{cephas} ~~petre~~ dormis?

Quomodo em[?] ~~per~~ Cephas
^{saxu[m]} ~~saxu[m]~~ mereris appellari
hoc est ~~firmu[m]~~ ^{saxu[m]} ~~saxu[m]~~
quo ego te no[n] ob firmitate[m] vltim[am] insignim[us]
Quia tu infirmu[m] te probas
Aut nec una hora aduersus

impetente sompnu[m] possis
sustinere. ~~Quia ne sim uictus~~
~~quidam~~ ~~truo~~ ~~truo~~ ~~Simoni~~
~~quidam~~ ~~nomen tuu[m]~~ ~~uideo quod~~
~~apergi~~ ~~la~~
nec egregie respondes
scilicet. quippe qui sic dormitis
quomodo voceris audiens?
aut quoniam ego te vigilare
monueri / quo pacto voceris
obediens / qui me nix digresso
sequis et somnolentus
indormias? ~~Et~~ Ego te semper

Simon Simon feci plurimu[m] et tu Simon
dormis? Ego te tot p[er] modis honestam
et tu Simon dormis? Tu te nunc modo
^{in iactasti}
^{vel} morituru[m] tui meru[m] et nunc
Simon dormis Ego nunc a Iudeis ac
gentibus et utriusq[ue] deteriore Iudaei quoniam
ad morte[m] et tu Simon dormis

~~gentibus et iudeis~~
Et ego stans ad mortem querebam

~~Luci et~~

Et vos omnes tam irritum
sitagit ornare Sathanas let

tu Simon dormis? Quid a ceteris

<sup>in tantis et tam urgentibus non modo meus pes
et vestri ploratus impetret etiam tu</sup>
spectare debeo, qui et tu

Simon dormis?

Post hec ne res videatur soli petro
tangere sermonem ^{ad} reliquos uertit

Vigilare inquit et orate ut non intretis
in tentationem Spiritus quidem propius
est caro autem infirma

Orationis hic mandatur assiduitas
et non utilitas ^{etiam} modo declaratur
sed etiam mensa necessitas. nepe ne

^{remore in more}
carnis infirmitas / animam quatenus
ad bona promptu ^{retrahat} remoretur

retrahat

43

in tentationis mala precipite

Quis enim spiritui propius petro?

Et tamen quantum contra aduersus

carnem dei presidium / uel hoc declarat

quod dum illud implorare precibus

dormiendo defulit / locum demoni

dedit / quo paulo post / per carnis

infirmitatem / spiritus alacritate

frangitur retunderetur et ad negandum

cum perimro christum percelleret.

Quod si talia non uenerunt aptis /
hominis nimis uiridibus /

ut dum per sompnum orationem

intermitteret / intraret in tentationem

quid in aridis fiet uobis / si ingruente

periculo / quod quando queso non ingruit

qui aduersarius noster diabolus

1. ~~Velut~~ ^{ut} leo rumpens
~~velut~~ ^{ut} leo rumpens assidue circueat.
indagans, querens. ^{Am}
pererit, ^{que} que baris in fuisse
cadente protinus minuat et deuor.
in tanto nūq̃ periculo quid fiet nobis
nisi Christi consiliū sequenti, in uigilia
et oratione perstemus?

Vigilare monet Christus, sed nō nā
ad
cartas et alea, nō ad crapula
comestiones uini et uenerē,
sed ad orandū. orare monet, nō
interdū, sed incessanter. orate inquit
sine intermissione. orare monet
nō dūtaxat interdū (quis em vigilare
iubet in die) sed orationis instantie
suadet. eius etia temporis bona
parte adderet, quod pleriq̃ totū
sompno solemus impendere. qua

44
aceret /
magis nos pudere miseros ~~debet~~
et mane culpā agnoscere / qui
uix interdū precē breuē et
eā tamen ostitauer et sompnolē
peragimus. Monet nos deniq̃
seruatar noster orare / ^{ut} nō habundē
opibus opulentia, nō ut de hys
affluamus, nō ut inimicis nostris
malū ueniat, nō ^{ut} nos honoremur
^{hoc} in pculo, sed ne intremus in
tentatione. Voluit nos ^{crup} munit
intelligere, ~~cetera~~ mundana
illa ora, si aut noxia prorsus,
aut si cū hoc uino conferatur
ita inanis uitas esse.

- eo q^d ~~est~~ ^{est} ~~ut~~ ^{ut} ~~velut~~ ^{velut} ~~ceterum~~ ^{ceterum}
 q^d quodammodo collecta fuerat,
 in ea prece qua prius discipulos
 docuit, pueros collocavit in
 fine. Et ne nos inducat in
 tentatione sed libera nos ^A malo
 Iterum secundo abiit et oravit tunc
 sermone dicens pater mi si non potes
 hic calix transire nisi biba illu fiat.
 voluntas tua Et venit iterum et invenit
 eos dormientes Erant enim oculi eorum
 gravati et ignorabant quid responderet
 ei Et relictis illis iterum abiit et oravit
 tunc sermone et positus genibus orabat.
 dices pater si vis transfer calice
 istu a me Verutamen non mea sed

- tua voluntas fiat.
 Postq^{ue} ergo discipulos sic admonuit, iterum
 ad oratione rediit. idē q^d quod ante
 rursus precatus est sed ita tamen,
 ut tota re denique patris voluntati
 committeret sic enim docet nos et ^{fit}
 A sit et nō precare. petere
 instanter petere sed deo c^{on}cedit
 rei deo totu deo cedere. qui quid
 nec minus bene nobis vult q^{uam} ipsi nos.
 A excedat et quid minus conducat
 millicies videt melius. Pater mi
 inquit si nō potest hic calix transire
 nisi biba illu fiat voluntas tua.
 Pronomen illud duplicem habet effectū
 Nam et magis exorimit affectū
 et singulari modo patre christo
 patre declarat deū. quippe q^{ui} in
 creatione tantū sicut est universis

Ceteros igitur omnes erudiens ut ita precaretur
pater noster qui es in celis quibus verbis
agnoscere oibus nobis ut fratribus patre
nec adoptione / quomodo pater est
omne / ipse
merito qui
propter dei
tate solus
potest / sic
affatur patri
pater mi
At si quis
est qui no
contentus
esse sicut
ceteri homines
solus sibi
videtur
gubernari
secreto
spiritu dei
enim

christiani / sed natura dei filij
pater deus. ^{et} si ita quod aut
si no potest calix iste transire
nisi biba illu fiat voluntas tua
satis euidenter ostendit quia
christus appellat possibile quia
impossibile. Nam nihil aliud
q^{uod} certu et immutabile de sua
morte ^{spontaneu} decretu patris.

Atque si sensisset / memorabile aliqua
vel ex decursu sideru celestiu
vel abstrusiore quopiam omnium
ordine fate q^{uod} impendere sibi
ineluctabile moriendi necessitate
ac tali ratione dixisset / si uo
pater noster. qui ~~ita~~ peculiariter dei comun
spiritu ~~arrogantem~~ asserit sibi / ingero no nulli
sibi ~~propter~~ ~~arrogantem~~ ~~sicut~~ ~~ingero~~ ~~no~~ ~~nulli~~
~~aliquid~~ ~~quod~~ ~~ita~~ ~~sublatu~~ ~~gloria~~ ~~de~~ ~~linguis~~ ~~et~~ ~~an~~

40
potest calix iste transire nisi biba
illu / frustra penitus aduectus
fiat voluntas tua. Quomodo em
patris arbitrio relinqueret ca
re / qua^{um} uel necesse alunde
pendere q^{uod} a patre crederet /
uel patre uelle necessario / hoc
est, uelit nolit, uello.

Sed interea tamen du recensemus
taliam^{que} quibus^{que} oia christus ~~patre~~ deprecatur
A patre / et oia supplex patris
uoluntati submittit / assidue nobis
contra cogitandu^{est} ~~est~~ ^{est} ~~quoniam~~ ^{est} ~~et~~ ^{et} ~~deus~~ ^{et} ~~esset~~
et homo hec illu oia ~~no~~ ^{est} quatinus
et no ut deu dicere. Nam et nos
quonia ex aia constamus et corpore /
quoda de nobis loquimur que soli competat
aie / ita quoda contra loquimur / que soli
competat corpori. Nam et martyres in

in celis diuinus proximus a morte suspendere
 quoniam eo tantum fecatur anima. et homines
 uicissim dicimus factos quantumvis
 hic superbiat terra tamen et cineres
 esse tui uita breui defunctos ⁱⁿ uisepulchre
 putrescere. ^{ut} ~~per~~ enim loquimur assidue quoniam
 nec sepulchrum ingrediatur anima nec mori
 obeat. sed que male uixit in corpore post
 corpus misere uiuit in pena. ~~sed~~ que
 uero bene perpetuo uiuit in bono
 Ad hunc igitur modum quoniam ^{minus} ~~unus~~ erat
^{1.} ~~Persona christi~~ humanitati coniuncta
 unitas ⁱⁿ christo atque unita diuinitas
 in ¹⁰⁴ ~~oriente~~ ¹ persona christo ¹ immortalis eam
 anima corpori quod mori potuit ita ea que
 fecit ut deus quoniam ea que fecit ut homo non tamquam

bipartitus in duos / sed merito sunt
 erant / ita sicut unus
 unus emiciat. Si de deitate sua
 locutus non dubitavit dicere, ego
 et pater unus sumus et Anteq^m
 Abraham fieret ego sum et nunc
 uersa propter humanitatem patris
 maior me est et modicu
 tempus nobiscum sum. Et elem
 ta et si venerabile corpus eius
 ueraciter nobiscum est preensum est
 sub specie panis in uenerabili factio quidam
 erit quod semper usque ad finem seculi
 corporalis tamen eius forma qua
 cum discipulis diu conversatus est
 de quo presentis modo pensit nimen
 quoniam diceret modicu et non uidebitis
 nisi qui in christo conseruati subtrahita est
 Oia igitur ista que christus locutus
 loco uel fecit uel passus uel
 precatus que tam humilia sunt

fol. 3.

Superat folio 20 pag prima 478

Historia^{igitur} uerborum ceterarum rerum omnium
que tam afflicte humanitatis indicia series eius
agone demonstrant, adeo nihil sue glorie
christus contempsit negotiorum ut ea minime ipse
ipse met diligenter emulganda curaret. Et
Etenim quod ea cetera pariter unum ~~pater ab~~
^{ab uno idemque spiritu dictata sunt, uniuersa}
non facile tamen aliud recorderis ~~in euangelio~~
^{recorderis nullum} quod tam peculiari modo curavit commendare
memorie. Nam quod & uehementer tristis eras
id quidem narravit apostolis quod ipse pateris ab
illis posset tradere. ceterum que uerba patris
precatus est, cum et ad lapidis iactu abisset
etiam si uigilassent / et cum dormiret si per adfuerint
presentes in re fuisset
no potuissent audire. Quanto minus id noctis
cernere quando se demisit in gremium quando
prostravit in faciem? Sanguineas uero guttas
illas quas toto sudauit corpore etiam si resistentes
et conspuendas

postea spectasset in terra quidlibet opus
 cogitasset potius q^{uam} diuinaissent ~~et~~ quod
 erat quod ante ^{neq^{ue}} contigerat neq^{ue}
 sudasse sanguine. ~~neq^{ue}~~ Sed neq^{ue} ~~de~~ putribus
 postea neq^{ue} qum apostolis ante morte
 colloquutus est ut ea t^u narrasse
 videatur nisi quis id putet uenisse
 qum ab eratio digressus ^{neq^{ue}} rediret ad
 excitaret apostolos
 sive adhuc semipropius ^{aut} dormitibus
 aut exortatus demum qum satellites esset
 ad manum tu uidebatur ~~et~~ ^{illis} ~~agere~~ ^{reuer}
 historia. Restat igitur (quod uerissimu
 est) ut post resurrectionem a mortuis et
 p^{re}-tissimae
 fuisse matri dilectis q^{ue} discipulis qum
 id den t^use en ra inuitare ne possent
 hanc humanitatis angustia ^{et} sic afflicte ferre
 minime passione conflatus est

et cuius cognitio omnium ipsis post per
eas processit ore suo sanctissimo
ipso alijs profuturum est. Sanctissimo
denarravit (quā alius nemo narrare
potuit) ipsemet ore suo sanctissimo
recensuerit. Magnā igitur habet
huius agnitionis meditatio hijs qui tribulati
sunt corde consolationē quā ad enī finē
solaretur afflictos. Afflictione sua
servator noster etiam nec aliquem
cognita neque possibile cognitu pro
sua bonitate vulgaverit.
Sūt fortasse quidā quos et illud
mouet qd ab ea oratione christus

ut ventiq. decere uideantur
 excelsa illa sublimitate dei ab
 illo illo eode christo facta & recordem²
 ut hōie. quin et quēdā ut ab
 inferiore humanitatis sue parte
 nēpe sensibili dūtaxat p̄ficiat
 que dedararet humane in eo
 nature ueritatē et naturalē
 in alijs ^{post hōibz} horrore solarentur.

~~Aliqui em̄ ne minus nos mouerent et illud~~
~~quod ab ea ^{corruptus} ~~cautione~~ rursus remissos apostolos~~
 et quū dormientes eos reperisset / et se
 superueniente tā attonitos ut quid dicere
 posset ignoraret / sic eos reliquerit / ut uideri
 possit / tātū ideo uenisse / ut exploraret an
 uigilet / quū id (ut erat deus) ne uespere no

¹erit
Sed ^{potuit} ^{autem} ^{venisset}. Sed ^{illa} ^{quasi} ^{si} ^{qui} ^{sunt} ^{sic} ^{responsu} ^{habebat}. ^{Ille} ^{quod}
^{no} ^{incassu} ^{fecit} ^{Ha} ^{et} ⁱⁿ ^{presenti},
aduentus eius ^{no} ^{sic} ^{exitavit} ^{eos}
^{ut} ⁱⁿ ^{igilaret} ^{sed} ^{ut} ^{aut} ^{no} ^{prorsus}
^{experiret} ^{semisomnes} ^{et} ^{attoniti} ^{tanti}
^{tenaret} ^{oculos} ^{vel} ^{protinus} ^{vel} ^{quatinus}
^{quod} ^{deterunt} ^{si} ^{ab} ^{illo} ^{ire}
^{sunt} ^{et} ^{vigiles} ^{redditi} ^{sibi} ^{nihilominus}
^{eo} ^{digresso} ^{et} ^{protinus} ^{relabere} ⁱⁿ
^{somnum} / ipse tamen et sua circa
discipulos sollicitudine declaravit / et
suo ^{auxiit} ^{exemplo} ^{ut} ^{ecclesie}
sue pastores ^{imposterum} / ^{nulla} ^{tristitia} / ^{nullo}
^{tedio} / ^{nullo} ^{terrore} ^{permitteret} / ^{sua} ^{circa}
^{gregem} ^{cura} ^{et} ^{diligentia} ^{quoquo} ^{modo}
^{quod} ^{claudicare}. sed ita se plane gerem

49
ut ipsa re probaret / ^{no} ^{ta} ^{esse} ^{de} ^{se} ^{ipso}
^{se} / ^q ^{de} ^{gregis} ^{sui} ^{salute} ^{solicitos}.
At dixerit fortasse quispiam ^{domini}
^{consilij} ^{curiosulus} ^{explorator}. Aut
^{voluit} ^{deus} ^{aplos} ⁱⁿ ^{igilare} ^{aut}
^{no} ^{voluit} / ^s ^{no} ^{voluit} ^{cui}
^{ta} ^{accurate} ^{mandavit} / ^s ^{voluit}
^{quid} ^{ire} ^{ac} ^{redire} ^{toties} ^{oportuit}?
^{no} ^{potuit} ^{qui} ^{esset} ^{deus} ^{et} ^{semel}
^{dicere} ^{et} ^{simul} ^{facere} ^{ut} ^{ficeret}.
Potuit haud dubie bone vir ^{qui}
^{deus} ^{esset} ^{qui} ^{quicquid} ^{voluit}
^{fecit} ^{qui} ^{verbo} ^{fecit} ^{universa}.
Etenim dixit et facta sunt ^{mundani}
^{et} ^{creata} ^{sunt}. An ^{qui} ^{aperuit}
^{oculos} ^{occi} ^{ut} ^{no} ^{potuit} ^{invenire}
^{per} ^{qua} ^{oculos} ^{aperiret} ^{dormientes}

facile profecto ea res facta finem
^{vel illi qui} ~~etiam~~ si non esset deus. Nam quis non
videt perungilatos hōes / nec in
sompnum cito relapsuros / si quis
et indormitantes oculos tantum
^{perungat} ~~perungat~~ acicula? Potuit procul
dubio christus efficere ne dormitarent
quicquam sed perungilaret apostoli si
id precise prorsus et absolute
voluisset. At nunc adiecta ^{et} conditione
voluit. nepe si uellet ^{et} ipsi atque ita
uelleret efficaciter / ut ipso monente
foris / et intus etiam inuantes pro sua
^{mirili cu eo} ~~mirili~~ quis quisque comiteretur. Hoc pacto
mult et omnes hōes saluos fieri / neminem
eterno cruciari tormento. uidelicet ita demum
~~et illi ambrosij eger a ten hōy con~~
suera bene

50
si si nos tū pię uoluntati eius obsecrantes
ac non malicia nostra intamur in
cōtrariū. Quod si quis obstinate perui
facere / non uult illū deus inuitū in
celū uehere / tamq̃ ibi ^{offic} ~~offic~~ nostro
indigeret officio / neq̃ ^{regiarq̃} ~~duratē~~ posset
in gloria ^{gloria} nisi suffultus nobis. Quod si nō
posset / multa profecto statim uindicare
quę nunc nostra causa tolerat et
disimulat ^{benigna} ~~ad~~ / si quando ipsius patientia
^{ad penitentiam} ~~ad patientiam~~ nos adducat. Ceterū nos
interea / ^{cuius} ~~tanta~~ eius ~~illius~~ ^{ab} ~~ab~~ clementia
per dū peccata peccatis addimus
thesaurifamus nobis (ut ait apt̃) irā in
die ireq̃

Et tamen quae ^{A dei} ~~munda~~ bonitas est
negligentes nos / et ^{peccatorum} ~~peccata~~ pulmino
indormientes / agitat / concutit / ac
tribulationibus satagit exprobrare
At qui ^{se per obsequia si erant tam} ~~qui eade~~
~~qui in rebus se delectaret~~ / a mundissimis
plerique tamen / homines ingratis
stultissimi / aliorum re accipimus / et
beneficium tantum / malificij loco ducimus
quoniam contra si sani simus / ut quoties
aberramus ab eo / toties nos inuitos
ac reluctantes verberibus in uia
redigat / multis esset precibus
exorandus.

Item primo precandum est / uia ut uide

uideamus et cum ecclesia dicendum deo
A cecitate cordis libera nos domine.
Et cum propheta docere me facere
uoluntate tua. Et uias tuas doce me
et semitas tuas edoce me. Deinde
petendum est ut ^{uolenter optando} ~~ut nos~~ in odore unguento
unguentorum ^{tuorum deus} ~~in~~ spiritus ^{et dei} ~~sancti~~
suffitu suauissimo post ^{te} ~~ea~~ curramus
alacriter quod si languemus ut
^{in uia} ~~in uia~~ ^{pro} ~~pro ^{semper} ~~semper~~ facimus) et nimis ^{semita} ~~semita~~ ^{semita} ~~semita~~
nix procul a longe subsequimur /
propterea ^{dicamus deo} ~~dicamus deo~~ ^{de cu} ~~de cu~~ ^{ut} ~~ut
apprehenda manu ^{mea} ~~manu~~ dexteram et
deduc me in uia tua.~~~~

Ceterū si sic inualestat ^{languor} ut
ut pertesi progredi ceperimus.
pigritia mollitie & ^{sub}subistere
preceamus deū/ uti remittentes
trahat. Postremo vero si molliē
attracti remittimur/ et contra
voluntatē dei/ contra salutē nostrā
cervicosi sumus/ abiecta ratione/ sicut
equus et mulus in quibus nō est
intellectus/ suppliciter orare debemus
deū/ prophete verbis appositissimis
In chamo et freno maxillas meas
constringe deus quū nō approximo
ad te

52
Verū em̄ vero quandoquidē quū subit
desidia nulla virtutū parte ^{citius} ^{magis}
q̄ precanti aſ affectu defirmur
nec ea nobis impetrari libet (etiā quatinus
utilia) que nō libenter admittimus/ ante
nobis ^{idē} ^{habet} curādū est. (si quando
sani sumus) quū nō dū in egros illos
et nō animi laborantis affectus incidimus
ut aures dei precibus huiusmodi
diligenter impleamus/ rogemus q̄ suppliciter
ut si quando postea/ vel carnes illecebra
pellecti/ vel mūdiciarū rerū occupatiōem
pediti/ vel callidis insidijs demonū
labefactati contra preceamus quidpiā.

2 tua voluntas fiat. En iterum
ide petit iterum eandem conditionem
adiicit. Iterum nobis exemplum prebet,
ut quum in magno (etiam dei causa)
periculum uelimus / no arbitremur
illicitum instanter precari deum, ut
ut ex eo discrimine nobis procuret
exitum. ~~nam~~ quandoquidem fieri potest
ut ea de causa nos patiamur in
tales angustias ^{as adducit} ~~nasu perducantur~~
ut quos prosperitas frigidos ad
orandum fecerat / periculi timor
faciat efferuere. presertim
quum res agatur de corpore. Nam ad
aie pericula nix plerique tepestrimus.

54
Ceterum quibus (ut esse debet) aia cure est,
nisi quis ad martyrium fortiter animetur.
A deo (quasi vel indicibili modo sentiendum
vel fide coniecturis idoneis expendendum
~~expendit est~~ est) aliqui timere quicquid
sibi satis congruit / ne sub onere fatigetur
et concidat. eo quod ne petrum imitatus
minimū de se confidat / orare diligenter
deum / ut ab illo a tanto aie sue periculo
diuina bonitate liberetur. Ceterum ut
nihil est periculi re tota illud assidue
repetendum est. ne quis ita precise
deprecetur periculum / quin deo re tota
permittat / paratus obedenter iungat
ille pararit perpeti.

^{huiusmodi de causis}
Christus igitur sic orandi salubre nobis
exemplum prebuit. ~~sed~~ ab illipso tamen
longius absuit / talis orandi necessitas,
q̄ celū distat a terra. neq; em̄,
quā deus erat minor erat q̄ pater.
Qua deus erat / sicuti potestas eadē sic
et voluntas / eadē erat cū patre.
~~Qua vero~~ Verū qua fuit homo / potestas
^{infinito} minor ~~est~~ / sed a patre tradita tandē
om̄s potestas in celo ^{et in terra} / voluntas
vero ut nō eadē illi cū patre ita
sit patris voluntati conformis ut
nulla ~~parte~~ in re dissentiens reperiret
Itaq; mortē illā amarissimā / anime
ratio voluntati patris obediens ^{et} consentit.

55
ferre / dū (ut hōiem se monstraret)
corporis eā sensus exhorret. Oratio
eius ad nūm utriusq; simul expressit
pater inquit si mis transser calicē q̄
a me. Verū tamen nō mea sed tua
voluntas fiat. ^{At nō} Nec verbis tamen ita
ista tā luculenter expressit q̄ factis.
^{Na q̄ nō resistit ratio morte sed obediens}
^{ta hōiem} patri fuerit usq; ad mortem / morte autē
crucis / series passionis edocuit. quā
vehemente uero sensus pertulit inimicis
passionis horrore ^{et} uerba quę ita sequūt
ostendunt. Apparuit autē illi angelus de
celo conformis ei. Quā vehemente fuisse
censurę eius mentis angustia,
quā ad eū reportanda angelus ueniret
e celo? sed hoc in loco subigor ut

ut et homines ^{argumenta} ~~istis~~ ^{ingalls} ~~ingalla~~ ^{ingalla}
retunderet / et ~~no~~ ^{no} ~~horem~~ ^{horem} ~~pese~~ ^{pese} ~~nam~~ ^{nam}
dedararet ^{qui} ~~qui~~ ^{sicut a tentatione} ~~diaboli~~ ^{diaboli} ~~semitis~~ ^{semitis} ~~angeli~~ ^{angeli} ~~ministrant~~ ^{ministrant}
ut deo ^{pro} ~~pro~~ ^{ad} ~~ad ^{mortem} ~~tendenti~~ ^{tendenti} ~~humilitate~~ ^{humilitate}
tendenti / angelus ~~solatur~~ ^{solatur} ~~accederet~~ ^{accederet}
ita ~~consolator~~ ^{consolator} ~~ut~~ ^{ut} ~~hominis~~ ^{hominis} ~~et~~ ^{et} ~~spem~~ ^{spem}
preterea ~~faceret~~ ^{faceret} / ~~novus~~ ^{novus} ~~deu~~ ^{deu} ~~pro~~ ^{pro}
~~coprecemur~~ ^{coprecemur} ~~in~~ ⁱⁿ ~~periculo~~ ^{periculo} / ~~consolatione~~ ^{consolatione} ~~no~~ ^{no} ~~destituitur~~ ^{destituitur}
modo ~~ne~~ ^{ne} ~~segriter~~ ^{segriter} ~~prece~~ ^{prece} ~~mur~~ ^{mur} ~~et~~ ^{et} ~~effundit~~ ^{effundit}
sed ~~ex~~ ^{ex} ~~intimo~~ ^{intimo} ~~corde~~ ^{corde} ~~proferentes~~ ^{proferentes} ~~suspiria~~ ^{suspiria}
precante ~~hoc~~ ^{hoc} ~~loco~~ ^{loco} ~~christi~~ ^{christi} ~~mentemur~~ ^{mentemur}
Hic factus in agonia prolixius
orabat et factus est sudor eius~~

57
sicut gutte sanguinis decurrentis in
terra
Affirmant plerique doctores acerbiorē
fuisse passionē christi ^{pro nobis} ~~quā~~ ^{quā} ~~illa~~ ^{illa}
fuerit unquam martyrum usque omnium
qui pro fide tulere martyrum
Sunt qui ~~contra~~ ^{contra} ~~no~~ ^{no} ~~putet~~ ^{putet} ~~propter~~ ^{propter}
nana ~~quedam~~ ^{quedam} ~~tormenta~~ ^{tormenta} ~~genera~~ ^{genera}
et pluribus diebus repetita tormenta
quod christo servatori nostro vel adhibita
fuerint vel prolongata. et tūc omni
una gutta ^{ta} ~~preciosi~~ ^{preciosi} ~~sanguinis~~ ^{sanguinis} ~~propter~~ ^{propter}
infinitā eius deitatis ~~sed~~ ^{sed} ~~ad~~ ^{ad} ~~redimendos~~ ^{redimendos}
omnes homines habunde superque suffecisset
tūc ei ^{pena} ~~pena~~ ^{destinata} ~~destinata~~ ^{tanta} ~~tanta~~ ^{quantitas}
alius ~~si~~ ^{si} ~~aliquis~~ ^{aliquis} ~~passus~~ ^{passus} ~~est~~ ^{est} ~~sed~~ ^{sed} ~~quantum~~ ^{quantum}

Inc
impetrabilis eius tot sapientie in se
est conuenire. cuius modum ut ne
satis copertum ita citra preiudicium
fidei credi possit ^{conferat} infra quorundam martyrum
penam substituisse. At mihi certe preter
vulgatam ecclesie ^{opinione} ^{Hieremie} que prophetia
de Hierusalem
uerba decenter ad christum applicat
~~dom~~ O vos omnes qui transitis
per viam respicite et videte si est
dolor sicut dolor meus / vel hic
locus ⁱⁿ ~~vere~~ vehementer ⁱⁿ ~~facit~~ ut
creda / nullius inquam martyris
supplicium / cum passione christi / ipsa
penarum acerbitate comparabile.

58
Et Equidem valde videtur credibile
sit ~~minore~~ in specie ~~et~~ tormento
si fateremur (ad quod idoneis de
causis non necesse habet) ~~plura~~
~~et~~ aliam culpam ex martyribus
adhibita fuisse et plura et maiora
tormentorum genera / adde etiam
V. si placet diuturna ^{hor} q̄ christo
videtur tamen mihi / perquam credibile
sub tormentis in speciem valde
minoribus / christum atrociori penam
q̄ ~~tor~~ q̄ ~~quis~~ ~~passus~~ / ea ~~passus~~ / q̄ ~~videri~~ ~~possint~~ multo molestior
christum pertulisse / quam enim indea
ex impendentis passionis atq̄ angustia

tanta mentis amaritudine
perculsa, quanta nemo nullius
unq[ue] mortalium unq[ue] omnium ^{expectatione}
expectatione tormentum fuit.
Quis enim unq[ue] cuius em unq[ue] ta
ta acerba fuit anxietas ~~tut toto~~
~~in terra corpore si guttas sudaret~~
~~sanguinis~~ ^{ut} ~~toto~~ ex corpore,
~~in terra~~ ^{in terra} sanguineus sudor efflueret;
Inde ^{igitur} presentis pene magnitudinem
metior, quod ~~eius~~ aduentus eius presensio,
supra q[uam] nullis unq[ue] alij fuit / fuisse christo
ta acerba video. ^{animum} ^{ualuisset} unq[ue]
in id vigoris anxietas ^{inualecere} ut
corpus sudaret sanguine, nisi ultronea ipsius

voluntate ^{disponere} ⁵⁹ diuinitas eius diuinitas,
nec modo nec modo nec minisset, sed
et vires ^{pretereque} ^{robore} ^{q[uod] totum} ^{augustie} quo
et martyrum futurorum ^{martyrum} ^{corpore}
sanguine fundenda in terra sanguine
figuraret / et sit eos qui ad supplicij
meditatione trepidaturi foret / ne
timore sui ruine ~~sui~~ ^{sui} presagium
interpretantes / desperatione succubere
ta cumlati nouo ta miro ta immenso
immenso anxietatis exemplo solaret.
Hic si quis rursus martyres illos
proferat, qui ^{ob} ^{christi} ^{fidem} ^{more} alacres
ultra sese offerebat in morte, eos q[uod] demum
Eos ^{triumphali} ^{diagnos} ^{lauro}
magna laude dignos ^{cluseat} ^{in ea re}
q[uod] in leticia superare colore, nulla tristitia
signa, nulla timoris ^{argumenta} ^{prothuberant} ^{in ea re} ^{repperit}
ad indicium sui, libet ostendit et men.

perfecto admodum sunt
in ea re iudicium sui esse quod
liberabit adtribuat et men
frustratore feret modo ne triumphu
quodam qui quod non ultro
istis ad denegat qui timentes et
propehant ~~tamen~~ appropinquat neque
dux tamen ob amore christi quo
remittuntur neque retrocedunt sed
quicquid exhorret ferunt quicquid
timentes et anxii tamen ob amore
christi quicquid exhorret ferunt
¶ Si maiore illis illis contendat quod hys
tributa gloria per me libebit per
contendat solus. ^{Sat} ^{et omnibus} ^{menter} ^{fat} ^{est} ^{quod} ^{nem}
in celo non habet tanta quanta ^{quod}
viderat oculus nec auris
uideret nec audiverat nec in cor
eius ascenderat. ^{quis} ⁱⁿ ^{celo} ^{preferatur}
ei non invidet. ^{nam} ^{quibet} ^{ex} ^{omnibus}
gloria ^{propter} ^{amore} ^{mutum} ^{omnibus} ^{gloria}
Ad hec que cui preferat ibi deus

60
nobis in hac mortalitatis
caligine palpitantibus hanc quod
puto satis melius estere.
¶ Nam ut hilare datore fateor diligit
deus ita Thobia dilexisse non dubite
nec ite beatu Job quoru interq
fortiter ac patienter calamitate
tulit ita ^{quod} ^{pria} ^{apud} ^{laetit} ^{admodum}
aut exultavit alacriter offerre
se ^{quod} ^{res} ^{aperte} ^{populat} ^{hanc}
pro christo mortis quod
stimulat deus egregie
magnanimitas virtutis opus est non
confidat. Alioquin ^{neque} ^{neque} ^{satis}
tutu reor et precipua ex hys
columnina qui sponte pro christo
sunt passi ^{sepe} ^{timuisse} ^{multum} ^{timuisse}
non semel ^{neque} ^{neque} ^{neque}

anxios ^{anxios} ~~anxios~~
 nec semel ante se subnixisse
 morti ^{reperimus} ~~quā~~ ^{quā} postea tamen
 adierunt ^{At} ~~At~~ ^{ne} ~~ne ^{den} ~~den~~ ^{posse}
 inferior et ferere aliquid
 confiteri ^{quā} ~~quā~~ ^{ut} ~~ut~~ ^{pro} ~~pro ^{ante}
 acte vite laboribus ^{ante} ~~ante~~ ^{mea}
 benignitate ^{gratificas} ut ^{num} ~~num~~
 martyris ^{pro} ~~pro~~ ^{totū} ~~totū ^{sic} ~~sic ^{implent}
^{ut} ~~ut~~ ^{no} ~~no ^{modo} ~~modo ^{nihil} ~~nihil ^{illam}
^{condicio} ~~condicio~~ ^{et} ~~et ^{ita} ~~ita ^{ut} ~~ut ^{mea} ~~mea ^{spe}
^{aperit} ~~aperit~~ ^a ~~a ^{moles} ~~moles ^{illas} ~~illas ^{anxietates}
^{et} ~~et~~ ^{pro} ~~pro ^{modis} ~~modis ^{propassione}
^{opponat} ~~opponat~~ ^{sed} ~~sed ^{et} ~~et ^{quas} ~~quas ^{pro} ~~pro
^{propassiones} ~~propassiones~~ ^{appellat} ~~appellat ^{et} ~~et ^{quibus}
^{ficticios} ~~ficticios~~ ^{amantes} ~~amantes ^{suos} ~~suos ^{oio} ~~oio ^{fateri}
^{obnoxios} ~~obnoxios ^{pro} ~~pro ^{enim} ~~enim ^{arceat} ~~arceat ^{ut} ~~ut ^{no} ~~no ^{per} ~~per ^{mittat}
^{arceat} ~~arceat ^{Etenim} ~~Etenim ^{qui} ~~qui ^{sepe}
^{videmus} ~~videmus ^{accidere} ~~accidere ^{ut} ~~ut~~ ⁱⁿ ~~in ^{pro} ~~pro ^{gnia} ~~gnia~~ ^{quida}~~

vulnera sua non sentiant, donec amant
que negemus affectu quodam mentis
adverberat dixerunt, quis audeat
tanta et propinquantis glorie spe
festinante animi, posse sic efferri
propra ferit neq[ue] supplicia timeat
neq[ue] supplicia sentiat Et tamen
si cui domini hoc deferret deus ego
corde ad gratitudinem felicitate potius,
vel virtutis premium vocarem q[uam]
future incredulis materia. At
tolerate pro christo pene
respondere nisi q[uod] ea dei liberalitas metura ta
Quid q[uod] intervallum pro sua constantia
admit metui no[n] q[uod] chore nunc
ac remuneret
approbat audacia sed q[uod] talis est
his temporis ad futura gloria que venturabit
impende dilexerunt deum ut eius glorie tantam
temporis sanguine et vita impenderent

ment inbecillitate, ut ~~final~~ ^{tor, pro}

reverendo patres nō essēt futuri
 Etenim nonnulli succubuerūt mecum qui postea tamen
 inflicti⁴¹ tormēta
 inciderunt
 ita quod attinet ad animandos
 alios per exempla qui morte

+ ferunt alacriter, non abumari i
multis esse peritile, sed rursus
quia plerique ^{omnes} ^{ad ingruente} ~~peritile~~
^{morte} ~~amari~~ ^{timidi} quis nosse ~~potest~~ ^{potest} pos
q̄ multis prodest et hyi quos qui
X anxios ad mortē videmus.

panides, ~~per~~ terminus
~~et tamen per~~ obiectos
 illos, tedi panores angustie plus quam adamantinos
 obstantes, lobices fortiter penetrasse
 et cefractis istis ferris repagulis triumphata
 morte cetum violentum intrupere. An no his
 pusillis et timidis ^{hominibus} ipsorum in delictis
 vehementer adiut animu, ne in incubente

per ratione suabant quāsi q̄q̄ sibi .62

(provida igitur dei sapientia (que fortiter omnia
penetrat et suaviter omnia disponit sua suavitate)
presenti contemplanis intuitu / quomodo quibus
in locis affecte sunt mentes hominum huius
aut illius sortis exempla / timoris magis aut
audacie audacie pro ut maxime colligantur

conductura uidet / temporibus et locis
accomodat
attemperat Sic pro sua providentia martyrum
suorum affectus temperat / ut alius alio ad
mortem prouolet / alius cunctanter et timide
procrepat / nec tamen minus fortiter mortem
perferat. nisi quis ^{ideo forte} minus fortis haberi debet
q̃ preter debellatos inimicos reliquos ^{sum q̃ sum}
etiam ^{tristis} timores ~~tedi~~ ^{tedi} tristitia Timore ~~expulsi~~
fortissimos affectus et potentissimos hostes expugnat

A preses

Caeterum haec disputatio tota huc denique
tendit / ut sanctissimorum martyrum utrumque
genus admiremur / utrumque deueneremur,
in utroque laudemus deum. utrumque quoniam res
postulat pro suo quisque capto pro ut gratiam
dederit deus imitemur. At quoniam is qui
se sentit alacrem / non tam solandus solari habet
ut audeat / quam moneri fortassis ut metuat.
ne ^{subitum} ~~metri~~ ^{metri} de se presumens relabatur et
corruat. At qui se sentit anxium mestum
tumidum / ei minime haec ago ut exporrestat
animum / adhibenda consolatio est. Utrique locus
haec anxietas christi saluta perquam salutaris
est / alteri / ut nimis gessente animum reprensus
alteri / ut nimis abiectum et prostratum
erigat in bonam spem. Nam si quis animum sibi
ferocientem sentit et tumidum / habebit quoniam hunc
etiam hunc humilem nec iridabitur et anxium imperatoris

^{p. m. hyper en 63}
^{habitu} ~~sui~~ ^{animum} merito fortasse verebitur / ne
^{m. sublime, quo, fortius} callidus hostis eleuet & aliat in terra.
~~At qui tristibus et~~ ^{nervatur} minuit ceteritur auxijs et
^{miserere} meticulos affectibus / sibi qz ~~immu~~ tmet /
^{bant} ne desperatione succubant, agonia christi
^{hanc} respiciat ~~et~~ assidue meditetur ac ruminet,
^{pacem} Ex hoc fonte sanctorum ~~quasi~~ consolationis
^{pisc} mougetur. Na hic videbit pastorem, puer
^{in humeris suis attollere,} imbecilla in humeris suos attollere,
^{ipsius personam gerere, ipsius affectus}
^{exprimere,} ut inde sumat audacia,
^{nec sibi desperandum putet,} nec sibi desperandum putet / quisquis in posterum
^{turbare se sitibus sentit} turbare se sitibus sentit affectibus.
 Agamus igitur illi grās q̄ magnas possumus
 (na meritas potest ne certe nō possumus)
 et in agonis nostris ipsius agone memores
~~a deo dono sic eximus, non ipso patrem meo prius~~
~~grās acat datori precari, perferentia sic em, poterit ubiqz~~
~~ipsis infirmis, quales si detenderint curare et ostendit quādo impulerit~~

~~in~~ ~~augustinus~~ merito fortasse verebitur / nequit
 in sublime / ^{et ante post} quo, perons
 callidus hostis elenct ~~et~~ alieat in terra
~~et~~ ~~turbatur~~ ~~minuit~~ ~~ceteritur~~ ~~duxys~~ ~~et~~ ~~(piano)~~
 At qui ~~transiens~~ ~~et~~ ~~in~~ ~~in~~ ~~in~~

metuolosus affectibus sibi q^d timet
ne desperatione succubatur, agonia christi
respiciat et assidue meditetur ac ruminet.
^{hanc}
^{hanc} paucis salutaribus huiusmodi

Et hoc fonte salutarē ~~fontē~~ consolationis
ingurgitet. Nā hic videbit pastore, ~~pūg~~
invenitā inbecillā in humeris suis attollere,
ipsum personā gerere, ipsius affectus

exprimere / ut inde sumat audacia,
nec sibi desperandum putet / quisquis impotenti
fuit turbari se sitibus penitus affectibus.

Agamus igitur illi grās q̄ magnas possumus
nū meritas ~~potest ne~~ certe nō possumus
et in agōnis nostris ipsius agōnis mēmorēs
~~ad deū~~

... sono in ...
... dati ...
... di ...

(cui nulla fuit magis agonia comparabilis) obunxit
precemur ^{ut} ^{aut in tu} ~~ante~~ ^{ante} ~~ante~~
~~solari nos dignetur in nostro, et qui~~
per illud liberari periculo prementis
angustia vehementer petimus / ~~mutantes~~
~~tamen ipsius oratione~~ ^{exemplum bonae saluberrimae} ~~exemplum saluberrimae~~
sa petitione nostra ipsius adiectione claudum
Verumtamen non sicut ego uolo sed sicut
tu vis. Hec si pedula fecerimus nihil
oro dubite quin ut ipsi sic oranti / consolatio
venit ab angelo / sic et nobis per angelum
cum cunctis suis consolatio / ab ipsius adferri
spiritu / que nos ad ea duranda firmabit
per que subuehemur in celum. ^{Nam ut eius}
ei nobis certa preberet fiducia / christus eodem ordine cuius
ante ~~ipse~~ post diu perpeffa agonia ista
antecessor ^{Cum} ~~ante~~

64
sic autem reffectus est / ut surgens ultro
et ~~reusse~~ remis apostolis ultro ad
traditori et tortoribus ^{ad passum} ~~qui et ad nos~~
se querentibus / ultro prodiret obviam.
~~Denique passus ut oportuit introiret in gloriam~~
~~Et Stephanus sic loquitur~~
sua / locum minime nobis eius uestigia sequentibus
ibi paraturus / quo ne nostra nos socordia
frustraretur / ipse propter agonia sua nos in
agone nostro dignetur adiuuare.
^{Ab oratione}
Et qui surrexisset / et uenisset ad discipulos
ad suos / inuenit eos dormientes pre tristitia. Et
ait illis quid dormitis. Dormite iam et requiescite
Sufficit. Surgite ^{et} et orate ne intretis in temptationem
Ecce appropinquabit hora / et filius hominis
trahetur in manus peccatorum. Surge
carnas. Ecce qui me tradet prope est

Id est tertio

Ecce iterum veniente christo / semper secutos
apostolos / qui iudas quos sustinere p^{er}sonam
ingluviem et impendente periculo

precibus inuigilare mandauerat. Iu
traditor^{is} interim iudas / ita totus

in prodendo domino magis cura
versatur ut ne cogitandi quidem le

sompno^{is} ullus sit relictus locus. An no
in hac disparitate^{is} traditoris et apostolorum

nobis iam inde succedentibus ad nostra usque
estate temporum / velut in speculo^{is} quoda

figura p^{er} no minus clara q^{uam} tristes et
horrenda reuelat? Cur no hic contemplantur

episcopi^{is} episcopi^{is} qui no auctoritate uerius
sompnoletia sua q^{uam} apostolorum
ab ipso in apostolorum succedunt locum suum
qui ut auctoritate locum suum suam

reliqua uirtutes eorum perinde nobis referunt
ut et auctoritate libenter amplectuntur

Id est plerique es

et ionana ista dormitantia representat
sered. dig. et in populo
preferentis uirtutibus / et asserere
ueritati dormit. d^{icitur} inimici christi

serendis inq^{uam} ex^{tra} p^{er} hoc est quoad
in ipsis est app^{re}hendens christo

iterum q^{uod} crudeliter crucifigendo p^{er}ungit
tanto sunt ut christus ait prudentiores

filij huius filij tenebrarum in generatione
sua. Ceterum sititudo dormientium ap^{osto}lorum

ubi uirtutis et fides in suo p^{re}ge
ualde copet^{is} episcopos qui in uirtus et

ueniunt in discrimen dormiunt no oib^{us} tam
huiusmodi presulibus iniqua q^{uam} conuenit

Ha sunt ex his multo plures q^{uam} uelle
qui no pre tristitia (sicut apostolis accidit)

uicti la morte labuntur in sompnum

Emerso laudandi: fuit affectus qd in magister sui periculo trifidat
A. apli venit qd in facie sic cupit ut sit totus per se in magister deat id tunc in magister

populi et sepulchri permixti in ore
sed ~~et~~ ~~terrenis~~ affectibus // demonis carnis
et mundi muto ebris uelut fies in
~~A se promouentes~~ se prouoluentes
cerui praesentis in dormint.
Emerso ^{qum ad qd percutit} merere ~~abesente~~ mundo
et aliorum illatyrmare illatyrmare
flagitios pie mentis esse sensit
qui dixit sedula solitaria et
gemebat. et qui ite illud Defectio
tenuit me pro peccatoribus ~~derem~~
derelinqnentibus lege tua. Huius itaq
generis tristiciam in ea parte posuerim
de qua dicit
Sto ita
tamen posuerim / si ~~et~~ affectu illu
quantumvis boni preses. ~~gubernat~~
infrenet ratio. Na alioqui si fir
perstringat ^{A dolor} animu, ut oppresso
uigore mentis, ratio remittat

66
habenas ^{ac} ~~et~~ ~~veluti~~ ~~trans~~
namis ^{ad} ~~ad~~ ~~fragore~~ ~~te~~ ~~statu~~
gubernator ^{ammo} ~~concordans~~
~~abrepto~~ ~~temore~~ ~~relicto~~ ~~indam~~
relinquat fluctibus temore
deserit atq in angutu quiescit
tristis ^{semet} ~~abijt~~ ~~se~~ ~~indam~~ ^{passim} permittit
fluctibus / sic eps ^{metiore} ~~meiore~~ ⁱⁿ ~~sempno~~
superatus ^{ea} ~~affici~~ ^{relinquat} ~~fur~~ ⁱⁿ ~~fur~~
~~oregis~~ ~~temore~~ ~~factorem~~ ~~fur~~
hanc ego certe tristitia / coferre
Et coparare no dubite ^{ad infernu}
immo adeo longe postposuerim ^{ut}
quod in re diuina specie quanta habet
animi desperantis de deo. ~~et~~ ~~proximu~~
hinc generi locu tenet — sed multo

ob aliorum pericula
deteriore / quos ~~no~~ ^{tr} ~~infamia~~
eigent ^{tr} ~~infamia~~ / sed ~~in~~ mali timor
inferendi sibi timor etiam ipse tanto
nequior / quanto magis contemni
debet ~~et~~ quod metuitur. nepe
qui res ^{res} no capitis ^o agitur sed
pecunie. Et tamen ipsius corporis
iactura / iubet chrifus ipsius
causa contemni. Nolite ingunt timere
eos qui occidunt corpus et post hec
no habet quid ultra possint
facere. Ego vobis ostenda que
debetis timere. que timeatis. Timea
eum qui qui occiderit corpus /
potestate habet ^{aiam} corpus simul

67
nutrire in gehenna. Ita dico vobis
huc timete. Et qui hoc
in tempore precipiat vobis
quando
~~est~~ deprehensus multo pater effugit
~~presens~~ ^{honor} ~~no tamen~~ per se
omnis minuit amplius. utpote
quos no ^{de se} ~~pro suis~~ ^{intaxat} ~~duo~~ aia sunt
esse sollicitos / nec tantisper in silentio
delitescere donec protracti cogantur
aut
pala fateri quod sentit ^{tant} ~~vel dissimulat~~
dissimulare mendacio / sed si creditur
sibi grege videat in periculo / prodire
voluit eos et de gregi profuit
utroque periculis ultro semet ipsos
offerre.

Bonus pastor (inquit christus)
animam suam ponit pro omnibus
suis. quod si bonus ^{quisq;} pastor
animam suam ponit pro omnibus certe
qui cum d. omni dano aie sue
parcit, boni pastore non dicit.
quapropter sicut qui perdit animam
pro christo (pro christo enim perdit
qui mandato christi perdit pro
orege) in vita eterna custodit eam
sic qui christum negando (negat enim
qui in dano gregis ^{contumaces} ueritate non
fatetur) hic plane pergit perdere
Quanta magis si subacti metu
uerbis etiam neget, et destitit

Tales
publici? ^{plane} cum petro.
non dormiunt, sed cum petro
vigilantes pernoctant. ~~etiam~~
~~si quis malitiam respiciente~~
eos christo per ^{sempiternam} gram
sua delictum illud aliquando
~~salutifero~~ fletu salutifero
deleturum si modo respicienti
et ad penitentiam familiariter
munitanti ^{christo} p. uerborum eius
memores, et passione contemplantur
exentes ^{q;} foras ab his malorum
pedibus que eos peccatis incluserat
cordis amaritudine et conuersione
respondent

Ceterum si quis usque adeo malum
malicia inualebat ut non nichil
veritate taceat sed cum Arrio
Arrij quod sitibus doctrina falsa vel
questu turpi vel ambitione ^{pesante} ~~perniciosa~~
~~se scelera~~ predicat hoc non cum
petro dormit non cum petro denegat
sed cum Iuda scelerato uigilat
christum quod cum Iuda persequitur.
Huius igitur quod sit supra ceteros
ualde periculosa conditio, dicit
nimirum Iude nimirum docet tristis
et horrendus exitus. At quoniam
sit misericordis dei nullo fine
clausa benignitas nec isti quidem

60
peccatorum generi / uenia deservendi
est multis modis etiam Iude respiciendi
prebuit causas deus. ^E comitum suo
non eiecit apostolatus ^{aduenit} ~~diomitare~~. At
abstulit. ^{et} ~~ultima~~ ⁱⁿ ~~reng~~ ^{et} ~~societate~~
dignatus est dilectis discipulis
traditorem admisit pecuniam. Ad pecces
eius ^{proditoris} procurrere dignatus est / et
sordidos eius pedes sordidissime
menti ^{simillimos} ~~stibus~~ manibus suis innocuis
et ~~per~~ sacrosanctis abluere. Quoniam
Ad hec incomparabili bonitate corpus
ipsum ~~sub~~ forma panis edendum
prebuit illud ipsum corpus suum quod proditor
bibendum quod ~~sub~~ ~~non~~ ~~specie~~ ~~sacratissimum~~
ita uendiderat. bibendum quod sub
nisi specie pot dedit illi sanguinem
que traditor interea dum bibit perst
^{et} ~~refructu~~

per scelus meditatur effodere. postremo vero
 ueniente q. cū satellicio ad se cōprehendēte
 it illa illū proditiōis suę tessarā ostē
 et opulū ^{offerentem} ~~offerere~~ / opulū inq. proditiōis
 abominandę ^{suę} tessarā / nō reiecit manus et
 mitis admisit. ^{Quis nō crederet quidam} ~~Quidam unus fuit ex istis~~
 horū omnū / Iude traditoris qui quantum
 adductū sceleris / potuisse salubriter ad
^{potuisse} ~~penitentia~~ flectere! Quis et illud intē
 gentendi / quī ~~ipse~~ se peccasse fateretur
 et referret / ^{argenteos} ~~et~~ quī nō recuperentur sit q.
 se clamaret traditorē / et sanguine
 diceret etiā inq. tradidisse hactenus p. /
 p. ^{seruatorē} illi christū credideri suę
 profecto ^{christi} ~~ut si fieri posset~~ / ^{proditor}
 hoc est in proditiōis desperationē nō adderet
 adiceret / & illū etiā ipse seruaret
 ab interitū / a quo tū perfidie prodebat
 ad mortē

exunguere / maledictus se dixisset dormire
per se pro tristitia? ^{no} At id tamen
quidem Luras / uerum ^{tamen} eam uero no
laudat: ^{certe} Crisostomus eam infirmat
fuisse (sicut erat ^{certe}) laudabile.

Pompinus tamen no ita ~~est~~
^{At no} ^{micro} tamen Pompinus inde
sequens caruit. Etenim tristitia
que sit eius generis ^{aut} magni sit
premi capax / in magnam aliquam
malum tendit. ^{ut} ^{nos} sit absorbeat / ut ea
reddamus inutilem / dum no ad deum
uotis et oratione recurramus
consolari petentes ab ipso / sed
quodam animi deiectione ac desperatione

refruentes 72
ymagine / uelut ^{refruentes} tristitia nostre
sensu / solamen. amuramur ^{Asompro.}
neq; tamen quod renamur asequimur
^{formo} sed consolatione ^{inperdita} ~~peractis~~ quam in nobis
precibus impetrare potuissimus
A deo, anxij mentis anxij
molestum pondus sub ipso etiam
Pompinus sentimus. pariterq;
in tentationes et diaboli amicitias
insidias, oculos clausis. impingimur.
(Christus igitur uelut omnibus
dormitantis defensione preestitans
Quid dormitis inquit? Dormite
~~iam quod sequitur uarie~~
^{M. R.} id et requiescite ^{Supplicite}
et orate ne intrens. in ⁱⁿ tentatione
~~Edmuis Ecce qui me tradet propeget~~

Ecce appropinquavit hora et filius
 hoīs tradetur in manus peccatorum.
 Surgite eamus ecce qui me tradet
 prope est. Et adhuc Iesu loquente
 Ecce Judas Iscariothis
 Dormitantes apostolos Christus protinus
 ut excitavit ironia, ^{Attertio} ~~no~~ tene no illa
 quidem ^{et} leionla et locosa, qualibus solent
 hoīes ducere et ociosi ludere, sed
 seria gram qz percellunt. Dormite
 inquit iā, et requiescite. Sufficit
 et orate ne intretis in tentationē ^{Surgate}
 Surgite eamus. Ecce propinquavit hora
 et filius ^{ipsi} tradetur in manus peccatorum
 Surgite eamus
 Ecce qui me tradet prope est. Et
 adhuc ^{Judas} eo loquente
 Ecce sic indulget, sompnum ut plane se

probet admiere. Na qm vix dixisset
 dormire / ^{subiungit} et illico [&] Sufficit. quasi
 dicat non est ^{nunc} necesse ut dormiatis
^{disting.} ^{amplius} Sufficit em qz quo maxie
 tēpore vigilare debebatis, hactenus
 (etiā me vetate) dormitastis. Nunc
^{tempus} / Superest
 no modo no dormiendi sed ne sedendi
 quide superest. Sed surgendu vobis
 est illi et atq oradu ut no intretis
 in tentationē ^{per} ^{et} ^{no} contingat vobis
 scandalo desperatis. Na aliqui quod
 ad sompnum attinet / dormire ^{et} requiescite
^{per} ^{me} ^{licebit} / ^{videlicet} si potestis. Sed certe no poteritis
 Na adveniat prope et tantu no adfuit
 qui somnu istu ostitantiōis vobis exantiet
 Ecce em filius appropinquavit hora

et filius hoīs tradetur in manus
peccatorū. ~~Ecce q~~ Et ecce qui
me tradet prope est. Quinq; tā
parca iux' eos admoneret. Adhuc
eo loquente. Ecce Judas Iscariotis p.
(Nō sū neptus e viris eruditis et sanctis
hanc in aliquos expositionē istā nō
admittere. ^{quā} tamen alijs et erudit^{is}
et p^{is} placuisse confitentur. Nec
horret tamen, quod aliq; quidā faciūt,
p^{ri} quidē et illi sed ^{illud & promissio} nō satis in loquendi
figuris quas ab ^{il} vulgari sermone sumptas
habet in usu scriptura sacra nō satis
exercitati. Nā alioquin tā sepe reperissē
alibi ut hoc in loco nō posset offendere.
Quid em̄ illa promia falsius at facitū

74
qua beatus apt^s lepide perstringit
Corinthios! petens videlicet nemī quod
corū nemem sumptu vel impensa gravaret
2. cor. 12. Quid est em̄ quod minus habuistis p^{er}
ceteris ecclesijs nisi qd ego ipse nō
gravamini. Donate mihi hanc iniuriā
Quid illa promia ^{fortius} inveniuntur aut
mordacius qua propheta dei prophetas
Baal ~~et~~ surda eius statua inclamantes
irrisit. clamate inquit altius. Nā deus
vester ^{dormit} aut aliquis fortasse peregrinatus
hic afferre libuit obiter propter eos
qui pia quadā simplicitate nō ferentes
in scriptura ^{patroy} nec vel certe nō advertentes
usitatas illas passim loquendi formas,
dū deflectunt a figura sermonis, ab eo

+ A ^{germano} ^{geminio} pariter scripture sensu ^{aberrat} perq̃ frequenter abhorret.

Ceterū hoc in loco dicit Augustinus
nō displicere sibi dicit illā interpretationē
illā quā attulisti sed nō esse necessariā.
figurā quando Symphocē em sermone
citra figurā sufficere. quod ut doceat
eundē locū sic interpretatur ipse ^{ut faciat}
Referat em ~~q̃ dicitur~~ ^{opinionem} ~~probat~~ ^{et} ~~ipsum~~
~~passim vni verba p̃ se recensita~~ ^{et} ~~hic~~
~~em~~ ⁱⁿ ~~co~~ opere quod scripsit de
concordia euangelistarū. Videtur ^(inquit) ~~ante~~
hic sermo secundū mattheū sibi ipsi esse
contrarius quomodo em dixit dormite
et requiescite cū conuertat surgat
et carnis? Quia uelut repugnātia rōmō

> quidā / conatur ita pronuciare quod
 > dictū est Dormite iā et requiescite /
 > tāq̃ ab exprobrante nō a permittēte
 > sit dictū. Quod recte fieret si esset
 > necesse. Quā uero Marcus ita temp
 > commemorauerit / ut quā dixisset
 > Dormite iā et requiescite / adiungeret
 > Sufficit / et deinde inferret / Venit hora
 > Ecce tradetur filius hominis / utiq̃
 > intelligitur / post illud quod est dictū est
 > Dormite et requiescite / filiusse dominū
 > aliquantū / ut hoc fieret quod permiserat
 > et tūc intulisse / Ecce app̃t appropinquans
 > hora. propter quod secundū Marcū
 > positū est Sufficit. id est quod iā
 > requieuitis.

Acute quidē ista beatissimus Augustinus
ut oīa. Verū qui diuersa mā
scanti sūt / hīs opinor nō infu
probabile / q̄ christus qui ^{1. bis} iā
increpauerat / q̄ dormiret instante
sua captione dormiebat / protinus
ubi suggillando dixisset Quid dormitis /
dormiendi facultate tēpus indulget ^{1. leni}
quā tū presertim / quā id propter quod
prius abstinere sōpno debuerat ^{1. id} / nūc
ta prope ^{1. pro somno ut aut} inorneret. Verū utraq̄
nūc interpretatione proposita /
sequi fas erit cuiq̄ utrāq̄ infu
fulrit. ego tantū utraq̄ recensere
statui / nō sententia mea (qui nihil sū)

70 ⁷⁰ hoc uocabulum aut ^{1. onerari}
uelut arbiter honorarius interponere
Surgite et orate ut nō intretis ^{1. tentatio}
in tentationē prius uigilare inssit
et orare / nūc ubi bis experti sūt
per sedendi segnicie sompnum sompni sibi
surrepere / aduersus ^{1. ionam illi sompno} eufus ^{1. morbi} morbum
presentaneū docet remediū ē surgere.
Quod remediū genus uelut ab ipso
deū seruatore traditū / utinā uel
interdū per intempesta nocte liberet
experiri. Hic em̄ nō illud modo
cōperiremus uerū ^{1. q̄} ait horatius
Dimidium facti qui cepit habet / sed ^{1. etia q̄}
qui cepit / p̄ illius habet totū.

Ita quā aduersus sompnum conflicturi
sumus / prima coitio semper est acerrima.
Itaque nō est lucta ^{passim} superandus sompnus
sed illecebrosa brachia / quibus nos
amplectitur et ~~re~~ reclinat / semel
impetu diuellenda sūt. nobis q̄ primus
ab eo proueniendū. Tū uero ubi p̄m
sompnum deside / mortis uidelicet imaginē
reiecerimus / uite succedet alacritas.
Tū si ^{meditationem} nos et orationi dederimus / in
opaco illo noctis silentio collectus aut
animus / longe se capaciore sentiet
consolationis diuinę / q̄ quā nocte
diurno frepituz tot circumfusa
negocia. oculos aures / et mentē
distragentes / ^{disperabunt et.} in uaria nō minus

77
uaria q̄ diuersa dispergunt. Sed
o chris̄te salutifer / quā nos nōnq̄
nobis de re ^{quap̄} ~~q̄~~ leuicula (que quide
ad mūdū pertinet) cogitatio sit
exper interrūpat sompnū / ut
longo tempore teneat uigiles / ac
uix aliquando ~~se~~ finiat redormiscere
aduersus tā mēsa aīe procuradā
frugē / inter tot dispositas pestilentis
hostis insidias / in tanto pereundi
periculo / nō ex̄pergiscimur ad
orandū. sed sompnia speculantes.
mandragore indormimus.

plerique omnes q^{ui} nunc procul absimus,
et sua quęq^{ue} docet conscientia / et
deū precor / ne paulatim publice
minor minor q^{uam} quotidie proveniens
ab oratione fructus ostendat.

Vern tamen quoniam paulo ita ante
in eā partem q^{uam} potui vehementer
incubui / ut id genus orationis
inceperē / que nō attentū habet animū
sed mobile et in multa uagantē / ne
minutis ⁱⁿ ^{more} ^{circumspiciat} ^{de} uideri
ulius tā uulgare / minus inclementer
attingere. multis q^{ui} tenerioris animi
nō medicina ^{afferret} sed dolorē / et spem
consequende salutis admovere / libet

79
E Gersono malagma proferre quod
leniat. Utitur em̄ is ad curandos
aīe flegmones anxios / lenientibus
quibusdā rebus / que hys ^{medicinis illis} pro pōitione
respondēt / ad mitigandos corporis
quasi ~~in curandis corporis~~ dolores
medici uocat anodyna.

Joannes ergo Gerson uir eruditionis
eximi / et nitissimus atrectator
afflicte conscientie / quā ^{aliquos} ^{opior} uideret aliquos
quos mentis illa ~~distrahit~~ distractio
vehementē tā ualde habuit anxios /
ut singula subinde uerba suarū
precū / molesta quadā uatologia
repeteret / neq^{ue} tamen ^{quicq^{ue}} proficeret
interdū etiā tertia uice q^{uam} prima

coctis fortasse sanctiora uelut de
deo q[ui]so. Ita uirtut[is] act[us] p[er]e[gr]inatione[m]
p[er]e[gr]inatione[m] continuat / moris
uero no[n] ite. Neq[ue] em[im] ut act[us]
pedem promouet / sic act[us] q[ui]
de causa cogitat ab qua proficisci
ut nec ip[s]a de ma[gn]a. sed q[ui]q[ue] no[n]
actu moris / moris tamen uirtute
continuat. totu[m] em[im] h[uius] act[us]
ambulandi naturale / p[er]u[m] ab initio
propositu[m] ^{tarate} ^{con} ^{tabes} ^{et} ^{na} ^{moralis} ^{uirtute}
abit et informat. ^{quando} ^{quid} ^{Ap[osto]l[us]} ^{illa} ^{uirtute}
~~et~~ ~~per~~ ~~format~~ ~~Non~~ ~~q[ui]~~ ~~uero~~ ~~cessat~~
No[n] uero adit actus moris / q[ui]
no[n] adest actus nature. Neq[ue] quales
de p[er]e[gr]inatione cogitat / pedes fortasse
no[n] ambulat. frequenter semip[er] actus
retrahit
uirtutis actus procurrit lapis.

81
utiq[ue] subtrahitur in ip[s]o de d[omi]no
q[ui] n[on] uirtute act[us] p[er]e[gr]inationis
ambulatur / itaq[ue] moris act[us] q[ui]
de p[er]e[gr]inatione cogitat. Interca
tamen uirtus moris nulla reuocata
proposito / remanet et persistit
in habitu. Neq[ue] igitur uere
rumpitur h[ec] p[er]e[gr]inatio / q[ui]
habitu[m] salte[m] perduret ac p[er]seueret
ad meritum / nisi q[ui] contraria
uoluntas opponitur / aut de p[er]e[gr]inatione
cessat / aut in aliud temp[us]
differend[um]. Har igitur similitudine parua
ex quo semel ad h[uius] in attentione c[on]tra est
de oratione concludit. Ita uirtut[is] p[er]e[gr]inationis
no[n]q[ue] nisi interrumpitur / aut p[er]e[gr]inatio
q[ui]s primi p[ro]positi uirtus / maneat et
ac ferre perduret assidue / ex p[er]e[gr]inatione

Quia quis miretur si indignetur
 deus / quia de ta contemptum dedit
 ab hominibus / et non appellari / quomodo enim ne adit et
 appellat contemptum / qui deo dicit
 Exaudi deus orationem meam / quia ipse
 operatur interius in animis / in aliis res
 inanes et impares atque utina non
 interdu nupius auerso / si ipse
 uoce non exaudiat / sed dictata
 precibus / iustis et ignarus minime
 mutas / ut ait Plautus dat sine
 mente sonum . Itaque sic plerumque
 dicta oratione distendimus ut alia
 uocamus oratione cognamus / quia
 de prioris constantia praesentemur
 ipse uocatur .

Christus igitur qui apertis diceret
 Surgite et orate ne intretis in tentationem
 ut mei ostenderet non sufficere
 sompnuolentam orationem et tepidam /
 admemuit illico quantum impendebat
 periculi . Ecce (inquit) et appropinquauit
 hora / et filius hominis tradetur in manus
 peccatorum . perinde ac si diceret . Predixi
 vobis / ab uno uestrum me tradentem .
 exhorruistis ad uerbum . predixi et Sathanae
 vos ut uelut trutinam cribraret exprobrare
 Illud ostentat auditis . neque enim respondistis
 respondistis quicquam / tam eius tentatio
 parum formidolosa foret . Ego et eius
 rei quod non contempnenda res esset
 tentatio sentiretis / predixi fore

ut omnes in me fraudati ~~in me~~
pateremini. omnes hoc futurum negastis.
Ei qui id negavit maxime predixi,
fore ut priusquam ~~q~~ cantaret gallus,
ipse me ter negaret. Instat affirmare
nō futurū, se qz moriturū meū potius
q̄ me negaturū. Sūter et omnes dixistis.
Ego ne tentationē rē tā leuē diceretis,
iterū atqz iterū vos uigilare iussi
et orare ne in tēationē intraretis.
et vos tā procul tamen ab estmunda
tentationis uolentia semper abfuitis,
ut nec orare aduersus ea ~~nec~~
nec uigilare curaueritis. arati
fortassis inde ad cōtempnēdas

84
dabolos tentationis uires / q̄ quā ego
uos p̄de omisissē ^{et b̄res} b̄nos, ad predicandā
fidē, redentes remicistis mihi etiā
demonēs fuisse subiectos uobis. Sed
ego cui et demonū natura fit
simul et uestra p̄t p̄tius est
nota q̄ uobis / quippe qui utraqz
condidit / vos e uestigio momi / ne
in tali uanitate gloriaremini, quā
illa subiectio ^{nō} demonū neqz ^{uestre uires} uiribus
^{effecerint} uestra fit, et aliorū causa / qui
uertedi ad fidē erāt / se ipse fecisse
nō uestra. sed solido potius gaudio
gloriaremini / q̄ nōia uestra scripta
sint in libro uitę. hoc em̄ ad uos
in solidū pertinere / q̄ illud gaudiū

semel assequuti multa non amittentibus
aduersus vos demoni phalangis oibus
unq[ue] possitis amittere. Sed ^{vobis} vos tamen

aduersus eos exercita tu potestas sic
^{erexit} ~~exercerat~~ aios / ut ^{ideamini tanq[ua]m res} eoru tentationes
~~parui momenti~~ ^{momenti} contempnere
~~post est maneritis extempnendas~~
^{igitur} vobis sed hactenus ad eas q[ua]e ^{hac}
^{impensum} ~~futura~~ ^{predixi} hac ipsa nocte periclitu[m]
tamen uelut e longinquo spectastis.

nunc uero vos admonco non ipsa tantu[m]
nocte / sed et ipsa ^{etraq[ue]} ~~et~~ hora adesse

- 1. Haec ex ecce appropinquauit hora et
- 2. filius ho[m]inis tradetur in manus
- 3. peccatoru[m] nunc ergo non est amplius

85
sedendi et dormiendi locis / sed uigilandi

necessitas / et orandi uix momenti
reliquu[m]. ^{igitur} Nunc ^{in re} non ut futura

predico / sed ~~ut~~ in re presenti
protinus vobis edico Surgite

Eamus ecce qui me tradet prope est

si uigilare non uultis ut possitis orare /

^{et abite} ~~et~~ surgite salte[m] ^{et} propere ne non contingat

quadere. Haec ecce qui me tradit

^{Nisi fortassis ideo potius dixit surgite eamus ne ut}
^{timide} ^{fugerent} prope est / ^{Et} ^h talia adhuc loquere

^{sed et} ^{fideret} ^{et} ^{in eo turba multa} ^{et} ^{ex} ^{duodecim} ^{qui accepisset} ^{reorte}
^{et} ^{gladijs et fustibus missi} ^{A principib[us]}
^{et} ^{pontificibus} ^{et} ^{phariseis} ^{scribis}

^{ipse} ^{sacerdotu[m]} ^{et} ^{scribis} ^{et} ^{senioribus populi}

^{Et} ^{si} ^{nihil} ^{potest} ^{esse} ⁱⁿ ^{habetus}
^{non} ⁱⁿ ^{diuersa} ^{parte} ^{se} ^{diuertit} ^{retro} ^{sed}
^{dicto} ^{ma} ^{ad} ^{se} ^{affectatibus} ^{ultro} ^{offert}
^{obuium}

res est ^{absit}
accipienda quia longius ^{absit} a nobis.
Quippe si ^{propter} comici valde illa probatur
oratio: Homo qui ^{humana} sunt ^{humana} mihi nihil
a me alienum puto: quo non dignum
intuperis fuerit: christianos ad
pericula christianorum fertere.
Christus ut istud ^{infirmaret} non eos tantum
cum si nos aliorum mala quae absint
longius: nihil ^{fortasse} nos ~~forte~~ comoneat,
comoneat saltem nostrum ipsorum
periculum. Siquidem ab illis ~~timere~~
et habemus metnere: ne ~~uis~~
perniciem ab illis una sibi
feruat ad nos: multis exemplis
edocet: nisi ^{obvies} ~~vigiles~~ ~~preces~~ adversus
appropinquantes ~~calumnias~~
~~tales obiceremus~~ quanta sit
longius fecit subsistere: vigilare sicut ^{incedit et}
^{parat}

88
uis / rapide se procurrentes
incendiis et provolvantis pestilentia
quae formidolosa contagio. Itaque
quoniam ^{quoniam} ~~humane~~ sit humanum, omne
presidium absque malorum degenere
deo Ihuus evangelici verbi
semper meminerimus: semperque
putemus christum ~~ipsu~~ sua
nobis verba vixit ingerere
Quid dormitis? Surgite et orate
ne intretis in tentationem.
(occurrit ^{hic} nobis, et aliud ~~ex hoc loco~~
~~facit~~ ~~hic locus~~ et aliud ~~inquit~~
~~inquit~~ ~~inquit~~ in quo traditur christus
in manus peccatorum: quoniam ^{et attrahatur} ~~sacrosanctum~~
eius corpus in sacramento ~~consecrationis~~
ab impiis flagitiis et sacrilegiis
~~ab impiis~~ sacerdotibus

Talia quæ videmus, ab ipso nobis
christo ^{rursus} putemus hoc dici. Quid dormitis
Vigilate surgite et orate, ne intretis
in tentationē. Nā filius hominis tradit
in manus peccatorum. Etenim Ab ex-
emplis sacerdotum / viciorum labes
facile dimanat in populum. Quamq[ue]
minis, idonei sunt ad impetrandam
gratiam / ad quos ^{vigilantij et} orandi pro populo
spectat officium. tanto ^{nimirum} magis opus
habet populus, ut vigilet surgat
et impensius orat ipse pro se, nec
pro se tantum, sed et pro presbiteris
et cūsmodis. Nā ex ^{magno} populi bono
fuerit / sacerdotes malos fieri meliores

89
An nō hic? Deniq[ue] peculiari quodā
modo traditur christus in manus
peccatorum apud eius secte populos,
qui quā venerabile sacramentum
eucharistiæ et recipiunt sepius,
et sanctius videri voluit honorare,
quia ~~est nulla necessitate contra~~ ^{in morte} mortem
publicū, sicut nulla necessitate, sed nō
absq[ue] magna ecclesiæ catholice contumelia,
recipiunt sub utraq[ue] specie, ^{receptū} receptū
tamen sub hominum honoris specie ~~blasphemant~~
blasphemant. dū et verū alij panē
et verū vinū appellat, alij quod
immane deterius est, nō modo panē
et vinū verū, sed etiā merū vocat.
nā verū christi corpus, cuius ^{id} appellat
nōn, contineri in sacramento pernegat

^{titulus}
Qua re qu^{am} contra scripturas apertissimas
contra sanctorum omnium interpretationes
planissimas / contra totius ecclesie
tot seculorum fide constantissimam
contra tot miraculorum millibus
qui posteriore ista infidelitatis genere laborat (et e
dumque longe de tenore
ore) testatissima veritate quantum
illius christum
precor ab istis absint / qui christum
ista nocte ceperunt / quantum ab
illis illo pilati satellitibus / qui per
ludibrium flentes gemma coram
christo ^{flectentes} uelut ^{amare} deferentes
uelut ~~horroratos~~ insultabant
appellantes cum iudeorum rege / ut
flexis genibus eucharistiam
ipsum vocat corpus christi / quod se
fatentur nihil magis credere / quam
pilati milites ^{christum} crediderunt rege.

90
Quoties ^{igitur} audimus
eiusmodi mala
populis alijs quantumvis procul distitis
accidere / christum protinus nobis
putemus ingerere. Quid dormitis?
Surgite et orate ne intretis in
tentationem. Ubique Siquide ubicumque
hodie pestis illa depenit acerbissime
non uniuersos una die morbus
arripuit / sed dum mora sensum
inualecente contagio / dum huiusmodi
qui initio abominatur / post contemni
audientes ^{sepius} audire sustinentes
^{sepius} aspernatur / deinde prauas
confabulationes ferunt / post et
auferunt / in ^{atque} canceri more (ut ait
apostolus) serpens morbus / tota postremo
patria occupat. Vigilemus ergo

furgamur et creemus assidue
et illi resipiscat, ^{propere} quod ad hunc modum
miseres sathane deceptione desipimus
et nos ne patiamur ⁱⁿ deus in
ⁱⁿ modum tentationis intrare.

neque diabolum inquit ~~inquit~~
ad littora nostra procellas
istius sui tempestatis obuolnere.

Sed hactenus in hec ⁱⁿ mysteria
digressi redeamus, ad ^{ad} hystoria

Jo.
Indas ergo quum accepisset cohortem
A pontificibus et A phariseis
ministros venit illuc cum lateran
et faribus. ~~et~~ et adhuc ^{ad} Iesu

91
inloquente eae Indas Ocurrit
et cum eo
turba multa cum gladiis
et fustibus missi A ^{principibus}
sacerdotum et scribes et ^{seniores}
populi. Dederat autem tradidit
eis signum ~~et~~

Indas Cohortem quam euangeliste
commemorant ^{proditori tradita}
a pontificibus,
ego romanam crediderim / pontificibus
A pilato permissam / cui cohorti suos
ipsorum ministros pharysei scribes et
populi seniores admixerant. aut non satis
fidentes presidis militibus / ~~ne eos corrumperet~~
aut etiam minores numero
ne quo ^{subituario} tumultu per matrem exorte christus

aspicere Iudei uero ad equitate
 Hierosolyma mirū q̄ reuerenter
 exceperint At mō gentibus
 Iudei incti tanq̄ latronē ueniū
 cōprehendere. Quā uē christus
 passus est in semet fieri ut a
 capite membra diceret a christo
 uidelicet christiani ne quis quī
 christū spirare debet et sperare celū
 spē sibi figat aut affectū coloret
 in huius mūdi despuenda gloria
 sed totas animi uires in se colligēs
 sicut desiderat ceruus ad fontes aquarū
 ita satur angelus in eterne uite
 uerū fonte. deū. E quo fonte dulcis
 emanans uinculus aridas ad fontes
 nō ante saturadas

aspicere Iudei uero ad equitate Hierosolyma
 mirū q̄ reuerenter exceperint / at mō
 gentibus incti Iudeis itaq̄ latronē ueniū
 cōprehensurū itaq̄ nō comite modo sed
 dūce quoq̄ / gentibus et Iudeis oibz
 deteriore Iuda. Quā ex re prebendū
 curauit. & in sua morte christus
 documentū istud / oibz inigne mortalitatis
 ne quicq̄ stabile promittat sibi neq̄a p̄are
 fortunā / ne christus p̄serti f̄. ut illis
 ambiat (quippe qui celū sperat) huius
 mūdi despuenda gloriā. gloriā.

Antiores mittende contra christū turbe /
 sacerdotis erit / immo sacerdotū principes /
 pharisei / scribe / et remores populi.

Siquidē ut
~~et~~ quodq; natura est optimū / ita quū
semel cepit in diuersa tendere / euadit
tandē ^{perissimū} deterrimū. Sic lucifer inter
celestes angelos creatus a deo splendor
^{A deo creatus} eximius / ubi ~~corripit~~ se superbie corrūpēdū
dedit / factus est demonū deterrimus. Sic
pharisei nō vulgi fex / sed seniores populi /
& scribe / pharisei / sacerdotes / et pontifices
sacerdotū principes / ad quorū spectabat
officiū ut iniuria ^{A curaret} ~~promu~~ et dei negociū
negociū ^A promoueret / hī potissimū cōspirant
in unū / ut iniurie solē extingueret. et
unigenitū dei filiū ^{A perimeret} ~~extingueret~~ eo uesanie
transuersos egit / auaricia fastus inuidiā.

(At hoc nō transeūter aspiciendū est

A frequenter alias nomine qd
sed contemplandū sedulo. q. Judas qui
~~nostru~~ traditoris infamatur / sed q. hic
apostolatus q. titulo sublimi traducitur.
Judas Ecce (inquit) Judas Scarioth unus
ex duodecim / Judas Scarioth nō unus
ex infidelibus ethnicis / nō unus ex
Iudeis hostibus / nō unus ex ^{A discipulis christi} gregariis /
christi (quod ipsū tamen quis potuisset
credere) sed unus (proh pudor) ex
christo ~~electis~~ apostolis / dominū sustinet
tradere capiendū et e ipse fieri capturorū
dux. (Habent hoc loco quod distat omnes
qui funguntur magistratibus / quū ^{A titulis} solemnibus
appellantur titulis / nō habere semper
unde sibi gloriantur et sibi placeant sed in

denique tales titulos vere decoros esse
si sibi sit crustius animus / tamen honoris
non recte administratis officiis ipsa re se
respondere. Nam aliqui possint (nisi uerborum
+ manu trinitu delectentur) magno pudore
suffundi quoniam certo sibi persuadere
debeat quicumque sunt in excelsis
sunt magnates principes satrapae &
Caesares sacerdotes episcopi / modi sunt
idem improbi / splendidos quoties homines splendidos
officiorum titulos apud aures prurientes
ocurrunt non id potest ut uere honorem deferant
ut licenter ~~et~~ ^{+ semper ex auctoritate}
sed plerumque per laudandi specie / honores
illaudate oestros exprobreant. Siquidem et
euangelium quoniam Iudae suo celebrat apostolatus
^{titulo}

99
dum ^{aut} Judas scariotus unus de duodecim
qui procul interim ab auctoritate laudandi fuerit
declarat illud qui pariter post appellat traditorem
Dederat inquit traditor eis signum dicens
Quicumque osculatus fuero ipse est tenete eum
(Hic queri solet quid cause fuerit ut necesse
esset signum ^{in urbe} a traditore dari quo
dignosceretur Iesus. Ad id respondet quidam
ideo conuentum de signo / quia Christus antea
semel inter manus conatus apprehendere
subito subterfugerat. At quoniam id facere
solebat interdum / inter manus factis
nostentum / nimirum in diuinitatis suae
uel ab oculis eorum disparis / uel
per medium attornitorum transiens / datum

aduersus hoc effugium
nostendi signum, usui esse non poterat.
Sunt igitur qui dicant alterum ex Iacobis
& Christo fuisse factum (quod et ideo
uocatum uoluit fratrem dominum) ut
nisi diligenter contuentibus inuicem
internosti non posset. Sed quoniam utrumque
posset comprehendere, utrumque secum ducere
tibi post ^{per oculum} nositare, cominus comparando
posset, quod necessitas erat sollicitos esse
de signo. (Erat ~~ut~~ ex euangelio
patet, aduulta nox, et quod quod appetebat
diligentem ^{diligentem} erat adhuc tamen nox
quod quod esset plenus et tenebras fuisse
declarant faces et laterne, quas adferretur
quarum lux efficiebat, magis ut ipsi
cerneretur longe cerneretur quod ut

96
alios procul recerneret. et ~~quod quod~~ ^{quod quod} plenam
plene lune beneficio, nox esset fortasse
sublustris, hactenus tamen id ualere
potuit, ut corporum longius molem
cerneret, non ad hoc etiam, ut limina etiam
complecterentur oculis, et alium ab alio
dignosceret. Ergo si temere ^{prouolantes} ~~prouolantes~~
ut pariter omnes prenderet, in
incertum quisque decurreret, merito
metuebatur, ne (ut plerumque accidit)
~~et non ex duodecim~~ ex tam multis
aliqui fortassis effugeret, et in his ipse
potissimum, propter quem potissimum ~~uenerat~~
uenerat. Solet enim qui maxime sunt in
distrimine, celerrime sibi prospicere

scitur sine hoc excogitarunt alij illi,
sine Judas ipse suggererat / sic
disponitur insidijs / ut traditor
anteccederet / cuius complexu et osculo
notaretur dominus. ut qui in eum unum
omni cuncti fixisset oculos / in illum
pariter omnes inijceret manus. post
quis effugeret alius / minus esse periculum.
Dederat ergo traditor eis signum dicens
Quicumq[ue] osculatus fuero ipse est tenete
eum et ducite caute. Eum quo prorupit
avaricia. Non tibi satis erat scelerate
proditor / dominum tuum qui te in ^{apostolatus} apostolatus
erexerat / in manus hominum tradi
nephariorum tradere / nisi preterea
tam sollicitus esses / ut duceretur caute
ne captus posset evadere: ~~ne~~

97
~~metuebas tua condita est opera~~
Tui conditoris es / ut traderes / alij missi
qui prenderet / qui custodiret / qui sisteret
in iudicium. At tu quasi in tua parte no
sat sceleris esses / ^{inimicus} ~~non~~ te immistes
officijs. et quasi non satis eis demandasset
re ~~qui~~ ^{te} sceleris magistratus qui mittebat /
~~tibi~~ uidelicet opus erat hominem ~~captum~~
circumspecto qui comoneres et adderes
mandata de tuo / ut captum duceret caute.
An metuebas ne qui tui sceleris officio /
tradite pecarijs christo / habunde factus esses /
tamen si qua ^{hic} cessasset milites / ut christus
aut elaberetur incantis / aut vi eriperetur
inimicis / argentei tui triginta / nephari
sceleris preclara merces scilicet / non
persolverentur.

persolventur haud dubie. Verū haud quāquam
nūc tā cupide anhelas accipere
+ acciperis amide properabis abicere. Interea
vero qui facinus ^{accipit dominum} mori fecerit multos
salutare tibi multos salutare perficies.
Antecedebat eos et appropinquavit Jesu
ut oscularetur eū Et quū venisset / statim
accesit ad eū et ait Rabi. ^{R.} Ante Rabbi
et osculatus est eū. ^{R.} Dixit ei Jesus
Amice ad quid venisti. Iuda osculo filii
hōis tradis.
Tam et ^{R.} Judas vere secundū hystoriam
serie turbā antecedebat / significat tamen
etiā spiritualiter / quanto inter eosdē
peccati participes / qui plures plurimos habet
causas abstinendi / is apud deū censetur
prelere ceteros omnes antecedere.
Et appropinquavit ei
fo 3^a sequente

976
Rabbi nō sic salutāt christū qui
magistrū eū vocat / et eius praecepta
contempnit. Sic ostulantur
sacerdotes illi qui sacrosanctū
christi corpus comedū consecrat
dein doctrina falsa christi membra
christianas animas doctrina falsa
et flagitiorū exemplis interficiunt.
Sic salutāt sic ostulantur christū
qui quāquam ab quō se haberi pro
bonis et p̄ys postulat quāquam
necessitate contra diuturnā
christianorū omnium morē et
consuetudinē absque nūc tandē
^{sancti} punctulo scilicet absque necessitate
^{ecclesie} sed nō absque totius catholice cōmunitatis.

coq̃ nō sine gravi scelere malorū
suasu sacerdotū laici sacra christi
corpus et sanguinē sub utraq̃ specie
nō solū sumunt ipsi (que res utriusq̃
posset ferri) sed universos dāpnat
qui utraq̃ sumunt ~~tantū~~ specie
tantū sub altera hoc est preter
se ipsos / christianos ubiq̃ et per
annos iam omnes. ~~et idē idē qd̃~~
~~nō p̃det facere nihil p̃det a~~
Et tamen quā utraq̃ specie litigā
necessariā laicis re ipsā corpus
videlicet ac sanguinē ex utraq̃
specie pleriq̃ / tā laici q̃ sacerdotes
elimināt. servantes tantū corpus.

940
sanguinis q̃ vocabula. nō dissiles
hac sane parte
pilati satellitibus qui per ludibria
fletus gemitus christū salutabāt
regē indeorū Ilā et isti ad
eundē modū gemma venerabūdi
flectentes ^{1 eucharistia} christi corpus appellāt
et sanguinē quā nihilo magis
alterutrū esse credāt q̃
milites credebāt regē
Hij minime omnes quos reverendi
in ^{1 cū prodicione coniuncto} solutatione et osculo referūt
¹ nobis profecto nobis tradidit Iudā
~~nobis rursus et representat Iudā~~
Sed ceterū ut isti representāt
prefigurāt / s̃c̃ Ios olīm in figura
predicebat futurū

Et appropinquavit ei ut ~~of~~ ostendat
 eum Et qui venisset statim accessit
 ad eum et ait Rabbi Ave Rabbi Et
 exortatus est eum sic appropinquat
 ad christum sic salutatur sic rabi vocatur
 sic ostulatur quicunque se christi
 fingit discipulos et doctrinam eius
 vana profitentes ipsa re induuntur
 occidere veritatem et technis evolvere.
 Iuda vimirum ducit subsecuentes Nam et
 is qui christum adit blande salutatur ^{et reverentur}
 amanter exortulatur nec aliud interm
 quicquid meditatur quod tradere ^{hunc figuram}
 Iude figura fuit Josi ^{Amasani} qui 2° regn 20°
 qui sic salutaret salve mi frater et ^{tenet}
 manum ~~in~~ dextera mentu Amase ~~p~~

Siquide⁴ ut Joas Amasā copellat^{conuict}
velut ostulaturus intermit^{inter} ita
Judas christū adit blande salutat
re^{re}uenter amanter ostulatur nec
aliud^{quid} interim furcifer aliud meditat^{quid}
secū^q duo dominū morti tradere.
Christus At nō sicut Joas Amasā sic
Judas christū potuit blandiendo fallere.
Excipit adente, auscultat salutē
nō repellit ostulante, et ^{relepe} proditori
gnarus, ita se tamen aliquādiu gessit, ita
omnū prorsus ^{ignā} esset inscius.
Quid ita? an ut nos doceret simulare
et doceret ac dissimulare? humanā
uastitū fraude fraude fallere?
Minime sed ut doceret potius

100
iniurias omnes et perfide struatas
franges, patienter et mansuete
perpeti. nō exaudescere nō audere
nō molestis contra conuictis ^{adire}, more gerere.
inducte, nō ex inimico per tectū
luso, ual uana uoluptatē capere.
sed contrā falsā fraude, uera uirtute
tendere, malū bono uincere, demq;
uerbis mitibus acerbis q^{conari} oportune
et impo^rnitare instare, ut malū uertat in bonū
bonū. ut si quis morbo laboret inmedicabili
nostra nō inuaset incuria, sed sue
pestis inhumanitati imputet.
Christus igitur medicus pietissimus
utrūq; medendi methodū experitur,
et ^{mitibus} premittēs mitia,
Amice inquit ad quid uenisti? ^{proditor}
ad amīcū animo pependit ambiguo

Siquide sui sibi peleris conscius,
nerebatur ne sub amici nomine graviter
exprobraret christus hostile eius inimicitia.
inimicitia. Contra ~~ut~~ tamen (ut
flagicia latendi spe semper blanditum
sibi sperabat sperabat recus amentia
per expertus sepe cogitationis hominum
christo perspicuas, et ipse qd proditio
attacta fuisset in cena) sperabatq;
demens et oblitus omnium facinus suum
christum tamen
fefellisse christum. At quomodo nihil
ei poterat esse magis pestiferum qd si
tali spe frustra laceretur (neq; em
aliud ~~invalens~~ ^{potri}
quicq; potuit conversioni eius adversari
duntius en duci falsa fallendi spe christum

101
pro sua bonitate non patitur. sed graviter
adiungit proximus. Iudas osculo filium
hunc tradis. Note suo copulat quo soldat.
nimirum ut veteris amicitie recordatio
animum ~~eius~~ ^{proditoris} molliet ad penitentiam. Traditionem
eius aperte exprobrat, ne qui latere crederet
confiteri pudesteret. ~~Faxi~~ ~~preterea~~ Ad hoc
stelerata traditoris ypochrismum suggillat.
osculo (inquit) filium hunc tradis: inter omnes
stelerum circumstantias ^{multa facile reperiās} ~~reperitur nulla deterius~~
que magis sit iniusta deo, quia qd qui
geminas rerum bonarum naturas, in malicie
nostre instrumenta pervertimus. Sic odibile
deo mendacium qd verba que sunt ad explicandos
animi sensus ordinata, per fraudulentias,
in diversum vertimus. ^{hoc mali genere} ~~Sic~~ graviter offendit
~~et~~ ~~ip~~ ~~den~~

si quis leges ad iniuria propulsandā
natas / transferat ad inferenda / Christus
igitur hūc peccatū modū detestabilem acriter
improperat Iude. Iuda inquit ostulo filiū
hōis tradis. Aut talē te prebē qualis
videri vis, aut qualis es talē te ^{reapertus} ~~semper~~
ostende. ~~conduplicat~~ Siquidē qui sub amici
~~persona peragit inimicū facinus imitant~~
~~conduplicat~~ Equior in ista turba sū
~~qui~~ Siquidē qui sub amici persona
peragit inimicū facinus / pelus / teletus
conduplicat. An ergo nō satis tibi Iuda
fuit / quod tradis filiū hōis ^{vere} filiū inq̃
hōis filiū illius hōis / ~~primum~~ qui per quē
hōes omnes perierāt / nisi hic filiū
hōis quē tu te ~~puta~~ putas perdere

102.
servari volentes redimeret) hūc inq̃
filiū hōis nō sat est tibi tradere /
nisi etiā tradas ostulo: videlicet in
proditionē vertēs sacrosanctus charitatis
symbolū. Equior certe sū in turba ista
que in aperta ^{per aperta uim} ~~me~~ in me grassantur
q̃ in te Iuda qui grassatoribus falso
me tradis ostulo.

(Christus igitur quū uideret nullū in
proditore signū penitentis / Volens
ostendere quanto uellet libentius
cū apertis hostibus q̃ inimico ~~clanulario~~
clanulario colloqui / sit q̃ ut apertū
proditori faceret impiā eius ~~machina~~
machinamenta cūta se floccifacere /
statim se auertit ab illo / atq̃ ad armato
tur manū inermis affectat uia. Sic
enī ait euāgelistū. Iesus itaq̃ sciens oīa quē

- > continua erunt super eum processu et
- > dixit eis Quae queritis? Respondentes
- > Jesu Nazareni Dixit eis Jesus Ego sum
- > Stabat autem et Judas qui tradidit
- > ^{1^{am}} ~~en~~ ^{ipsum} Ut ergo dixit eis Jesus
- > Ego sum Abierunt retrorsum et ceciderunt
- > in terram.

O sancte filius christi tanta imper-
ta timidus / qui te prosterneis in facie
tanta lachrymabili modo / cum sudore
sanguine / precabaris patre ut
calicem passionis auferret / nunc
vice versa tam subito / velut gigas
ad currenda via exilis et exaltatus
et te querentibus ad passionem alacer
occurris obuius? querere te

103
fuerant et quis esse te negantibus
ultro temet indicas? Huc huc
accurrat ~~et~~ omnes pusillanimes
Hic indubie spei ansa apprehendat
qui se sentiat mortis horrore contu-
ferat ^{ut tunc apertum fecerit} ~~acone~~ cum christo ut cum illo
panem merent erat anxius
tristantur et sudat (precenter
^{et oratione persequitur tu voluntati}
modo ~~et de se voluntate toto~~
^{divine tota se} corde submittat) sentient hanc
dubie sentient huius quoque consolationem
^{et} ~~et~~ ^{et} auxilium quo sic se christi spiritu
sic recreabuntur ^{ut} ~~recreatos sentient~~ terreni cordis
^{ut tunc} ~~faciem~~ celesti rore sentiat ~~et~~
^{et} renouari. per ~~que~~ ⁱⁿ aqua solbris ~~in~~
crucis christi liquorem amara dudum

mortis memoria dulcescit / merori
succedat alacritas / ~~et~~ animi robur
et fortitudo formidum morte
deniq; qua horrebat appetet.
minere. triste ducet ^{ducentes} et mori lucum
dissolui cupiens et esse in christo.
igitur cœmuis aggressus turba
Christus ~~occurres turbae totu illu~~

~~armatoru globu~~ ^{interrogat} ^{que queritis}
tabat ante et Judas qm tradidit eu cu ipis Et
~~responderunt~~ ^{responderunt} Iesu Nazareni
dixit eis Iesus. Ego su vt ergo dixit
eis Iesus Ego su abierunt retrorsu et
ciderunt in terra.

Si quid pride apud cuiusq; animu christi
panor et inf anxietas / ^{estimatione} ^{estimatione} eius

104
innumerat / necesse est ^{id nunc inaccessibile} ~~reponat~~ ^{reponat} ~~reponat~~ ^{reponat}
hec fortitudo qua totu armatoru globu
^{impterritus} ~~adit~~ ^{adit} ~~et certus occidi~~
(Sciebat em oia que ventura erat
super eu) quu illi nesciret quis esset
^{et celestis} ~~ipse se prodit~~ ^{crudele} ~~et ultra martada~~
ultronea offert victimam. Atq; ~~ipse~~
quidē tā subita tā diuersa mutatio,
merito fuerit in ueneranda eius
humanitate mirabilis. At ~~quanti~~
quale quātāq; necesse est opinione
~~et~~ estimatione q; de eo / fidelu omniu
pectoribus ingeneret / per hominis ibecillu
corpus tā mirabiliter emicās vigor
diuine potentie? Hāc uide illud

q. congregante coimms / querentur nemo
cognovit? In templo docuerat. Numulariorum
mensas euerterat. Numularios ipsos
eiecerat. ~~Centum~~ In publico uersatus
fuerat. Contra phariseos confutauerat
Scribas ~~red~~ arguerat. Sadduceis satisfecerat. Herodianorum
militum questionem captiosam prudenter
responso ^{dispuerat} deluserat. pauperibus quicquid
septe hominum millia pauperat /
egrotos sanauerat / resuscitauerat
mortuos / omni hominum generi se
prebuerat. phariseis / publicanis,
dimitibus / pauperibus / iustis / ~~peccatoribus~~
peccatoribus / iudeis / Samaritanis /

105 105
et gentibus / et nunc ex tota hac
turba tanta / nemo erat qui cognosceret
conpellate coimms multa uocauerat
tunc qui ^{con} miserat sedulo dedisset opera / ne que illis mysteriis
qui querebantur ^{quereret} / Non saltem ex congressu
antea ^{non} uiderat. / Unde non ex amplexu et conspectu
quisque christum agnosceret? Quia ipse
signo dato notauerat. Quia ipse
traditor qui tunc sit stabat cum eis /
que tam imper conspectu notandum
proditum ipse tam subito ^{noteretur} ~~desert~~
~~agnoscere~~ / Unde igitur emerfit
~~hoc~~ / Unde igitur emerfit hoc
miraculum? Unde mirum prodit / q.
nullus cum potuit noscere unde et
illud paulo post / q. enim quoad ipse

se revelauerat, nec maria magdala
magdalene conspiciens, nec ex
duobus discipulis uterq. cū eo colloquens
alteruter nōmīnē quis esset, sed illi
illi hī peregrinū quēpiā illa
putavit ortulārū. Deniq. p. mis
stire unde agnoverit ut concredere
nemo valuerit noscere, inde uenisse
nō dubites / unde uenisse uides
et illud, q. illo loquente nullus
ualuit stare. Ut autē dixit Iesus
ego sū / abierūt retrorsū et ceciderūt
in terrā.

Hic se declarauit christus uere
esse illud uerbum dei quod acutus
penetrat oī gladio ancipiti.

106
Etenim fulmen ferunt omnes esse
naturę, ut illesa uagina gladiū
liquefariat. Christi certe sola
uox illesis foris corporibus
sic liquefecit animas / ut uires
ad sustinenda membra nō reliquerit.
Amrotat hic euangelista q. Judas
sit Abbat cū eis. Hā quē audisset
aperte sibi traditionē suā exprobrari
Iesū / sine pudore confusus / sine
timore perterritus (Honerat em
cū petri p. proptitudine) protinus
reclut pedē / se q. recepit ad suos
Hūc igitur euangelista commemorat
sit actisse cū illis / ut intelligerem
cū illis etiā pariter cecidisse.

Et erat quidē Judas cuiusmodi / ut
nemo esset + in tota turba deservior.
neq; dignior qui offereretur. sed
voluit euangelista cunctos in
communi commemorare ^{sedulo cuiq;} ~~caecum cuiq;~~
se caecum quibus cū versaretur.
periculum em̄ ~~facere~~ ne si cū malis
statione sua ^{signa de raro} ~~caecum~~ ^{ponat} cū malis
sit et corruat. ~~Neq; em̄ temere~~
contingit ~~ut~~ / ut qui si Achide in
puppim lacera cū naufragaturus
collocat / ceteris absorptis pelago / unus
evadat in terrā.

Nemo opinor dubitat / quin y is qui
cunctos velis uno verbo sternere
^{facile potuit} ~~in terra potuit~~ pariter tā fortiter
omnes allidere / ut nullus unq; possit
resurgere

197
At christus qui ^{ideo} ~~per~~ ^{stavit} ut per et
nihil se in eu posse quod nollet
pati / rursus permisit surgere /
ut faceret quod voluit ferro.
Igitur quū surrexisset ^{1o} iterū interrogat
eos que queritis. Illi autē dixerunt
Iesū Nazarenū. Vd hic quis nō
videt christū ^{hic} ~~occursu~~ per callos /
et sic attonitos et stupefactos esse /
ut vix videātur apud se māsisse.
Siquidē satis ^{pire} poterat / neminem id noctis eo loci
reperituros se / qui nō aut ex cōtatu suo /
aut amicus esset christi / qui quoniam eos
esset missurus alio q̄ ducturus ad Iesū
^{Atotius rei cardine}
Et tamen ~~tota~~ ^{quā} (quoad efferisset)
sedulo celatā oportuit / apud occurrentē et
^{neq;} ~~querente~~ ^{1o} ~~hōiem~~ subito quī quis esset / aut quā
~~quereret~~ ~~neq;~~ ~~quereret~~
cur illud quereret

proximus effutint stolidi. Hāc sūt ac rega
rogavit quē queritis responderunt. Iesū
Nazarenū. Respondit Iesus. Dixi vobis
qz ego sū. Si ergo me queritis sinite hos
abire. Quasi dicat si me queritis cur
vos aggressū et memet fatente cognitū
istū alio nō comprehenditis? certe qz
tantū abest ut inuitū valeatis capere
ut ne (quod cadendo retrorsū didicistis)
ne constare quidē aduersus me ^{tantū} ~~me~~
loquente possitis. Sed me fisci si
^{ipsis oblitis} tā cito ~~peritiss~~ iterū redigo vobis
in memoria qz ^{Iesus Nazarenus ego sū} ~~is quē queritis~~
Si ergo me queritis & sinite hos abire
Qd ait christus Sinite hos abire / nō esse
rogantis / ^{salus opinor} prosterneo ~~panto~~ docuit

108
Verū interdū accidit / ut qui magnū
aliquid facinus meditantur / simplici
nō consenti scelere / plura soleat q̄
fuit q̄ postulet propositę rei necessitas
prava libidine velut appendices
addere. Sūt etia ^{et ministri} scelerū tā preposterę
fidi / ut potius q̄ omittat quippiā
eorū malorū omnium quę habet in
mandatis / aliquid addat potius atq̄
admetiatur de suo. Utrosq̄ pariter
tacite tangit christus / Si me inquit
queritis / sinite hos abire. Si id quod
pontifices scribe pharisei seniores qz
populi tā avidę sitint exhaurire
meus sanguis est / ecce querentibus

me nobis occurrere / nescientibus prodidi
prostratis adsteti / succubentibus sisto
capiendum. denique (quod non potuit
proditor) in manus meorum trado.
ne aut illi necesse putet aut vos
(quasi in mea uoce parum preleris
sit) horum etiam sanguinem supaddere.
Quapropter si me queritis / sinite hos
abire.
¶ Iussit finire / sed finire coegit multos.
Et ~~conantes~~ ^{conantes} reprehendere
seruatis omnibus fuga / frustratus
est / cuius eventus indicium esse
premonia hac uoce uoluit, Sinite
hos abire. ut impleretur sermo
que dixit, quia quos dedisti mihi / non

perdidi ex eis quem. Verbum ^{1 christi} de quo
loquitur hic loco euangelista / illud uerbum
est / quod ^{1 eade nocte} super cenam patri loquutus est
christus. pater / sancte ^{serua eos in} ~~et cetera~~
nocte tuo quos dedisti mihi. ~~Et post~~
~~factum est et uos qui discitis de eis ego formata~~
~~es in nocte tua.~~ Quos dedisti mihi / ego
custodini / et nemo ex eis perijt nisi
filius perditionis ut scriptura impleatur
Ecce christus hic uaticinas de seruandis
in sua captione discipulis / se autem semet
promittit eorum esse custodem. ideoque
redigit illud se euangelista legentibus
in memoria / ut intelligeret quod christus
hic dicat turbe sinite hos abire / se ipsum
tamen occulta potentia uia preferasse qua
fugeret.

110
Locus ille scripture qui de periturn
Judæ predicat / est apud psalmistam qui
psalmo 108 precando modo prophetat
fiat dies eius pauci et episcopatu
eius accipiat alter. Hec verba quoniam
de Juda traditore tam longo ante tempore
sunt predicta / tamen de illo predicta
^{a christo docuit et}
(quod res ipsa collata cum verbis ostendit)
preter per eum qui cecidit / nescio an quis
ante alius intellexerit / Neque enim quod
quicquid unus propheta previdit / proximus
viderunt omnes. Datur enim prophetis
spiritus ad mensuram. Quin mihi certe
videtur / nec tam aperta esse undique

sacre scripture sententia / ut non
multa lateant illis non dum intellecta
mysteria / que vel ad antedristi
tempora pertineant / vel supremi
christi iudicium / que tantisper
ignorata / Hehas rediens tandem
Hehas explicabit. Itaque quod
apostolus de dei sapientia predicavit
id mihi ~~videor~~ de scriptura sacra
(in qua sapientie sue ^{per quam inmensos} cumulos ^{archanos}
archanos abdedit et abstruxit deus)
merito videor exclamare posse. O
Altitudo divitiarum sapientie et
scientie dei / que incomprehensibilia sunt

indicia dei et inuestigabiles viæ eius
Et ^{hinc inde} tamen nunc exoritur indies,
velut velut vesparum aut crabronum
examina / qui se gloriantur (ut dicitur
ait Hieronimus) αὐτοδίδακτοι et
~~qui videntur collatim locum~~ / sunt
veterum doctorum commentariis / omnia sese
peruia / aperta / facilia reperisse,
que patres omnes antiqui / hostes
nec ingenio minori nec inferiore
doctrina / studio infatigabili / spiritu
vero (de quo tam multa scribuntur
quod parum habet) interuallo non minore
superantes precellentes / quam vite sanctitate
superabant / fatebantur difficillima.
Et ^{at} hi nunc hostes nostri / subito de terra

progenerati theologi / qui omnia ^{scire} videntur
volunt / ~~ipse~~ qui in scripture sensu
contra celestes vite viros illos
se uniuersos sentiat / inter se proterea
de magnis fidei christianæ dogmatibus
non consentiunt / sed quilibet uerum
se uidere contendens / ceteros et ceteros
vincit / et a ceteris vincitur. Catholica
vero fide ^{pariter} oppugnat omnes / et pariter
uniuersi ^{Quorum} vincuntur. ~~Impios eorum conatus~~
^{Impios et inanes} / qui habitat in celis irridet / quem supplex
precor ne sic irrideat / ut in cornu
^{eterno} rideat interitui / sed ^{penitendi} ~~emenda~~ salubre
inspiret gratia / quia filij prodigi et
heu nimis diu profugij in ecclesiis

Opere mihi precium uidetur paup^{er}
hoc loco perpendere / q^{ui} effrat^{er} itis
verbis christus ^{disparē} futura^m predixit /
ceterorū ^{phosper} ~~amun~~ et ^{perditū} proditori
exitū. Etenim tā firmū utriusq^{ue} futurū
confirmat euentū / ut nō tanq^{am} futurū
sed iā plane factū demōstrat. Quos
dedisti inquit mihi ego custodiri. Non suis
uiribus ^{fuit} defensi / non Iudeorū clementia
seruati ^{fuit} nō cohortis incuria delapsi sūt
sed ego custodiri. Et nemo ex eis
perijt nisi ^{perditionis} filius. Nā et is ex eis erat
quos tu pater dedisti mihi. Et ego quā
me (electus A me) reciperet potestate
ei dederā ut cū reliquis ^{qui me receperunt} filius dei

113
fieret. Verū ubi per auariciā demens
destinit ad sathana / et me relinens
prodens q^{ui} perfide / seruari noluit
dū me audet perdere / filius perditionis
perditionis effectus / misere miser
periit. Christus ~~ut~~ de traditoris
euentu certus infallibiliter / qui paulo
post periturus tā certo periturū
significat / ut iā perijisse pronūciat.
Et tamen infelix proditori dū
christus cōprehenditur ut dux
et signifer stat ferox cū captiuis
exultans opinor et gesticus condiscipulorū
suorū magistri q^{ui} periculo quos omnes

ut ego certe puto ff pariter
sperabat optabat qz comprehendendos
ad mortē. ^{Habet hoc} Ingratitudo inis siquidē natura
habet hoc ^{furorē demens et absurd.} natura ut quos iniquus
lesit / pariter perire cupiat ~~ne vel~~
^{Ita multa qz velut} ~~unū ferat~~ exprobrantē reformidat
ulcerosa pelere conscientia. Gaudet
ergo proditor quū capi sit omnes
speraret / folide securus de se / neqz
quicqz minus cogitans / ~~qz~~ ^{capitā} ~~quod de~~
^{dei de se sententia} ~~perditione sua qz~~ ^{dei de se} ~~sententia~~
^{que revincit} ~~eius~~ ^{ia ia} ~~terribili laqueo in collu~~
^{eius} ~~casura~~ ^{desuper} ~~impendere.~~ ff

114
[Hoc loco mihi deplorare subit / misere mortalitatis
caliginē / que secū sepe tumultuatur ac
trepidat / quū interim nescia / satis
versatur in tuto / sepe vero vicissim
secura gestit / quū inscio capiti /
letiferensis imminet. Apostoli ceteri
cū christo semet rapi metuebant ad mortē
et tamen ^{erat omnes} evasuri. Judas extra metū
ipse et ex illorū metu capitis voluptate
lancas post horas perijt. Dominus qz
quē ad mortē tradidit suū miser
morte prevenit. Nemo se pastat
crudelis est illa libido que sum
pastat animū rex aliena miseria.
Hec est cur quisqz gaudeat ac
sue felicitati gratuletur / qz si quā

in alterius morte habeat potestatem
proditor accepta cohorte
quæ ~~judas~~ ^{proditor} ~~sic~~ ^{accepta} ~~cohorte~~ ^{cohorte} ~~consequuntur~~
consequuntur sibi videbatur / certus
est enim quisque morte quæ premitur
sequi / quin ut est hora mortis incerta
quæ ~~premittere~~ ^{de morte se premissura} ~~glorietur~~ /
ipsus fortasse precedet. Judas enim
christum quæ ad mortem ^{tradidit} sua miser
morte prevenit. Expletum triste
et toto mundo terribile ne quis se
tutum se credat A vindicta qui
recleris supinus et superbus grassatur
recleris impudentia. Siquidem
adversus impios omnis creatura
~~est~~ cum suo creatore conspirat.
Aer gestit noxijs afflare vaporibus

115 115
unda ful fluitibus inundare / montes
obruere / valles insurgere / terra
debistere / tartarus absorbere
precipite. Et demones flammam
et uoragimbus eternum arsuris
immergere. Solus inter servat
miserum / is quæ deseruit deus.
At si quis obstinatus sic imitetur judam
ut deus tandem decernat. Totius
oblata et reiecta gratia amplius
non offert. hic hic demum infelix
quantum sibi falsa felicitate blandies
sublimis in aere volitare videat
in oī malorum miser volutatur baratro
Oremus ergo clementissimum christum
non pro se quisque tantum / verum etiam

quisq; pro quolibet ut prope-
ne pertinacē inuitemur. Iudā
sed prope re cōplectentes oblata
gratiā per penitentiā et
misericordiā rursus reparare
ad gloriā.

De amputata
malchi auricula
Apostolorū fuga
et captione christi

116
De amputata malchi auricula
~~apostolorū fuga et captione christi~~
Quā apostoli prius audisset christū ea quae iam
videbant predicentē eis / q̄ tristitia pre-
me et merore sūt affecti / nō multo tamen
languidius accipere acceperunt re / q̄ nūc
accipiunt / ubi presentē uidet oculis suis
suis subijci / Nā ubi cohorte tota cōspiciunt
adesse / ea q̄ ^{se se latente etia} ~~fatentē etia~~ / Jesū nazareni
~~se fatentē~~ querere / nō dubitabat relinqueretur abigēdi
locus / quin enī ^{uenire} ~~et~~ uenia querebat ut
cōprehenderet. Quā ergo uideret quod
futurū erat / multa simul uelut tumultu

[F]
eius capi in uitā / Interea uero se permittit ab
terre centrum resurgetur nec ap̄lus

christus quā uindicabit / omne enī iudiciū pater
dedit filio / dicit ipsa ne ego sū cognoscat egi deus
iudicia p̄ ³³ Tūc uero prosteruemur uicētores in terra

velut ~~tumultu~~ quodā subito subierūt aros.
sollicitudo de dño quē amabat, metus
de sese quibus metuebāt, deniq; magnifici
illius promissi verecūdia, qua quisq; pollicet
moriturū se potius q̃ ~~standatū~~ ^{reconfaret}
~~de ab illo~~ a magistro deficeret, ^{disgrabit} ~~disgrabit~~ ^{fugiat} ~~fugiat~~
~~suade trahere~~ amor magistri ne ~~fugeret~~
sui timor ne maneat, ~~metus~~ mortis
metus ut auolet, promissi pudor ut
~~repetet~~ ^{repetet}. Ad hec meminerat eadē
nocte christū dixisse ut qui antea velisset
cornū quēq; secū vel virgā ferre quē
qua se defenderet tunc qui nō haberet
gladiū, etiā tunica ut uideret qua gladiū
emeret. ~~Meminerat~~ Et q̃q; cohorte
^{romana} ~~totā~~ cerneret preter ~~mini~~ globū

17
contra se stare confertos, omnes instructos
armis, unde magnus ~~ingerebatur~~ metus
~~tam memores tamen~~ unde magnus
ingerebatur metus, se vero ~~ing~~ ^{duxerat}
unde ~~dece~~ eosq; ta merces, ut ~~ex~~
preter duos, nullus haberet gladiū,
nisi fortassis ~~esturū~~ ^{memores tamen}
christū dixisse ~~ta imper~~ ^{quid dicit}
quē dixisset christo Ecce duo gladij huius,
christū respondisse sufficit, nō intellecto
tante rei mysterio, nō collata quidē
consilio nec exquisitis sententijs sed
subito quodā impetu christū rogāt
vellet nō ab illis defendi gladio, dicentes
Dñe si percontimur gladio. Et ceterū
petrus affectu preferendus nō exptoto
~~reducat gladiū~~ ^{quē in}
responsō ~~fecit~~ ^{fratres predicatores}
mendicantes potet ^{ab epis. licentia}
petita licet nō obtenta ^{predicare}
~~reducat gladiū~~ ^{et in}

serum pontificis uibras ictu dextra
abscondit auricula. sic quod is ei
ille forte petuit proximus, sic q
ille inter ceteros ~~et insigniter~~ ^{ferocius} efferebatur.
Et oio uidetur fuisse quispia
improbitate notabilisima et serum
en fuisse ~~et~~ ^{et} ~~euagolista~~ ^{comemorant}
et serum en fuisse pontificis ~~et~~ ^{summi sacerdotis et sacerdotum propriis}
Maxima ineq domus seruus est
plena superbis et usu nem ut ait
satyricus, et reru usu ~~seruit~~
distat ~~homines~~ ^{homines} uoq gentiu satraparum
seruos domus etia suis superbis
ferocire. ~~fit~~ ^{ante} ut ~~stirennis~~ ⁱⁿ
aliquo esse loco apud pontifice,
tanto ~~in delictis et~~ ^{in delictis et} ~~et~~ ^{insignior} ~~superbia~~ ^{superbia} ~~protra~~
~~est~~ ^{est} ~~admiranda~~ ^{admiranda} ~~in eis~~ ^{in eis} ~~quibusda~~ ^{quibusda}
~~puberibus et~~ ^{puberibus et} ~~erat~~ ^{erat} ~~metus~~ ^{metus}
suis ~~in fine~~ ^{in fine} ~~admittit~~ ^{admittit} ~~et nomen~~ ^{et nomen}
~~protrahit~~ ^{protrahit} ~~admittit~~ ^{admittit} ~~et~~ ^{et} ~~nomen~~ ^{nomen}. Erat
Nomen inquit erat
(inquit) nomen seruo malchus quare

nō passim et temere solet euangelista
 facere... + ^{h. ergo} huc ego nebulone puto
 ferociter ingerente se petro monuisse
 stomachus ut ab illo potissimum pugna
 auspicaretur / processurus strenue si
 gliscante eius impetu
 nō enim eius progreo christus cohibuisset.
 Na ille protinus et prohibuit ceteros / et
 petri zelum ~~reddat~~ ^{impet} inopotentē arguit / et
 absissa hominicionis anfracta restituit
 ut qui nō fugere mortē uenerat sed
 subire / ^{si alio esset aro} quod quo testatur nec talibus
 egeret auxilijs. Quod quo testatur
 redderet primum ad rotato responderet
 Sumite usq; huc.

Adhuc paulisper sinite. ^{ego qui} Haec et ~~mihi qui cunctos~~
^{sit omnes} uno verbo summe prostravi. tamen ut
^{omnes} videtis, permisi surgere, ut peragat in
presenti quod voluit. Adhuc igitur quos
ego summe et vos sinite. ^{caute} futurum est brevis
ut ~~amplius~~ ^{ne nunc quidem} eos in me ~~valere~~ quicquam posse
^{ipse} non sinam. amplius, ~~sancti vestri non indigni~~
^{interim} Ceteris ergo solum id illud responsum sinite
usque adhuc. In petrum vero ^{locum} per vos
Mitte inquit gladium in uagina. permode
ac si diceret. Neque ego gladiis defendi volo
et te in ea delegi sorte, ut non tali gladio
te pugnare uelim, sed gladio uerbi dei.
gladius ergo ferreus ~~non~~ in locum suum
uelut in uagina contra maleficos
reponatur ⁱⁿ manus mundanorum principum.
^{habetis per et area} Vos qui mei gregis estis apostoli alium

ferreo quouis gladio, ^{longe plus formidabile}
^{per} ut ~~que~~ corpore multo preciosior cinctus
ex ecclesia, hoc est ex meo corpore mystico
~~putre membrum~~
precisus impulsus interdum sathane traditur
in interitum carnis, ut spiritus fiat saluus
^{per hoc} ~~ut in corpore~~ ^{denotari possit et coalescere}
aut si sit sanabilis, ^{namque} uero laboras morbo
desperato (ne sanos ledat contagio) in aere
quod morte inuisibile mittitur. Sed tantum
quod morte inuisibile mittitur. Sed tantum
abest, ut ferreo isto gladio uos grassari
~~cuius uagina magis idonea~~
uelim ut ne huius quidem cuius usus ad
uos pertinet (cui uagina cognoscite pythianos
magistratus idonea) ut ne huius quidem
gladii ^{quidem} ~~gladium~~ ^{hunc} spirituales, cuius ad uos usus pertinet
frequentius ex erendum censeam, scilicet uerbi
gladio ne perentes strement (cuius ictus
in talpelli more
pus educat et uulneret quod salubriter)
^{Alterum illud} ~~et periculosum~~ ^{gladium} ~~excommunicandi~~
gladium nisi quoniam eximii postulat urges et

et horrenda necessitas ^{feruam}
~~admirare uolo~~
~~in clementis uagina recodem~~
~~Ad reliquos igitur apostolos~~
~~Reliquos apostolos tria uerba uerbis contentu~~
tribus quippe uel temperatiores petro
uel tepidiores illius ~~uere~~ affectus effernentes
et effrenos
imperius temperat et aperit pluribus:
Nā ^{non solum} ~~postquam~~ insit gladium reponere sed etiam
causas adiunxit cur zelus eius ^{quod} ~~pro~~ ^{tam}
tamen non approbaret. Calicem inquit quo
dedit ^{mihi} pater non uis ut bibam illam? ~~Christus~~
olim predixit ~~per~~ apostolis quod oporteret eum
in Hierosolimam et multa pati ^{et occidi} ~~et occidi~~
et scribis et principibus sacerdotum et tertia
die resurgere. Et assumens eum petrus
cepit increpare illum dicens. Absit a te dñe
non erit tibi hoc. Qui conuersus dixit petro
Vade post me sathana quia non sapias en-

120
que dei sunt. Ecce quod senere christus hic
redarguit petrum. Cui paulo ante confite-
ntem esse filium dei dixerat Beatus es Simon
et barlona quia caro et sanguis non reuelauit
tibi sed pater meus qui in celis est et
ego dico tibi quia tu es petrus et super
hanc petram edificabo ecclesiam meam et
portae inferi non preualebunt aduersus
eam. Et tibi dabo claves celorum et quodcumque
ligaueris ^{super} ~~in~~ terra erit ligatum et in celis ^{pro}
erit ^{en} repellit quodammodo et post terro-
rem ~~appel~~ et standatum esse sibi promittit
et appellat sathana et negat eum sapere
que dei sunt sed que sunt hominum. et cum
hec omnia ^{nepe} ~~quod~~ morte hanc ei dissuasit ^{qua}

morte tunc ostendit oportere sequi et
sibi non absque sua irrevocabili sibi
sua sibi voluntate decreta ut non
atque ideo non solum volebat.
fata nollit ea ab ipsis interpellari sed
eos etiam ^{volebat} ~~vellet~~ eade se via sequi
Si quis inquit vult post me venire,
abneget semet ipsum et tollat crucem
suam et sequatur me. Nec adhuc eo
contentus ultra pergit ostendere quod
si quis quam res posteret per mortem
se sequi refugerit non vitaret mortem
sed ⁱⁿ morte multo deteriore incideret
^{contra vero qui} ~~et qui~~ vita impenderet non vitam non
perderet sed pro vita longe vitatorem
mutaret. Qui enim (inquit) voluerit
animam suam salvam facere perdet eam
qui autem perdidit animam suam propter

121
me inveniet eam. Quid enim prodest
homini si universum mundum lucretur
animam vero suam detrimentum patiatur
Aut quid dabit homo commutationem
pro anima sua? filius enim hominis venturus
est in gloria patris sui cum angelis suis
et tunc reddet unicuique secundum
opera eius.
Sed fortassis hoc loco, longior quod necesse.
^{1 sit} ^{1 casa (quod dicit)}
^{Sed 1 quod} ~~sed quem non ultra persequatur~~
verba ista christi tam generata
minacia tam rursus quod in eternam
vitae spem tam efficaciter produceret
Ceterum ex his ^{quod ad. presentem locum pertinet} ~~verbis~~ ^{videmus} graviter
hic admoniti petrum ne zelo suo
ad impedienda christi mortem amplius
abuteretur.

ab ipso legitima potestate
vel separe gladium deprehenditur
hanc occidendi causa romani
quod in iudei nocuerat quibus et iudei suberat
legibus. eo fere loco habebat quo
is qui occidisset. quanto igitur ad
ut accedit propius qui et educit
et percutit. Neque enim tu putaveris
in fusta illa confirmatione tu
circumspectu ut de industria
mutato capite / ipsa tantum collimarit
auricula / ^{no} occideret scilicet
sed perterritaret. esse
forte contendat / esse
Quod si quis putet esse cum licitu
adhibita in grassatores noxios ab iniquitate
depellere longiore ea res disquisitione
postulat quod hic locus comode possit ferre

123
Certe quod affectus in christum pius fecit
multo petrus
ut peccarit excusatus / legitima tamen
ei defuisse pugnandi potestate habunde
declarat illud quod olim tu senere
monuerat / ne ~~vel verbo rem interetur~~
passione eius et morte ~~impedire no~~
^{no} solu nulla mi, sed ne verbo quidem interet
impedire.
Post hoc ex eo quod petri retundit impetu
quod docet eius defensione esse supervacua
An putas inquit quod non possu rogare patre
men et exhibebit mihi modo plus quam duodecim
legiones angelorum
De sua potestate subiret de patris in se favore
gloriatur siquidem dum ad mortem tenderet noluit
de semet loqui sublimia neque ^{tu} fabricare
cum patre sibi potestate pare sed aut

declararet h. neq. petri se neq. mortalis
cuiusq. auxilijs indigere / auxilium celitū
inducat (si uellet postere) presto futurū
protinus / ab omnipotente patre. An putas
inquit quia nō possū rogare patre meū
et exhibebit mihi modo plusq. duodecim
legiones angelorū? perinde ac si diceret
si id te docere nō potest auxilio tuo
nō egere me / q. nā presente te me iudi-
cata turba hāc (aduersus quā si me sperem
sperares tuis ^{te} uiribus posse defendere
miserabiliter infames) me oculis me
iudisti tuis / absq. tactu sola uoce proster-
no / at ^{re} cogita salte tecum
me filium esse confessus ~~es~~ es quā querēti

129
mihi vos quē me esse dicitis e celo
doctus illico respondisti / ~~Has scimus~~
~~q.~~ tu es christus filius dei uiui.
Ergo quā dei me filium esse ipsius reuelatū
reuelatione cognostis / quā q. nescire
nō possis / mortales parentes filijs suis
nō deesse / putas q. si mori mea sponte
nolle nō uelle / celestis pater meus
uelleret deesse mihi? putas si id nolle
rogare / q. nō esset exhibiturus mihi
plus q. duodecim legiones angelorū
nec id procrastinaturus / sed representaturus
modo: ~~ad~~ aduersus quot legiones angelorū
quomodo posset consistere misera ista
cohors hominū: quātm legiones ^{1 decies} ~~decies~~

duodecim non auderet in unius angeli
multum iratum respirare.

Post hec rursum christus ad primum
revertitur ut in quo precipua vis
negocii verteretur. Quomodo ergo
(inquit) implebuntur scripturae quia
sic oportet fieri? Plene sunt scripturae
nativitatis de christi morte, plene pass
passionis eius et redemptionis humane
mysterijs, que non nisi christi passione
futura sunt. Si petrus ergo tacite
missare ~~per~~ aut alius unquam quicquam
& tacite sic missaret per? Si potes
christe tota a patre legiones impetrare
quare non petis? aut quomodo ergo
implebuntur scripturae, quia sic oportet fieri.

125
125
Cum ex scripturis intelligas una hanc
esse viam iustissimam dei sapientia decreta,
qua genus humanum ^{perdita} instauratur
ad gloriam, si ego rogare ^{nunc} ut per mortem
me pater eriperet, ~~eriperet~~ angelos
in auxilium vocare quid aliud esset
aliquid facere, & quod id ne fieret intererit
quod genus humanum quod redemptum
quod facturus venerit? Ha angelos
~~quod quod~~ nemo e celo prorsus excludere
propugnatores e celo devocare
mihi, quid aliud fuerit quam totum
genus humanum (quod nemo redemptum
redempturus in celeste gloria) e celo
prorsus excludere? Non ergo nunc adversus
indeo impios gladius depugnat tuus, sed
impugnat potius totum universum genus
humanum.

quando scripturas impleri uetus
et calice que dedit mihi pater (quo
nature labi ipse labis expers et
innuimus expurge) nō uis ut bibā illū.

(Sed nūc uide mitissimū christi pectus
qui nō satis habuit percutiente cōpestere
sed ut nobis daret exemplū reddedi
pro malo bonū persecutoris auricula
telioit ac restituit sanā.

(Nullū opinor corpus tā plerū est aīa sūe
q̄ scriptura ^{littera} sūa sū q̄ sacre scripturę
littera spiritalibus plena mysterijs. Cūquidē
ut nulla in corpore ^{parte} ~~partē~~ ^{datum} ~~partē~~ ^{tangere}
omī aīa inest sūa que uita sensu q̄ p̄bet
particulę / sic nulla est in scriptura tota
tā crassa et corporea (ut ita loquar) hystoria

quin spiritali uiuat aīa mysterio.
Nō est ergo q̄ in ^{hanc} ^{aure} malchi ~~et~~ p̄cipis
petri gladio rursus q̄ christi manu
restituta solā spectemus hystoria (ex
qua tamen ipsa possumus salutaria
documenta dīscere) sed inspiciamus
preterea uelatū sub hystorie littera / spiritus
salutare mysterium salutare sacramētū
spiritus. Malcus ^{ut ait dñus} ^{idē significat quod}
^{hebreica lingua} ^{idē q̄ rex sū} ^{illius}
^{hieronymus} ^{in latina rex} ^{Qui qm̄ effect sūus}
^{ep̄sc̄} ^{sacerd} illius pontificis qui cū suis sacerdotibz
deditus superstitionibus impijs pretextu
pietatis oppugnabat pietate et uere
religionis authore satagebat amidi
merito figurat nobis ^{ratione} aīe
nostre ratione que regere nimirū
et tanq̄ rex regnare debet in hōie

Malchus igitur qui in hebreo
lingua significet quod in latina
rex / ratione nobis non absurde figurat.
Ratio ^{enim} tag rex regnare debet in
homo, regnat quod vere / qui in obsequio
fidei se captivus deo servit cui servare
regnare est. Pontifex vero qui
non pharisaeus et scriba sed minoris populi
sacerdotibus suis ~~aditus simplici~~
~~erat superstitionibus pravis~~ / quas cum lege dei miscebat et
impis ~~pretextu~~ pietatis oppugnabat
pietate / et vere religionis authorem
studebat amoliri / recte nobis
representat / cum suis sequacibus
impropos ^{populi per superstitionis artifices.} heresiarchas / Ratio igitur animi
quoties vera christi fide relinquitur
insurgens / semet addit heresibus / heresiarchas
parat obtemperans fugitivus christi
heresiarchae servus efficitur. omnis

127
denique A
errores demone seductus insequitur
ergo sinistra servas qua sinistras
impulsat hereses / qua fide audire
vera debet / dextra perdit auxilia
sed non eodem affectu semper / nec semper
effectu pari. Interdum enim animi
destinata malicia quidam se vertunt
ad hereses. hys auxilia non impetu
prestituntur sed mora sensumque
diabolo sum utrius inspirante putrefacti
et coarctati purulentis partibus (ne
quid intus penetrare possit boni)
et opombus intus obturat. Tales
heu miseri nix unquam redduntur
integri. partes enim quae de quas
cancer depascit exedit / funditus
interierunt / nec restat quod reponat²
Quicquam.

~~Auricula~~ ~~periculis~~ ~~et~~
~~petri~~ ~~vero~~ ~~subito~~ ~~impetu~~ ~~non~~ ~~satis~~
~~seu~~ ~~circumspecto~~ ~~et~~ ~~ex~~ ~~periculo~~ ~~zelo~~

Auricula vero subito percisa impetu
que non satis circumspecto zelo tota
rotatur in terram / designat eos qui
quodam affectu repentino uicti falsa
ueri specie aueruntur. A uero. quidam
etiam decepti bono zelo ^{quod} ~~cum~~ ^{quod} ~~si~~ ^{quod} ~~qua~~ ^{quod} ~~dero~~
loquitur christus. Erit tempus ^{quod}
omnis qui uos ^{re} obsequium ^{re} profero
deo. Talium typum paulus referebat
apostolus. quidam uero terrenis affectibus
interturbata mentel aure a celesti
doctrina percisa iacere patiuntur in
terra. Sed talium miseriam sepe
miseratur christus. aure subito
impetu aut in expenso zelo decissa.

128
sua manum tollit de terra capiti
suo tactu reglutinat, et doctrinam
uere, rursus reddit idoneam.

Scio ex hoc loco per antiquos patres
dum alius alund reperit, erunt diuersa
mysteria ~~per spiritus adu~~ ~~sed~~ ~~non~~
mihi propositum est omnia reuoluerem
et hystorie que res hystorie perie
liatu nimio diduceret.

Dixit autem Iesus ad eos qui uenerant
principes sacerdotum et magistratus
templi et seniores. Tunc ad
latronem exiit cum gladiis et
fustibus, comprehendere me. quoniam
quotidie fuerim uobiscum in templo et
sedebam docens et non me tenuistis.
et ~~non~~ extendistis manus ^{ad} me.

^{R.}
Sed hec est hora uestra et potestas
tenebrarum.

Dixit ista christus ad eos qui uenerat
principes sacerdotum et magistratus
templi et seniores. Sed hic ~~motum~~
non nullis ~~motet~~ inicit scrupulum
quod lucas euangelista ^{no} commemorat. Iesum
hec ad principes sacerdotum ^{et} et
magistratus templi et seniores
populi dixisse. ^{qui} reliqua
euangeliste ^{ut} recenseant ^{no} ipsos
quidem uenisse sed cohortem scribarum
et ministros misisse. ~~et~~

Hoc ^{modis} ~~sub~~ ita soluit aliqui. quod
Iesus illis quidem dixit, quoniam eis diceret.

129
quos illi miserat: sic enim solent
et principes inter se per legatos
loqui et privati ~~per~~ passim
per interuencios. Et ista domino dicimus
quicquid eius ad nos ~~missi~~ ministro
misso narramus quod illi narratum
sibi ~~uiciss~~ ~~hero~~ uicissim remittent
hero. (Ego certe ^{quod} hoc responsum
non improbo) libentius tamen illorum
accedo sententia. qui sentiunt christum
ista ^{loquuntur} ~~cominus ore ad os~~ principibus
sacerdotum magistratibus templi et
senioribus populi ore ad os locutum.
Lucas enim a non ait christum hec

ad omnes sacerdotū principes,
neq; ad omnes templi magistratus,
nec ad omnes populi seniores
hec dixisse / sed ad eos tantū
qui venerāt. quibus uerbis
aperte satis uidetur indicare,
q; q̄q; ab uniuersis pariter
collectis in consilio / cohors et
ministri ad cōprehendendū christū
cōi nōie destinati sūt / ex oī ^{terminis}
ordinetā seniorū / phariseorū / q̄
principū / aliqui uenerūt simul.
quę sententia cū hūc uerbis
ad amissim congruit / et ex ~~euangelio~~
euangelistis reliquis nullus ~~uocatur~~

170
narrationi repugnat.

(principes ergo sacerdotū phariseos
et ^{seniores} ~~sacerdotes~~ populi cōpellens
christus tacite cōmonet eos / ne
suis ipsorū uiribus solertia deputarēt
q; eū tū cōprehenderet. nēue
tanq; re callide et uersute gesta
(quod infeliter felices, in malo solet)

stolide gloriaretur. Nō em̄
ipsorū ^{ante} cōmentas machinas,
sua ~~sed~~ ^{se} (quib; ueritate laborabat
A cōtra ip̄s potuisse quicq; ^{promouere}
opprimere) sed profunda dei ^{promissa}
sapientia promissa et statuta tēpus
~~in quodam paulisper~~ ~~aditōre~~ ⁱⁿ
in quo princeps huius mūd / gerit.

generis humani male parta pda,
dū per nephas retinere fideret,
falsus per fas amitteret.
Nā alioqui docet christus q̄ nihil
illis opus fuerat prodigiis opera
emere, noctu venire cū lateribus,
~~et facibus armis omnes cū cohorte~~
~~globatos aggredi gladijs armatos~~
~~et fustibus, quādoquidē in tēplo~~
~~cotidie sedēte et docente (que res~~
~~cū illis inuisa forent) quāvis ante~~
~~totius~~
poterāt, absq; sumptu sine labore nulla
vig noctis uigilia, nullo armorū strepitu,
sedente et docente in templo cōphenderi.
(Q̄ si gloriaretur secū ^{uelut} providenter

ab ipsis re disposita dicat quod (quod christus
a se disposita re non enim ante potuisse
ostendit fuisse facile) valde fuisse difficile, nec
fuit quod christus fuisse dicit in tanta
potuisse confici nisi in periculo propter
tumultu populi, bona pars eius testimini-
Na primum laudis semel usu venerat, ut
imper emergerat resuscitato lazaro
et laqueum propter virtutes amaretur
et fuerat temeritas quae quidem
admodum et a turba suspiceretur a populo
et occidere adeo
tamen quod condabatur et occidere adeo
non fuit fuerat a turbis in periculo
ut nisi ipse sua potestate per
mediu illorum pertransisset turba
viderentur habituros socios facinorosos
quod facile possit in quaeq. fauor
et inde resurgere
metus paulo post eventus docuit
quod sit atque captus est populus non

ante clamavit alacrius benedictus
qui venit in nomen dñi et osanna
in excelsis q̄ tu furatus exclamavit
contra. Tolle tolle crucifige eū.

Ugitur ~~q̄~~ ad id usq̄ tempus fecerat
deus ut qui eū capere cupiebat
varios sibi metus fingeret et ibi
trepidaret timore ubi nō erat timor.

nunc vero quā uenisset ^{idoneū} tempus
quod ipsius sapientia ~~propter~~ hoc per
illius mortē ~~temporale~~ quo totū
quo ~~hō~~ mortales uniuersi per
unius acerba mortē redimerentur.

(quot quot id uere uellet) ad eternū
uite dulcedine stolidi sibi uidebatur
^{hominum} callido ^{id} curasse consilio quod ^{omnipotens} altissima

137
dei prouidentia (sine qua nec passer
cadit super terrā) misericors ab eterno
prestripperat. ~~qua~~

Quod ut ostenderet eos ^{sciret q̄} ^{nec} ^{ut} ^{præditors} ^{fraude} ^{nec} ^{ipso} ^{callide} ^{fraude} ^{nec} ^{romano} ^{robore} ^{potest} ^{perferre} ^{ingit} ^{quing} ^{esse} ^{uoluit}
quā ^{nec} aduersus eū ^{ut} ^{præditors} ^{fraude} ^{nec} ^{ipso} ^{callide} ^{fraude} ^{nec} ^{romano} ^{robore} ^{potest} ^{perferre} ^{ingit} ^{quing} ^{esse} ^{uoluit}
fraude ^{nec} ^{ipso} ^{callide} ^{fraude} ^{nec} ^{romano} ^{robore} ^{potest} ^{perferre} ^{ingit} ^{quing} ^{esse} ^{uoluit}
insidias ^{nec} ^{romano} ^{robore} ^{potest} ^{perferre} ^{ingit} ^{quing} ^{esse} ^{uoluit}
nisi se permitte ^{le} ^{quing} ^{esse} ^{uoluit}

Sed hec est ~~inquit~~ hora nostra

et potestas tenebrarū. Quē christi

uerbas ratione ualida Matthæus

euangelista confirmans Hoc autē

totū (inquit) factū est ut impleretur

scripturę prophetarū

Ubiq̄ patent apud pphetas uaticinia
de morte christi. Tanḡ agnus ad occasionē

ductus est / et non est auditus clamor eius
 poterunt manus meas et pedes meos
 Hys plagatus sum in domo eorum qui diligebat
 Et cum iniquis deputatus est
 Vere langores nostros ipse portavit
 Lūore eius sanati sumus Ab
 iniquitatibus populi mei ductus est
 ad mortem . pleni sunt prophete
 de christi morte predictionibus apertis
 apertissimis / que qui frustrando non
 potuit ab humano penderet consilio / q
 esset / consequens erat / ab ipso qui ipse
 prederat ab eterno preordinarat q
 futurum . de a patre videlicet christi
 pariter q ab ipso christo / et sancto
 utriusq spiritui / quorum triu opera semp

ita conspirat in unum / ut nullus sit unus
 extrinsecus
 unius opus ex illis / quod non sit ex equo
 sit omnium triu Promissa et precepta
 maxime congrua
 per implendi tempora . quibus hunc
 pontifices quo exacerbat principes / tribus pharisei et
 per reuocatos populi reges / magistratus omnes et
 sacerdotes qui se reconare et loriabatur
 in consilijs suis nihil fecerunt aliud
 q amentes et cecum malicia / magno
 cum malo suo cupide q magna cum
 aliorum bono / magna in dei gloria
 in christi morte et momentanea /
 in generis humani vita felicissima /
 in christi semper duratura gloria / omnipotens
 optime et indeclinabili omnipotentis dei
 voluntati / non patris modo et spiritus
 sed pariter etiam christi / ignari represente
 et ignari sedulo et maius subpermeat .

Ait igitur ^{1 illis} ~~per~~ christus. Sed hec est hora
vestra et potestas tenebrarum. Antehuc
qui me ~~non minus~~ ^{valde} odissetis / qui perdero
valde velletis / qui (nisi ^{potuissetis} uenisset potestas
que de celo est) minore negocio ~~potuissetis~~
tamen adeo me non tenuissetis in templo
ut ne manum quidem in me extenderitis

et potestas induit ^{indulta} tenebris, ut quod
hactenus facere permitti ^{no estis}
in luce / ^{et ariges} ^{Bubones} ^{ut pestilentes} ^{Harpyes} ^{nictitantes}
et nocturnis ^{nostris} ^{unquibus} ^{dentibus} ^{et clamore}
fridulo ^{frigida} paludis amiculo,
nostris unquibus dentibus et clamore
fridulo tumultuantes incassum
me innotetis in tenebris. In tenebris
estis quoniam morte mea viribus vestris
adtribis ⁱⁿ In tenebris erit et preses
ipse pilatus, quoniam se gloriabitur habere
potestate ~~ne~~ vel dimittere vel crucifigere
me. ~~Haec~~ quia gens mea Etenim quod
gens mea et pontifices mei me
tradiderunt ~~in~~ ^{no} haberet tamen

potestate aduersus me nlla nisi dati
ei fuerit. desuper atq; ideo que qui
me tradet illi maius peccatu habent.
Sed hec est hora et potestas breuis
tenebraru. Et qui uadit in tenebris
nescit quo uade uadit. neq; uos
uidetis neq; scitis quid facitis.
eoq; peccabor et ipse ut quod in me.
designatis ignoscatur uobis, ^{At non} sed no
ignoscetur oibus. At nec omnes excusab
cecitatis. Na ipsi uobis tenebras facitis.
Ipsi lumen extinguitis. Ipsi primum uob
post et alijs, oculos ambos effoditis, ut
cecos cecis ducatis, donec ambo cadatis
in fovea. ^{hora uestra} Hec est breuis, ^{ita} amens
et impotes potestas tenebraru. qua

135
nunc armati comprehendetis inuermem.
trouultu mite. nocentes innocum.
proditor dominum. hominiones deu.
^{1. nunc}
^{At & no.} Hec in me dntaxat uobis, sed et
in discipulos meos alijs aduersus
alios presidibus dabitur et cesaribus
hora sitis et potestas tenebraru breuis.
potestas uere tenebraru ing. Na ut
mei que perferet aut que loquent,
nec suis perferet uiribus, nec loquentur
ex se, sed uiribus uincentes meis,
in patientia sua possidebunt animas
suas, et spiritus erit patris mei
qui loquentur in illis, ^{ita} qui tribulabunt
et occidet eos, nec faciet quicq; nec
loquentur ex se se.

sed princeps tenebrarum ¹ tamen venit et
non habet quicquam in illorum tyrannorum
et tenebrarum pectora sunt uirum inspiras suas
uires ad breue permissu tempus exeret
exercebitque per illos. Atque ideo
comitibus meis non erit colluctatio
aduersus carne et sanguine sed
aduersus principes et potestates
aduersus mundi rectores tenebrarum harum
contra spiritualia nequitiæ in celestibus.
Sic Nero nascetur ¹ tenebrarum qui in quo
princeps occidet petrum. illi qui adiuuauerit
(qui adhuc contra me spirat) non
dum paut. Sic alii ¹ cesares et eorum ipsi
ex meo grege discipulos per tene

136
tenebrarum principe sustinabuntur
conferent. Sed qui fremuerint
gentes et populi meditati sunt
inania / cum aspiterint reges terre
et principes ¹ principes in unum conuenerint /
aduersus dominum et aduersus
christum eius / vincula conantes
dirumpere et a se inuicem per
suane proycere quod in eorum colla
per pastores suos ¹ nuponet ¹ pascui
deus / qui habitat in celis irideat
eos et dominus subannabit eos. qui sedet
non (ut terreni principes) in curruli
polla / pedes paucos eleuatus a
terra sed ¹ qui ascendit super occasum qui
cui pedes reclinati sunt / cui terra scabellum
pedum eius est dominus nomen illi.

Ille rex regum est / et dñs dominarum
rex terribilis / qui aufert spiritum
principum. Hic loquetur ad eos.
in ira sua / et in furore suo
conturbabit eos. Constituet
^{filium suum quem hodie genuit}
Christum suum regem super sion
montem sanctum suum / monte qui
non commovebitur. Qui conabantur
per pedibus eius ^{tamen} subire et omnes
inimicos eius. qui conabatur
eius vincula rupere et ungues
a se proicere / inuitos reget
eos in virga ferrea / et tanquam
vas figuli confringet eos.
Aduersus eos ^{et eorum instigatore} discipuli mei

137
tenebrarum principem / discipuli mei
confortabuntur in dño / et induent
armatura dei / succincti lumbos
suos in veritate / induent lorica
iusticie / calceati pedes in preparationem
euangelij pacis / surdientes in cibus
scenti fidei. surdientes in cibus sicut
fidei / et assumentes ^{gloriam} gloriam salutis /
et gladium spiritus / quod est verbum
dei / virtute induentur ex alto / stabunt
que aduersus insidias diaboli / permanentes
^{iniquitatem} molitos / quos per ora persecutorum
proferet / ut per eos ^{et} per blandicias
a via veritatis auertant / Aduersus
apertos insultus sathane in die
malo resistet / donec omnia nequissima
sathane tela

per satellites eius inmissa / fides
sunt circumdatis / effusis in oratione
ladyrimis / et exundante sanguine
in agone passionis extinguunt.
eodq modo / per cū cruce sua me
sequenti / de nicto tenebrarū principe
diabolo / ^{sub pedibus} ~~sub pedibus~~ ^{athane} ~~athane~~
~~inictis amictis~~ terraceis
sat satellitibus / triumphali curru
sublimes / pompa mirabili / martyres
intrabunt celū. At nos qui malicia
vult exercetis in me / ~~et~~ et vestra
^{supperca} ~~supperca~~
imitatara malicia postulat inparma
pestilens postulat
progemes / et inpperarū geminina

138
1. ^{pur} ~~pur~~ ^{penitētia} ~~penitētia~~
(qui siti malicia grassabuntur in
meos) eterna cū infamia detrudimini
in ardores tenebrosos tartari.
Sed interim vobis ^{potentia} ~~potentia~~ ^{tautū} ~~tautū~~ ^{per} ~~per
vestra exercere et ^{ex} ~~ex ^{exercere} ~~exercere~~
~~potest~~ qua ne minimū ^{per} ~~per~~
gloriamini / meminertis ~~et~~
Sed breuiter ^{finienda} ~~finienda~~ ^{est} ~~est
~~breuitate~~ nō et em̄ sempiternū
secutū est / quod vestre libidini
permittitur / sed instar hore brevis
propter electos ~~te~~ ^{tempus} ~~tempus~~ abbreviatū
ne ultra tentarentur q̄ posset ferre.
Neq̄ e igitur nō diu futura ~~hōc~~ ^{est} ~~est~~
^{est} ~~est~~ ^{hōc} ~~hōc~~ ^{est} ~~est~~ ^{hōc} ~~hōc~~ ^{est} ~~est~~
nō diu duratura sed ~~sec~~ ^{est} ~~est~~ ^{hōc} ~~hōc~~ ^{est} ~~est~~
vestra / et potestas tenebrarū ^{et} ~~et~~ ^{tantū} ~~tantū~~
^{ut} ~~ut~~ ^{que} ~~que ^{tantū} ~~tantū~~ ^{obtinēt} ~~obtinēt~~ ^{ut} ~~ut~~ ^{quod} ~~quod~~
videt ^{presentis} ~~presentis~~ ^{locū} ~~locū~~ ^{ut} ~~ut~~ ^{quod} ~~quod~~
quod semper est instantaneū ^{quod} ~~quod~~ ^{quod} ~~quod~~~~~~~~~~

et
præteritū perdidit ^{et} futurū nō
attigit. Hæc igitur hora vestri
que ^{est} brevis est / ne quid inde
nobis pereat / protinus abuti
pergite / et ^{qz} ~~qui quia me ut ad perit~~
perdendū queritis / ~~qz~~ quod factū
cito facite / me statim comprehendit
pedes fite hos Abire. ^{R.}
Tūc discipuli relicto eo omnes
fugerunt

De fuga discipulorū

159
De fuga discipulorū
Tūc discipuli relicto eo omnes fugerunt
Vel ex hoc loco facile possis perspicere
q̄ acclius et ardua virtus patientia est
~~Modo Siquide vel certa morte multi~~
~~Multis Siquide~~
~~tamen~~ viros inducunt suos ut
et mortē fortiter indubitatū mantent
modo ferientes locat referre et
illatis vicissim vulneribus alio more
gerere / Ceterū adempto prorsus
ultraquā solatio / mortē tā patienter
ferre ut nō modo nō referas sed
ne pro verbere quide verō iratū
referas / ^{hoc est} ~~id~~ profecto demū certe
virtutis excelsæ tā ~~altæ~~ sublimis
fastigium est ut nec apostoli adhuc

tā firmi fuerint ut eo suffererēt
astendere. Nā et hī (memores
nimis magnifice se pollicitos moritum
potius cū illo q̄ defecturos) eonsp̄
salte perdurarūt ut si daretur
dimicando cadere / mori se paratos
omnes profiteretur petrus ^{vero} ~~ante~~ ipsa eto-
re, (edito in Malchū specimine) declarant
At ~~ubi pugnaret~~ ^{postq̄ ne} postea q̄ servator
~~neq̄~~ ^{nec} pugnandi licentiā nec repugnandi
potestate dedit relicto eo omnes
fugerūt.

Mihi quidē aliquando dubitare subiit
quā christus ab oratione ~~ducentes~~
ducentes ^{apostolos inueneret} ~~inueniens q̄ ad~~ inueniret q̄
[dormientes]

190
utrū ad utraq̄ classē se contulerit
an ad eos dūtaxat quos longius
pronexerat ac sibi locarat proximos
Verū nūc nihil prorsus dubito quin
omnes fuerint qui dormierūt
quā ^{hęc tēpūdisq̄} ~~ita~~ uerba considero q̄ eo
relicto omnes fugerūt dormiendo
Quā ~~enī~~ enī vigilare debebat et
orare (quod toties eos monuit christus)
ne intraret in tentationē / dormiendo
dederūt tentatori locū ^{ut} ~~quo~~ ^{mutates}
et incogitatos ~~eo~~ eorū voluntates
ad uel ad pugnandū uel fugiendū
q̄ ad sō patiendū paratiores faceret ^{et}

atq; ideo relinquentes ^{en} omnes
fugerunt implet qd est illud chryst
verbu Omnes nos hac nocte standu
in me patiimini et sit illud prophete
nationum

5.
Adolestens autē quidā requebatur eū
amictus ^{relecta} syndone super nudo et ille
relecta syndone nudus profugit ab eis
Adolestēs iste qui fuerit, pro certo nō
est cōpertū Sūt qui putent Jacobū
fuisse illū qui vocabatur frater domini
qui ^{justi} cognōe insignitus est Alij Joannē
autumant euangelistā qui dno tā
dilectus semper amore quodā precioso dilectus
est et quē adhuc adolescentiā nō ex

141
excessisse uita eius argumentū facit
tā multos annos post ~~chryst~~ ^{christi} mortē
superstitis Defunctus est em̄ teste
(Hieronimo teste) anno post passionē
domini octavo supra sexagesimā
Sūt alij tamen Non desūt tamen
ex antiquis scriptoribus qui adolecenti
adolecentē hūc fuisse scribūt nullū
ex apostolis sed quendam e minimis
illius ~~diversor~~ familie in qua
christus ea nocte celebrarat
pascha Et ego quidē certe sic sentientibus
faciliter inclinor ut assensuā
Hā (ut omittā qd mihi nō videtur
veritate

Apostolū pro uestitu sola usu syndone
presertim sic distincta ut subito posset
abici) monet me in ea parte ipse
contextus historie tū verba ipsa
narratis siquidē ex hijs qui censent
cū fuisse aliquē ex apostolis precipua
pars inclinat in Joannē Sed quare
id ne mihi videatur admodū probabile
, eiusdē Joannis ^{her} uerba faciūt Sequebatur
ante Jesū Simon petrus et alius discipulus
Discipulus autē ille erat notus pontifici
et introiit cū Jesu in atrium pontificis
petrus autē stabat ad hostiū foris
Exiit ergo discipulus alius qui erat
notus pontifici et dixit hostiariē

142
et introduxit petrū Qui scribit
fuisse beatū euangelistā qui christū
sequens quū prehenderet effugit
in eo nō nihil feret
~~qui heretē cepisset in illo qd abiecta~~
~~syndone profugerat~~ mundus quē res pugnare
videbatur cū hijs quē consequuta
fuit ^{nempe} qd in atrium pontificis introierit
q petrū introduxerit (Ita hūc fuisse
euangelistā omnes consentiūt) ac demū
sequutus ^{fit} ad usq ad locū crucis cruci
crucifixo demū cū christi matre
dilectissima virgo puras cū virgine
purissima pariter astiterit sibi qd
ab ipso comendata acceperit deinceps

In sua nec dubitavit

quin hoc toto tempore atq; hys locis
orbis amictus indumento ~~erat~~
~~et~~ christi em fuit no cynice
secte discipulus que eo q; taetsi
prudencia satis en docuit no esse
refugienda corporis nuditate ~~fra~~
sionbi res ^{ea} ~~et~~ flagitet aut exipat
necessitas ~~fit~~ ^{tamen ut eratis} ~~ut~~ ultro
prodiret nudus in conspectu publici
uirgineus opinor no est passus
indor. Sic igitur ex hac ~~locus~~
angustia se explicat / ut dicant
en alio dimertisse interea et
se nescivisse deumo qua in re
no decremi contendere sed mihi

195
tamen no fit ueriste presertim
qui hic en uidea perpetuo secutu
qui petro et cu Iesu sit introisse
in domum Anne qui socer erat
pontificis.

Ceteru ut hys acceda qui adolecente
huc nullu ex apostolis esse ~~fra~~
censent sed quenda e ministris
diversorij illud me valde comouet

9° ^{1^o Marcus} Evangelista ~~fit re recenset ut~~
~~dicat~~ fuga dilapsos apostolos
et ~~et~~ restante tamen huc adolecente
sic inter se connectit / Tunc discipuli
> eius relinquentes eu omnes
> fugerunt Adolescens aute quida
| sequebatur ~~et~~ eu.

En apostolos aufugisse dicit nō
quosdā sed omnes mansisse
uero ~~nō ex~~ sequitū q̄ christū
nō ex apostolis quēq̄ (quippe
qui iā omnes fugerāt) sed adolep-
adolepente quenda hoc est
(ut uidetur) ^{ignotū} ~~ignobile~~ ~~et~~ cūis
^{ignorant} ~~qui~~
nomen aut ~~ignorabat aut~~
~~scripsit euangelū~~ aut commemorare
nō ^{cessauit} ~~exfirmari esse~~ opere precū
Hic igitur adolepēns ut mihi
quidē uidetur et antea permotus
christi fama et nūc dñi disturbenti
cū discipulis inferret esculenta

149
prepetia contēplatus archano
tactus afflatu spiritus ~~imbibit~~
~~inf~~ imbibit charitate deinde
~~atq̄~~ Audio uere pietatis illectus
exente foras a cena paulo fortasse
longius ab apostolis sed cū apostolis
tamen consequutus est resedit q̄
f et surrexit cū illis deniq̄
superueniente turba sit se cū
illis immixtū. Sed Super hec
quā illos omnes inter terrentū
manus militū suis quēq̄ terror
abstulisset hic adolepēns eo fidēmus

ausus est manere ^{1 amore sum manebat} q^o ~~se autem manifestat~~
quo ferebatur in christu no du
cuq^{ue} cognitu Sed ^{1. q^o} ~~per difficile~~ dissimulare
qm ames? Adolescents hic q^oq^{ue} ia
illoru immixtus turbe qui christu
habebat odio tamen ita se met passu
gestu q^o prodidit ut ^{o. b. s.} se pata feceret
christu desertu A ceteris no auo
persequendi ^{1. se} sed obsequendi
sequi. Qm igitur advertisset
tandem reliquos omnes ex cristi
comitatu fugisse in umbram
que restitasse vident christu q^o

145 145
adhuc ausu sequi rapide conant
mamus. Que res mihi satis
manifestu facit idē in apostolos
omnes decreuisse eos sed attentos
amisisse subito ne frustraretur illud
quod christus precipiendo prelixerat
Sinite hos abire. ^{1. Quod} ~~Quin illud~~ ^{1. Quod} ~~verbu~~
christus ~~(quo benignitas eius porrigeret~~
~~uberior)~~ no ad solos pertinere volebat
^{1. quos elegit} ~~Aboluit pertinere~~
ab apostolos q^oq^{ue} ad illos ^{1. quos elegit} ~~Aboluit pertinere~~
quo benignitas eius porrigeret ^{1. quos elegit} ~~Aboluit pertinere~~
uberior ^{1. quos elegit} ~~Aboluit pertinere~~
sed ~~ad finem q^o preterea qui no~~
~~adhuc adolescente~~ ^{1. quos elegit} ~~Aboluit pertinere~~
acceritus ~~sua sponte tamper in~~
preterea ~~q^o qui no~~ ^{1. quos elegit} ~~Aboluit pertinere~~
sanctu eius comitatu ~~irrepperat~~
acceritus in sanctu comitatu ~~irrepperat~~
subsecutus ~~irrepperat~~
sua sponte subsecutus irrepperat

atq; hoc pacto christus et magis
exerebat occulta potestate sua
et magis prodidit imbecillitate
turbe que non solum amisit improvidam
undecim quos abire granatim ferret
sed ne nam quidem adolecente
omnes retinere poterat cui et
manus iniecerat et quantum hinc

^{conjectura consequitur}
1. ~~consequitur~~ agmine suo vallante

2. Haec et tenuerunt eum et ille reiecto

3. Syndone nudus profugit ab eis

Nec certe quicquam dubito quin
ut christum ea nocte subsequutus
est ~~ita~~ nec nisi post fugam

145
digressos apostolos ultimus
anelli potuit idque iniectis
manibus et rigide facta in
sic ubi primum aperuit se occasio
in christi gregem redierit modoque
cum christo vivat in sempiterna
gloria ubi deum precor speroque
fore ut aliquando vivamus
cum illo tum quis fuerit ab ipso
cognoscemus multa quoque eius
noctis alia que scriptis
comprehensa non sunt summa
in suavitatem pernoctemus

Exartius

Interea quo tutius ac facilius
~~hanc~~ ^{hanc} magna parum ~~proderit~~
illud nobis iter fiat ~~si in~~
¹ ~~flex~~ ¹ discipulorum fuga ~~et~~ ^{et} ~~primum~~
prenderetur et huius adolescentis
effugio postquam prehensus est,
aut nostre consilia salutaria
decerpentes, iatici uice nobiscum
portemus in uia. Admonent
¹ ~~nos~~ ¹ antiqui patres ecclesie ne
quisquam nimium suis confisus uiribus
¹ ~~semet~~ ¹ temere
ultrorsum mittat in periculi periculi
quod si qua forte quispiam in eum locum
uenerit ubi sentit impendere
distinon ne contra deum in cogatur
offendere faciat quod quod hic fecerunt

197
qui captione fuga preuenerunt ~~missi~~
Ceterum si restante forsan contigerit
capi, ~~aut si~~
Nec tamen hec eo dicta sunt ut
apostolorum fuga laudetur utpote
qua christus ^{et si} misericors ~~indulget~~
indulget eorum infirmitati tam longe
tamen abest ut laudaret ut etiam
~~etiam~~ ^{etiam} illis
illis ~~etiam~~ ^{etiam} illa fore eadem nocte
¹ ~~si~~ ¹ nos sentimus aut parum firmos tunc
predixerit. Verum ~~ut~~ ^{ut} hactenus
¹ ~~illa~~ ¹ fuga ^{et} omnes
eorum ~~facta~~ ¹ mitemur quatinus
steteris admittendi periculum fugere
sine stelere possumus. Aliqui enim

Si quis tunc aufugiat quum ^{et aut} ~~aut~~ fug
salutis causa aut suorum quibus e
quorum ~~et~~ cura sibi commissa videt deus en
stare iubet et confidere / huius si nisi
^{(nisi forte propter presente}
~~futura vita respiciat~~
^{facit, immo}
vita ~~facit~~ si propter presente
vita ~~facit~~ facit oio stolidius quid
enim stolidius q̃ breue* tempus
et miserum eterne felicitati presens
At si propter futura vita facit
quonia videlicet fugit ne ^{den} cogatur
offendere et pessime simul facit
et stolidissime. Quid enim desertore
~~immune est enim~~ Est enim desertoris
^{si semper in metu facinus}
~~permanere flagitium sed ubi~~

148
cui quum adnotata sit desperationis
immanitas transpice rebus
exequat Quis Nam quid potest
excogitari deterius q̃ desperato
dei presidio locum in acie que
tibi ^{den} tuendum tradidit hosti ^{potere}
~~fuga deferenda tradenda praeferenda?~~
Ceterum quando fugere deo non offenso
~~ibi tutus~~ Ibi nimirum tutus est
vires ~~ibi saluus est~~ abendi immaturus
fuge consilium q̃ amotado capiti
in horrendi ~~crimini~~ criminis destrimen
^{facilis} cadere. levis enim res est ~~tempus~~
et (ubi fas est) tanta tepestius fugere
difficilis vero et periculosa
pugnare. Verum enim vero adolestens
iste suo nos exemplo docet quodna genus
ideo certum designare flagitium fugiendo?

hominum illud sit quod diutius possit
minore cu periculo subsistere
et si contraxerit capi ~~namque~~
et ~~capit~~ ~~quod~~ ~~capientes~~ possit ~~evadere~~
ex ipsis ~~etiam~~ ^{1 facile}
e manibus ~~capientum~~ possit
evadere. Nam is adolestes q q
post omnes restitit christi
tam diu subsequutus est quoad
invenit manibus ^{1 tam}
quia non erat ^{1 tam}
sed amictus tantu ^{1 sola simplici q}
inde ^{1 in} nec illa ^{1 quidem} ipsa ^{1 vel}
insutus vel infibulatus, sed superius
negligenter amictus super nudo
nimirum sit ut facile posset excutere
et subito reiecta ~~fundere~~ et in

149
capientum manibus illis reiecta
syndone nudus aufugit ab eis
et nucleu auferens reliquit pignori
putamina
Quid hoc figurat nobis? quid inq
aliud q q non aliter ac ventricosus
quissia et obeso tardus abdomine
aut is qui densa uestim sarcina
vadit onerosus, ineptus redditur
ab incitatu cursu, sit ^{1 ingruente}
tribulationis angustia nix vir ille
potest inde fugere qui ^{1 multis opus}
tumidis sacculis circumcinctus est

+ At nec is quidē ^{magna cursu} celere conficiet
~~cursu~~ qui neptē quantum tenni
nodis in arctu tractat sic mōgitur
ut libere spirare nō possit facilius
et em fugiet qui ^{magna gestans cito} ~~multos nescit~~
~~indutus~~ potest abicere q̄ si quis admodū
parua sic alligata habeat in cervice
ut eā necesse sit quocūq; procurvat
ferre. Videre licet, rariū quidē quid
quid q̄ nescit sedans sit deo uidere
licet interdū hoies apprimere dūmicos
qui potius parati sūt uniuersas pariter
^{uniuersa} ~~perdere~~ q̄ offenso deo quicūq; seruare
cū celere hij nescit multas habet sed quia

150
nō sūt mōdi ^{qui periculis} ~~in periculo~~ fuga
suadet facile reuolūtis uestibus uestibus
effugint Contra uero uidemus
quosdā et hos multo plures q̄ uelle
quibus quā tēne contigerit indumentū
et perq; curta supellex ita tamen
ad mores illas opes suas suos ferrumina
ferruminauāt adfectus ut potius
q̄ se patiantur ab illis distrahi cute
a carne facilius possis anellere. Talis fug
in tempore ^{capessat oportet} ~~fuga~~ ^{in tempore} ~~mensa est~~ ^{Ha} ~~quis~~ ^{Ha}
^{ueste} si semel apprehensas syndone tenentur
peribit ipse potius q̄ relinquat syndonem
In summa docemur adolescentis huius

exemplo propter orientes tribulationes
subitas et ex improviso ingruentia
pericula ^{ut} fuso ne forte res fuga postulet
semper ^{ita} paratos parati sumus nec varijs
^{omissi sed quidem} induti uestibus nec ^{una} ueste
sua ^{syndone} membris infibulati quin quin
res urgeat abiecta ^{veste} vindi
possimus effugere.

Quam ^{cui} si paululum prospicere adhuc libet
longius videre potest. Et in hoc adoleptus
^{facto} commendatum nobis documentum adhuc
multo fortius. Siquide uestimentum
vice corpus ^{Aia} aie est Corpus induit
cu[m] ingreditur mundu[m], corpus exiit

151
quin mox hinc egreditur. In quato
corpore uestis melior est tanto
~~corpore uestis~~ est aia corpore sciosior
nec minus furiose fecerit qui
anima impedit corpori, ~~que qd~~
q[uod] si quis sic insaniat, ut corpus
optet potius q[uam] pallu[m] perdere. Na[m]
~~de corpore quide[m] christus sic.~~
Homo corpus est ~~manit christus~~
plus q[uam] uestimentu[m]? sed quato plus
anima predicat? Quid prodest inquit
tibi, si uniuersu[m] mundu[m] lucreris
aie vero tui detrimentu[m] patiaris
aut qua[m] conuentione dabit homo
pro aia sua? Dico aute[m] vobis amicus
meis ne terreanni ab hijs qui occidunt

oculis in eū coniectis adamant. eoque
furoris tandem, insana libidine
percuta prouehitur ut non uerbis q^{multa tunc}
~~tantum~~ ^{multo se inueni offerret} ~~impudens~~ ~~illiceret~~ ~~multo~~ abhorretea
illiceret sed et detrahenti manibus
iniecitis prehensa ueste uiro mulier
proh pudor inferret uim at ille qui
mori mallet q̄ nequam scelus admittere
stiretq̄ sit q̄ periculosū sit contra
sua carnis ^{queq̄} ~~cominus~~ ~~confugere~~
cominus mire conflictū huc autem
futurus q̄ ^{quemq̄ posse} fugiendo minere in adulterem
manu relicto pallio celeri sese fuga
p̄ sese proripuit foras

153
Ceterū nobis quod institui dicere
nō palliū nō toga nō tunica nō
aliud eiusmodi uestimentū corpus
sed aīe quoq̄ uestis corpus ipsū
potius ^{flauicū} ~~admittamus~~ ~~abijciendū~~
^{quod pendemus} ~~periculis~~ ~~periculis~~
perdimus. et aīam simul amittimus
sin ob amorē dei patienter ~~sustinemus~~
^{amittere} ~~sustinemus~~ ~~perdere~~ quēadmodū
anguis pelle ueterē quē opinor
senectā uocat effricatā spinis
et tribulis adfricatā ~~ex~~ exiit
et relinquens in sepe sepibus
nitidus et inuenerens egreditur

ita nos christi consilium sequentes
prudenter scilicet sicut serpentes
effecti corpus hoc vetustum
velut anguina penecta inter
spinas tribulationis effricantes
effricatum ob amore dei reliqua
relinquentes in terris nitidi
nimirum et inuenerunt inquit post
illa sensuri seminum prope
subuehemur in celum.

De christi captione 154
¶ Tunc accesserunt et manus iniecerunt
in Iesum cohors autem et tribunus et
ministri iudeorum comprehenderunt Iesum
et tenentes ligauerunt et adduxerunt
eum ad Annam primum Erat enim sacer
Caiphas Erat autem Caiphas qui consilium
dederat iudeis quia expediret unum hominem
mori pro populo Et conuenerunt
in unum omnes sacerdotes scribae pharisaei
et seniores ^{qui directi sunt} in christum manus iniecerunt
Quo tempore primum ^{directi sunt} manus iniecerunt
sententie doctorum euariatae dum ex
euangelistarum de re concordiam sed
in recensendi modo variantium dicitur

(quippe quod unus ante anticipat
alius intermissu repetit) ex
~~multis cu preiudicio~~
~~interpretibus~~ ~~alia~~ aliis alia
~~con~~ absq derog nihil hystorie
ueritati derogantes nihil preiudicans
in uice aliis aliis alia coniectura
sequitur. Mathaeus ac Marcus
eo re ^{signific} na recensent ordine ut
ut licet conicere protinus post
opulu Iude manus iniectas in
Iesum ea q coniectura cu alijs
doctores ecclesie no in celebres tu
uir egregius Iohes Gerson in pro

155 155
opere cui titulu fecit monasteria
Quod opus eius du passionis
eius opera in ~~presente~~ ~~passionis~~
ordine pertransendo pertransendo
+ ipse q in presenti potissimu
delegi mihi) coprobat. et hystoriam
contexendo sequitur. Quo uno
in loco tamen ipse deflectens
ab illo sequitur ~~et~~ eos su
qui quide et ipsi celebres authores
sunt qui ~~coniectura~~ ductis
ex luce et Joannis naratione
coniecturis ualde sitibus ueri
censent post ^{opulo dato} regressu regressu
ad cohorte Iude et Iudeos Iuda

post prostrata christi sola nocte
cohortē post ^{sanataq; rursus} amputata, servi
summi sacerdotis auriculā post
cohibitos ne pugnaret reliquos
post increpitū qui ^{pugnarat} petrum
post ^{repellatos} appellatos ~~et~~ iterū qui tū
aderat magistratus indeorū ~~denū~~
denūciatā qz quod ante nō poterat
capiendi tū concessā facultate post
apostolos omnes elapsos fuga
post adolecentē qui ~~q̄~~ captus
teneri nō potuit petre alacri
inditate servatū tū denū
primū manus inestas in Iesu

158

168

Tentatus est christus non una tentatione
sed tribus Tentatus est etiam postea
Nam ut testat^r lucas Tentator reliquit
eum ad tempus L 4to

fidelis deus qui non patitur uos tentari
supra id quod potestis ^{perre} sed dat etiam cum
tentatione prouentum 1 cor 9

Omne gaudium existimate fratres mei
quoniam in tentationibus uarias maderitis
^{et ex probano fieri uespere}
patientes quia tentatio patientia operatur
patientia autem opus perfectum habet
ut sitis perfecti et integri

165
qui uult meus esse discipulus tollat
crucem suam et sequatur me
crucifixerunt carnem suam cum uicijs et
concupiscentijs

Mundus mihi crucifixus est et ego mundo
hostis ut mors dilectio

Cupio dissolui et esse cum christo

Mihi uiuere christus est et mori laus
Quammodum desiderat ceruus ad fontes
aquarem ita desiderat anima mea ad te deus
Sicut anima mea ad deum fontem uiuam.

quando ueniam et apparebo ante faciem dei
Dico uobis amici mei nolite timere
eos qui corpus possunt occidere et post
hoc non habet amplius quod faciant
sed ostendam uobis quem debetis timere
Timeo enim qui qui ceciderit habet potestatem
mittere in gehennam Ita dico uobis hunc
time

Adversarius uester diabolus sicut
 leo rupes circumit quæres quæ
 deuoret Bernardus Grās ago magno
 illi leoni de tribu iuda rugire iste
 potest mordere nō potest Quantūq;
 minuetur nō simus bestie ut nos
 prosteruat uacuis ille rugitus
 Vere bestia est vere rationis expert
 qui tā pusillāis est ut solo timore
 cedat qui sola futuri laboris exasperatione
 victus ante conflictū nō telo sed tuba
 prostermitur Non dū repositus usq; ad
 sanguinē ait p̄rermis ille dux qui
 leonem ^{inuenit} hūmānam esse rugitū et
 alius Resiste inquit diabolo et fugiet
 a vobis. Resiste fortes in fide

Elegit gloriosā mortē potius q̄
 odibilē uitā. Vita per offensā dei
 seruata erit ei qui sic se seruauit
 odibilis. Nā qui sic ^{uitā suā seruauit} te ^{seuast} tute
 pestidie uitā tuā odio habebis et
 dolebis uehementer mortē te nō
 peruulisse pridie Nā restare tibi
 mortē recordaberis quæ qualis
 futura sit nescis neq; q̄ cito uentura
 et merito habes memere ne mortē
 sic dilata sequantur inferorū tormenta
 ubi desiderabūt hōes mori et mors
 fugiet ab eis quā cū mortē quā
 fugisti secutura fuerit cetera
 celorū gloria.

adueniens appetentis mortis
molesta cepit ingruere.
optabis te fuisse prae pro aue
tue conseruatione quantum
crucibili morte perceptu. Non est
^{illud} ergo tam deperate metuendum ^{tibi} ne
fiat quod fuisse factu scis
te paulo post exoptaturu

Tristitia 168
Tristitia afficitur p
diti aduersa ualeat
Que secundu deu tristitia est p ^{mentis}
in salute stabile operatur Seculi
autem tristitia morte operatur Jas
Tristis est anima mea usque ad mortem
Non enim uolumus uos ignorare
fratres de tribulatione nostra
que facta est in Asia quoniam supra
modu grauati sumus ita ut tederet
nos etiam uiuere
Sicut habundat passionibus christi
in nobis ita per christu habundat
consolatio nostra 2 cor 1 pass
passionu christi timor erat
et tristitia. Inde p tedium et penam
paenitentis gressu in auxilio eius apone
Abibat in terra

deū relicta

unam auxilium

predicit cū suo

auxilio Isaias 31° sic perit

Saul rex qui murmurat

impatiens et desperat de deo

qz nō statim exauditus est

transfudit se ad consulenda

pythonissā quā prius omnes

pythonissas edicto publico iussisset

sumendas

¹⁶⁹
Hucus nemini in te

Aliquid tecū hīc

Dominus sedit dñs

domino placuit ita factū ē

christi

is est hic qui in orbis

nosset aperuit os

querere aut excusationis

cominationis aut maledictionis
verbum aduersus maledictos canes
illos proferret sed nouissimo verbo
benedictionis super inimicos suos
quale a seculo non est auditum
effudit pater Ignoste illis quia
nesciunt quid faciunt

170

a
1 pe

benedictus deus et p

christi qui secundum m

sua regenerauit nos m

per resurrectione Iesu christi ex mortuis

in hereditate incorruptibile et interminata

et marcescibile conseruata in celis

In uobis qui in uirtute dei custodimini

per fide in salute in salute parata reuelari

in tempore nouissimo. In quo exultabitis

modicu nunc si oportet confestimari in

uarijs tentationibus ut probatio uestra

fidei multo preciosior sit auro quod per

igno probatur / munematur in laude

et gloria et honore in reuelatione Iesu

christi que quam non uideritis diligitis

q^o nō uidentes creditis
autē exultabitis leticia
ali. Et glorificata reportantes
fme fidei uestre salute animarū ^{negm}

^A 17 pe 2 Deū timete regē honorificate Serui
subditi estote in ei timore dominis
nō tantū bonis et modestis sed etiā
dystholis. Hec est enī gratia si propter
consuetudinē dei sustinet quis trifaciā
patientis iniuste que et enī gra si
peccantes et colaphisati sufferitis
Sed si benefacientes patienter sustinetis
hec est gratia apud deū. In hoc
enī uocati estis qz et christus
passus est pro nobis uobis
relinques exemplū ut ^{sequamur}

171.
ut sequamini uesp
scatū nō fecit ne
dolus in ore eius
malediceretur nō ma
quā pateretur nō cōminabatur
traiebat ^{ante} ~~ante~~ indicati se
inf iniuste qui peccata nostra
ipse pertulit in corpore suo
super lignū ut peccatis mortui
iusticie uiuamus cuius amore
sanati sumus

In fide omnes unanimes cōpatientes
fraternitatis amatores misericordes
modesti humiles nō reddentes malū
p malo nec maledictū pro maledict

benedicentes qz in
i. epis ut benedictione
se possideatis

Quis est qui uobis noceat si boni
emulatores fueritis sed et si quid
patimini propter iusticia beati
Timore autē eorū ne timueritis
ut nō conturbemini Dominū
autē sanctificate in cordibus
uestris parati semper ad satisfactionē
ōi potenti uos rationē de ea que
in uobis est spe sed cū modestia
et timore conscientia habentes
bona ut in ea quod detrahunt de

172
uobis confundatur
uestra bona in chr
Melius est enim ut
si uoluntas dei uelit p

malefacientes qz et chrysom
semel pro peccatis nostris
mortuus est iustus pro iniustis
ut nos offerret deo mortificatos
quidē carne uiuificatos autē
spiritu

173
Omnī autē finis appropinquabit
Estote itaqz prudentes et uigilate
in orationibus ante oīa autē matutina
in uobismet ipsis charitatē cōtinua
habentes qz charitas operit
multitudinē peccatorū

nolite peregrinari
in ad tentationē
nisi noui aliquid uobis
pat sed communicātes
christi passionibus gaudete ut
in reuelatione glorie eius
gaudeatis exultātes Si exprobramini
in nomine christi beati eritis quoniam
quod est honoris glorie et uirtutis
dei et qui est eius spiritus super
uos requiescit Nemo autē uester
patiatur quasi homicida aut fur
aut maledicus aut alienorum
appetitor si autē ut christianus uo

143
crubescat glorificā
istū nōne quoniam
incipiat iudiciū
Si autē primū a uobis
eorū qui nō credunt euang
Et si iustus uix saluabitur impius
et peccator ubi parebunt Itaq;
et hī qui patiuntur secundū
uoluntatē dei fideli creatori
comendēt animas suas in benefactis
1 The/s. Et vos imitatores nostri facti estis et domini
exipientes uerbum in tribulatione multa cū
gaudio spiritus sancti

tes autē exhortamur / ne
a dei recipiatis sit em
exaudi te et in die
clue te . Ecce nūc tempus
Ecce nūc dies salutis . Nemini
aantes ullā offensione ut nō uituperetur
ministeriū nostrū . Sed in oībus exhibeamus
nos met ipsos sicut dei ministros in multa
patientia in tribulationibus in necessitatibus
in angustiis in plagis in carceribus
in seditionibus in laboribus in uigijs
in ieiunijs in castitate in scientia
in longanimitate in suauitate in
spiritu sancto in charitate nō ficta
in uerbo ueritatis in uirtute dei . per

174
arma iusticię A d
per gloriā et ignobili
et bonā famā / ut scia
sicut qui ignoti et cogniti
et ecce uiuimus ut casti
mortificati quasi tristes semper autē
gaudentes sicut egētes multos autē
locupletantes tanq̃ nihil habetes et oīa
possidentes

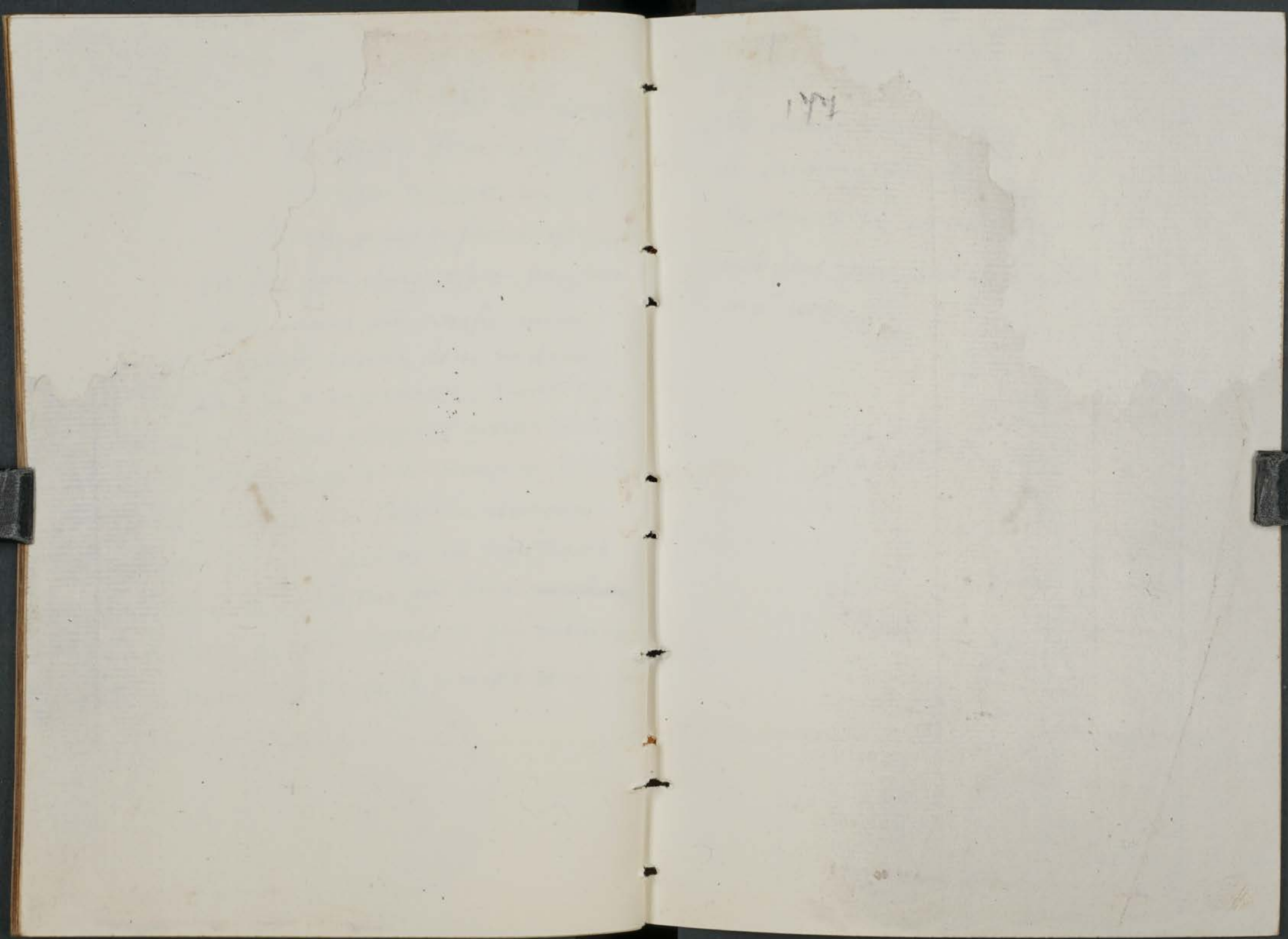
2 cor 4 Deus qui dixit de tenebris lumen ^{prodestare}
ipse illuxit in cordibus nostris ad
illuminationē scientię claritatis dei
in facie Iesu christi . Habemus autē
thesaurū istū in uasis fictilibus ut sublimitas
sit uirtutis dei et nō ex nobis . In oībus
tribulationē patimur sed nō angustiamur

145
non desistimus persecutione
non derelinquimus. humiliamur
non deijcimus sed non
per mortificationem Iesu in
ostro circumferetes ut et vita
in corporibus nostris manifestetur
Semper enim nos qui vivimus in morte
tradimur propter Iesum ut et vita Iesu
manifestetur in carne nostra mortali
Scimus enim quoniam si terrestris domus
nostra huius habitationis dissolvatur
et edificatione ex deo habemus domum non
manifestam sed eternam in celis. Nam et
in hoc ingemiscimus habitatione nostra
que de celo est superindui cupientes
si tamen uestiti et non nudi inveniamur
Nam et qui sumus in tabernaculo

ingemiscimus ¹⁴⁵ gravius
expoliari sed super
quod mortale est. A
nos in hoc ipso deus
pignus spiritus Antici
et scientes quoniam dum sumus
peregrinamur a domino per
ambulamus et non per speciem Antici
autem et bonam voluntatem habemus magis
peregrinari a corpore et presentes
esse ad deum. Et ideo contendimus
sive absentes sive presentes placere illi
Omnes enim nos manifestari oportet
ante tribunal christi ut referat unusquisque
unus quisque propria corporis pro ut
gessit sive bonum sive malum

domini nostri Iesu christi
 es egenus factus est qui
 nopia illius uos diuites
 ita ait pauper factus est qui
 sed qui diues esset paupertate
 et diuitias non amisit intus
 foris pauper latens deus in diuitijs
 apparet homo in paupertate omnes ergo
 diuites facti sunt in paupere christu credete
 Nemo ergo se contempnat pauper in cella
 diues in conscientia securio dormit
 in terra quod auro diues in purpura
 Non ergo ex paupertas cum tua mendicitate
 mendicitate ad illum accedere qui indutus
 nostra paupertate ubi se pauperavit
 nos sitauit

178
si quis non obediat verbo

hunc notate et ne com

ut confundatur. et

existimare sed corripite

ante deus pater dicit vobis pater
in oī loco.

178

ff ff

ff

ff

ff

ff

ff

ff

ff

ff

ff

ff

S. Luca - hunc jo

(100)

Carta hunc Blima. A. 169

6 hys qui recto sunt corde

Aut pedes pene effugit.

opus meum ²⁵ *Savage scilicet*
opere meo *pinnipedia*
mota mea *a secula mea*

L. staudita

probat in me sua libertate te digne
virtute

ne confundantur super me qui dicunt te
digne prode

2 Benedictus dñs deus Israel qui facit
mirabilia solus

Et benedictio nomen maiestatis eius
intermisce repletur maiestate eius
omnis terra fiat fiat

Tribulatio et angustia multum me
me mandata tua meditando maxime

[illegible]

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, likely from a 17th-century manuscript. The text is written in dark ink on aged, slightly discolored paper. There are several small, rectangular pieces of tape or binding material visible along the left edge of the page.]

THE *[Large, bold, serif capital letters]*
CONSTITUTION *[Large, bold, serif capital letters]*
OF *[Large, bold, serif capital letters]*
THE *[Large, bold, serif capital letters]*
STATE *[Large, bold, serif capital letters]*
OF *[Large, bold, serif capital letters]*
NEW *[Large, bold, serif capital letters]*
JERSEY *[Large, bold, serif capital letters]*

